

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ
АГЕНТЛАГ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2010

**Энэхүү эмхтгэлийн талаархи саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.
Засгийн Газрын Хэрэгжүүлэгч Агентлаг-Эрүүл Мэндийн Газар**

Шуудангийн хаяг: Энхтайвны гудамж, 13в
Улаанбаатар -210648

Факс: 976-11-320633

Утас: 70111485, 325540

Э-шуудан: admin@doh.gov.mn
www.doh.gov.mn

Редактор: Ш.Энхбат, Анагаахын шинжлэх ухааны доктор

Эмхтгэсэн: Д.Нямхорол, НЭМ-ийн магистр
Д.Баясгалан, АУ-ны магистр
С.Ариунтуяа, НЭМ-ийн магистр
Т.Өнөрцэцэг

Хэвлэлийн эх бэлтгэсэн: Д.Уранчимэг, С.Сайнтуяа

Хэвлэлийн дизайнер: М.Мөнхтүшиг

Товчилсон нэр томъёоны тайлбар

АР	Архангай
БӨ	Баян-Өлгий
БХ	Баянхонгор
БУ	Булган
ГА	Говь-Алтай
ГС	Говьсүмбэр
ДГ	Дорноговь
ДО	Дорнод
ДУ	Дундговь
ЗА	Завхан
ОР	Орхон
ӨВ	Өвөрхангай
ӨМ	Өмнөговь
СҮ	Сүхбаатар
СЭ	Сэлэнгэ
ТӨ	Төв
УВ	Увс
ХО	Ховд
ХӨ	Хөвсгөл
ХЭ	Хэнтий
АД	Аймгийн дүн
УБ	Улаанбаатар
УД	Улсын дүн
ҮСХ	Үндэсний статистикийн хороо
МХЗ	Мянганы хөгжлийн зорилт
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирус
ДОХ	Дархлалын олдмол хамшинж
ДОТС	Богино хугацааны шууд хяналттай эмчилгээ
СТДХ	Сүрьеэтэй тэмцэх дэд хөтөлбөр
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ЖСА	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга
ХӨЦМ	Хүүхдийн өвчний цогц менежмент
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ТБУСТХ	Төсвийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн тухай хууль
ЭМД	Эрүүл мэндийн даатгал

ӨМНӨХ ҮГ

Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Эрүүл мэндийн газрын статистикийн хэлтсээс 1970 оноос эхлэн эрүүл мэндийн салбарын албан ёсны статистик мэдээ тайланд тулгуурлан жил бүр эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүдийг олон улсын аргачлалын дагуу тооцон, дүгнэлт хийн эмхэтгэл хэлбэрээр хэвлүүлж та бүхэнд хүргэдэг билээ.

2010 оны энэхүү эмхэтгэл нь Монгол улсын Мянганы хөгжлийн зорилтын эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд болон салбарын үндсэн үзүүлэлтүүд, хүн амын өвчлөлийн болон нас баралтын тэргүүлэх шалтгаануудыг бүс нутаг, хот, хөдөө, хүйс, насны бүлэг, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний шатлалаар гаргаж, эрүүл мэндийн салбарын эдийн засгийн зарим үзүүлэлтүүд, үндэсний хэмжээнд хэрэгжиж буй эрүүл мэндийн хөтөлбөрүүдийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг тооцон, нэгтгэсэн бөгөөд дэлхийн болон ДЭМБ-ын бүсийн орнуудын эрүүл мэндийн салбарын үндсэн үзүүлэлт, дэлхийн хүн амын өвчлөл, нас баралтын 2030 он хүртэлх чиг хандлагатай харьцуулан дүгнэлт хийсэн нотолгоонуудыг шинээр оруулж, нийт 80 хүснэгт, 49 зураг, 43 газарзүйн байршлын дүрслэлээр илэрхийлэн Та бүхний хүртээл болгож байгаагаараа онцлог юм.

Эрүүл мэндийн яамнаас 2010 оныг “Эрүүл мэндийн салбарын цогц шинэчлэл”-ийн жил болгон, Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөр, МХЗ-ын зорилтод суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлогын хүрээнд эрүүл мэндийн салбарын хөгжлийн чиг хандлагыг тодорхойлон хууль эрх зүйн шинэчлэл хийх, санхүү хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, салбарын хүний нөөцийн хангалт, чадавхийг дээшлүүлэх чиглэлээр бодитой арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэн, бодит үр дүнд хүрсэн жил байлаа.

2010 онд 100000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 45.5 болж буурсан бөгөөд 2002 оноос хойш тогтвортой буурч, өмнөх онуудтай харьцуулахад хамгийн бага түвшинд хүрсэн бөгөөд нялхсын эндэгдэл 19.4 болж буурсан үзүүлэлттэй байна. Эх, хүүхдийн эндэгдлийг цаашид бууруулах, МХЗ-ын түвшинд тогтвортой барих талаар онцгой анхаарах нь чухал байна.

Эрүүл мэндийн бодлого боловсруулагчид, бүх түвшний шийдвэр гаргагчид болон мэдээлэл хэрэглэгч нийт хүмүүст нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад бидний энэхүү эмхэтгэл дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт бүрэн итгэлтэй байна.

ДАРГА

Ш.ЭНХБАТ

Гарчиг

Бүлэг 1. Монгол Улсын хүн ам	6 - 7
1.1. Хүн ам	6
1.2. Хүн амын дундаж наслалт	6
1.3. Монгол улсын хүн ам ба хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд	7
Бүлэг 2. Мянганы хөгжлийн эрүүл мэндийн зорилтууд	8 -12
Бүлэг 3. Эх хүүхдийн эрүүл мэнд	13 - 24
3.1. Эхийн эрүүл мэнд	13-20
3.1.1 Жирэмсний үеийн болон төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	14-16
3.1.2 Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	16-17
3.1.3 Төрсний дараах тусламж, үйлчилгээ	18-19
3.2. Эхийн эндэгдэл	19-20
3.3 Хүүхдийн эрүүл мэнд ба хөхөөр хооллолт	20-21
3.4 Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	21-23
3.5 Үр хөндөлт	24
3.6 Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн арга хэрэглээ	24
Бүлэг 4. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	25-35
4.1. Өрхийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	25-27
4.2. Сумын болон сумдын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	27-29
4.3. Хоёрдогч шатлалын тусламж, үйлчилгээ	29-31
4.4. Гуравдагч шатлалын тусламж, үйлчилгээ	32-34
4.5. Хувийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	34-35
Бүлэг 5. Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц	36-37
Бүлэг 6. Халдварт өвчин	38-42
6.1. Нийт халдварт өвчин	38
6.2. Гэдэсний халдвар	39
6.3. Амьсгалын замын цочмог халдвар	40-41
6.4. Бэлгийн замаар дамжих халдвар	42
Бүлэг 7. Халдварт бус өвчлөл	43-46
Бүлэг 8. Хүн амын нас баралт	47-51
8.1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт	48-49
8.2. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт	49
8.3. Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	50-51
Бүлэг 9. Эрүүл мэндийн эдийн засаг	52-57
9.1. Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт	52-54
9.2. Эрүүл мэндийн даатгал	54-56
Хавсралт	57
Бүлэг 10. Эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжиж буй НЭМ-ийн хөтөлбөрүүдийн шалгуур үзүүлэлтүүд	58-65
Бүлэг 11. ДЭМБ-ийн Номхон далайн баруун бүсийн мэдээний санд орох Монгол улсын үзүүлэлтүүд, 2010	66-70
Бүлэг 12. Эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүд, 2010 /хүснэгтээр/ Хүн ам зүйн зарим үзүүлэлт /график, дүрслэл/	71-107 108
Бүлэг 13. Эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүд, 2010 /газар зүйн байршлаар/	109-118

БҮЛЭГ 1. МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМ

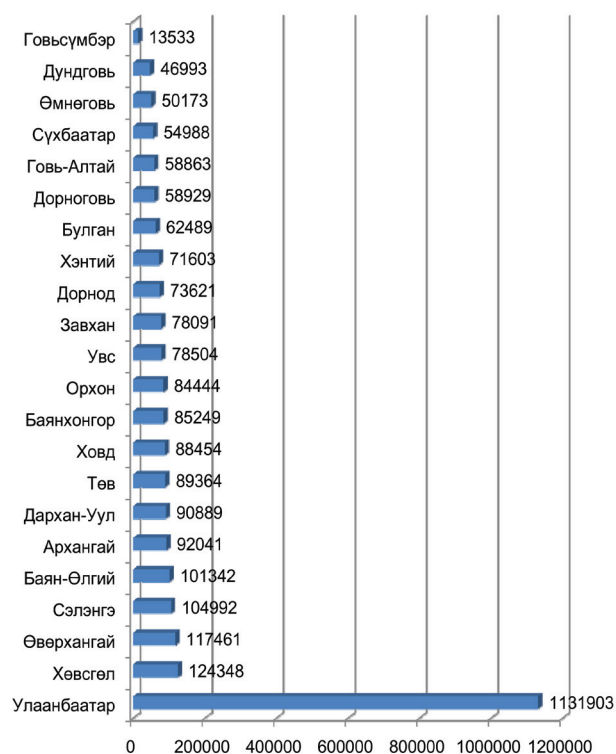
1.1 Монгол улсын хүн ам

Монгол улс нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд аймаг, нийслэлд, аймаг нь суманд, сум нь багт, нийслэл нь дүүрэгт, дүүрэг нь хороодод хуваагдана. Өнөөдрийн байдлаар Монгол улс нь 21 аймаг, 329 сум, 1568 багтай бөгөөд Улаанбаатар хот нь Монгол улсын нийслэл бөгөөд 9 дүүрэг, 132 хороотой.

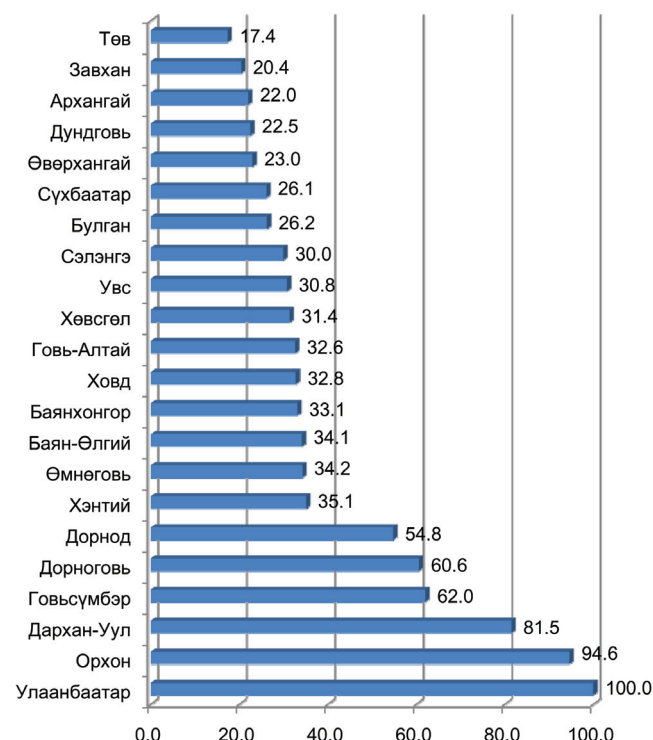
2010 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол улсын хүн ам 2 сая 780.7 мянгад хүрсэн бөгөөд 2009 онтой харьцуулахад 45.0 мянган хүн буюу 1.6 хувиар өссөн байна. Нийт хүн амын 63.3 хувь нь хот суурин газар, үлдсэн 36.7 хувь нь хөдөө амьдарч байна. Улаанбаатар хотод 1 сая 151.4 мянган хүн буюу нийт хүн амын 41.4 хувь нь оршин сууж байна.

Нийт хүн амын 48.6 хувийг эрэгтэйчүүд, 51.4 хувийг эмэгтэйчүүд, насны бүтцээр авч үзвэл 15 хүртэлх насны хүүхэд 27.3 хувийг, 15- 64 насны хүн ам 63.9 хувийг, 65 ба түүнээс дээш насны хүн ам 8.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 1.1. 2010 оны дундаж хүн амын тоо, аймгаар

Зураг 1.2 Хот, суурин газар амьдардаг хүн амын эзлэх хувь, аймгаар, 2010

1.2 Дундаж наслалт

Хүний хөгжлийн индексийн үндсэн үзүүлэлтийн нэг болох хүн амын дундаж наслалтаараа Монгол улс хүний хөгжлийн дунд зэргийн хөгжилтэй оронд багтдаг бөгөөд 2010 оны байдлаар хүн амын дундаж наслалт 68.05 байна. Хүйсээр авч үзвэл эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 72.26 эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 64.93 байна. Эндээс харахад эрэгтэй, эмэгтэй хүн амын дундаж наслалтын хоорондын ялгаа их буюу зөрүү нь 7.3 жил байна.

1.3. Хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд

Монгол улс 1990 оноос хойш хүн ам зүйн шилжилтийн үед байгаа бөгөөд энэ нь төрөлт, нас баралтын түвшин огцом буурч, хүн ам хөгшрөх байдлаар тодорхойлогдож байна. Тухайлбал 1990 онд манай улсын хүн амын дундаж өсөлт 2.7 хувь байсан бол 2000 онд 1.4 хувь, 2003-2005 онд 1.17 болж буурсан. Харин 2007-2009 онд хүн амын өсөлт 1.5-2.0 болж өмнөх 3 жилтэй харьцуулахад 0.3-0.8 -иар нэмэгдсэн байна. Түүнчлэн 1990 онд 1000 хүн амд ногдох төрөлт 35.3 байсан бол 2003 он гэхэд 18.0 болж 2 дахин буурч хамгийн бага түвшинд хүрсэн бөгөөд 2004-2006 онд тогтворжин, 2007 онд 21.7, 2008 онд 23.7, 2009 онд 25.30 болж нэмэгдсэн боловч 2010 онд 23.8 болж буурчээ.

Нэг эмэгтэйн амьдралынхаа туршид төрүүлсэн хүүхдийн тоо 1990 онд 4.3 байсан бол 2000-2003 онд гэхэд 2 дахин буурсан үзүүлэлттэй байсан. Харин 2007-2009 онд төрөлт нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор энэ үзүүлэлт нь 2007 онд 2.3, 2008 онд 2.6, 2009 онд 2.7 болж нэмэгдсэн бол 2010 онд 2.3 болж буурсан байна.

2010 онд 65889 хүүхэд амьд төрснөөс 2 ихэр хүүхэд 1376 /688 төрөлт/, 3 ихэр хүүхэд 21 /7 төрөлт/ байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 51.3 хувь нь эрэгтэй, 48.7 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байгаа бөгөөд төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 100 охидод 105 хөвгүүд ногдож байна.

Хүснэгт 1.3. Хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Нийт хүн (мян)	2149.2	2407.5	2562.3	2594.8	2626.6	2683.5	2735.5	2780.7
Хотын хүн ам (хувиар)	54.6	57.2	60.2	60.9	61.0	61.4	62.6	63.3
Хөдөөгийн хүн ам (хувиар)	45.4	42.8	39.8	39.1	39.8	38.6	37.4	36.7
Насны бүлгээр (хувиар)								
0-15	41.5	33.7	32.6	28.6	28.9	28.1	27.6	27.3
15-64	54.4	62.8	63.9	67.3	67.3	67.8	68.4	63.9
65 аас дээш	4.1	3.5	3.5	4.1	4.1	4.1	4.0	8.8
Хүн ам зүйн коэффициентууд								
ТЕК	35.3	21.5	17.8	18.4	21.7	23.7	25.3	23.8
НЕК	7.9	5.9	6.1	6.1	6.2	5.7	5.7	6.3
Цэвэр өсөлт	2.7	1.5	1.17	1.23	1.55	1.8	1.9	1.70
ТНК	4.3	2.2	1.9	1.9	2.3	2.6	2.7	2.3

2000 оны хүн амын тооллогын дүнг үндэслэн тооцсон 2000-2025 оны хэтийн тооцооноос үзэхэд өндөр настны тоо 2005 онд 2000 оныхоос 16.2 хувиар буюу 20.1 мянган хүнээр, 2010 онд 2000 оныхоос 28.7 хувь буюу 35.6 мянгаар өснө гэсэн тооцоо гарсан байна.

2010 оны байдлаар нийт хүн амын 36.7 хувь нь хөдөө буюу сумын төв, багт амьдарч байна. Өөрөөр хэлбэл нийт хүн амын 41.4 хувь нь УБ хотод, 21.9 хувь нь аймгийн төвд үлдсэн хувь нь хөдөө буюу сумын төв, багт амьдарч байна. 1990 оноос хойш хотжилт, нийгмийн эдийн засгийн хөгжлөө даган хүн ам төв суурин газар руу шилжих хөдөлгөөн буурахгүй байгаагаас 2000 онд нийт хүн амын 42.8 хувь нь хөдөөд оршин суудаг байсан бол 2010 онд 36.7 хувь болж буурсан байна.

БҮЛЭГ 2. МЯНГАНЫ ХӨГЖЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗОРИЛТУУД

МХЗ-ыг 2000 оны 9 сард Дэлхийн мянганы дээд хэмжээний чуулга уулзалтад оролцсон дэлхийн 191 үндэстнийг төлөөлсөн 147 орны төр засгийн тэргүүнүүд батлаж, тогтвортой хөгжил, ядууралтай тэмцэх асуудлыг дэлхийн хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлээр сонгосноор мянганы хөгжлийн зорилтууд нь аль ч улс орны хөгжил дэвшлийг хэмжих хэмжүүр болж байна.

Монгол улс 2008 онд үндэснийхээ МХЗ-уудыг өргөжүүлэн баяжуулж, хүний эрхийг баталгаажуулах, ардчилсан засаглалыг хөгжүүлэх асуудлыг МХЗ-уудынхаа салшгүй хэсэг болгож, нийт 9 зорилго 24 зорилтуудыг дэвшүүлэн УИХ-аар батлуулан, хэрэгжилтийг хангахын тулд шаардлагатай бодлого, арга хэмжээ, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж байна.

Монгол улсын МХЗ-ын хүрээнд хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах, эхийн эрүүл мэндийг сайжруулах, ХДХВ/ДОХ, сүрьеэ болон бусад өвчинтэй тэмцэх гэсэн эрүүл мэндтэй холбоотой 3 зорилго (9-13 зорилтууд хамаарна) дэвшүүлсэн байдаг.

Зорилт 9

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 1990 онтой харьцуулахад 2015 он гэхэд 4 дахин бууруулах

Хүснэгт 2.1. Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2015
Нялхсын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/									
Хүйс									
Эрэгтэй	-	-	22.8	22.1	19.2	22.4	22.6	21.3	
Эмэгтэй	-	-	18.6	17.3	16.4	16.6	17.6	17.3	
Байршил									
Улсын дундаж	63.4	31.2	20.8	19.8	17.8	19.6	20.2	19.4	22.0 ^а /15.0 ^б
УБ хот	70.3	32.8	18.1	19.0	14.7	17.5	18.0	16.1	-
Аймгийн дундаж	62.5	30.8	22.5	20.3	20.3	21.2	21.9	22.1	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/									
Хүйс									
Эрэгтэй	-	-	28.4	26.8	23.3	26.4	25.9	26.4	
Эмэгтэй	-	-	23.6	21.1	20.8	20.2	21.2	22.7	
Байршил									
Улсын дундаж	87.5	42.4	26.1	24.0	22.1	23.4	23.6	24.6	29.2 ^а /21.0 ^б
УБ хот	99.9	42.4	21.7	21.8	18.8	20.8	21.0	20.6	-
Аймгийн дундаж	94.4	42.5	28.9	25.6	24.6	25.3	25.7	28.0	-

Эх үүсвэр: а. УИХ-ын тогтоол #15 Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2005
б. УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

Сүүлийн 20 жилийн хугацаанд Монгол улсад нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин тогтвортой буурсныг дээрх статистик тоо мэдээллүүд нотлон харуулж байна. Энэ бууралт нь өргөн дархлаажуулалт, хүүхдийн өвчний цогц менежмент, хөхөөр хооллолтыг дэмжих зэрэг нийгмийн эрүүл мэндийн оновчтой арга хэмжээг амжилттай авч хэрэгжүүлж байгаатай шууд холбоотой юм.

2015 онд дэвшүүлсэн зорилтын хэрэгжилтийн түвшин

1990 онд 1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 88.8, нялхсын эндэгдлийн түвшин 64.4 байсан бол 2006 онд энэ үзүүлэлт 24.0 болон 19.8 болж буурсан бөгөөд 2015 онд хүрэхээр тавьсан зорилтоо хангасан юм. Иймд 2008 онд Монгол улсын засгийн газраас хүрсэн амжилтаа бататгахын тулд 1000 амьд төрөлтөнд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 21.0, нялхсын эндэгдлийг 15.0-д хүргэх шинэ зорилтыг дэвшүүлэн ажиллаж байна.

1990 онд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин 64.4 байсан бол 2000 онд гэхэд 2 дахин, 2000-2010 онд 3.3 дахин буурч, 2010 онд 19.4 болсон байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1990 онд 88.8 байсан бол 2000 онд гэхэд 2 дахин, 2000-2010 онд 3.6 дахин буурч, 2010 онд 24.6 болсон байна.

2010 оны байдлаар нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 2015 онд дэвшүүлсэн зорилтыг аймгуудаар авч үзвэл ялгаатай байна.

Хүснэгт 2.2. 2015 онд дэвшүүлсэн зорилтыг хангасан байдал, аймгуудаар, 2010

2015 онд дэвшүүлсэн зорилтын хэрэгжилт түвшин	Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, аймгаар	Нялхсын эндэгдлийн түвшин, аймгаар
Хүрсэн	(4 аймаг+1 хот)	(4 аймаг)
(>15.0)а	Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Орхон,	Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Орхон,
(>21.0)б	Сэлэнгэ, Улаанбаатар хот	Сэлэнгэ
Боломжтой	(5 аймаг)	(4 аймаг+1 хот)
(15.0-20.9)а	Булган, Дорнод, Сүхбаатар,	Улаанбаатар хот, Булган, Говь-Алтай,
(21.0-25.9)б	Говь-Алтай, Өмнөговь	Дорнод, Хэнтий
Удаан	(8 аймаг)	(6 аймаг)
(21.0 -25.9)а	Архангай, Баянхонгор, Дорноговь,	Баян-Өлгий, Дорноговь, Дундговь,
(27.0-32.9)б	Дундговь, Завхан, Төв, Ховд, Хэнтий	Өмнөговь, Төв, Сүхбаатар, Ховд
Боломжгүй	(4 аймаг)	(6 аймаг)
(26.0<)а	Баян-Өлгий, Өвөрхангай,	Архангай, Баянхонгор, Завхан,
(33.0<)б	Увс, Хөвсгөл	Өвөрхангай, Увс, Хөвсгөл

Тайлбар: а. Нялхсын эндэгдлийн түвшин

б. 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин

Нялхсын эндэгдлийн шалтгаанд перинаталь үеийн эмгэг, амьсгал болон хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин, халдварт өвчин, төрөлхийн гажиг, осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт зонхилдог бөгөөд сүүлийн 10 жилд перинатал үеийн болон төрөлхийн гаж хөгжлийн шалтгаант эндэгдэл эрс нэмэгдсэн байна. Тухайлбал 1998 онд нялхсын эндэгдлийн шалтгаант төрөлхийн гажиг 2.0 хувь, перинаталь үеийн эмгэг 25.0 хувийг эзэлж байсан бол 2010 онд төрөлхийн гажиг 12.0 хувь, перинаталь үеийн эмгэг 51.1 хувь болж тус тус нэмэгдсэн байна.

Зорилт 10

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн шаардлагатай тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэж, эхийн эндэгдлийг 1990 онтой харьцуулахад 2015 он гэхэд дөрөв дахин бууруулах

Монгол улс нь эхийн эндэгдлийн түвшингээр бүсийн орнууд болон өндөр хөгжилтэй орнуудтай харьцуулахад харьцангуй өндөр оронд тооцогддог байсан бол 2008 оноос эхийн эндэгдлийн түвшингээр дунд зэргийн оронд багтах болсон билээ.

Хүснэгт 2.3. Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2015
Улсын дундаж	199.0	158.5	93.0	69.7	89.6	49.0	81.4	45.5	50.0 ^a
УБ хот	126	171.1	73.3	71.8	73.7	55.2	78.9	46.2	-
Аймгийн дундаж	230	153.4	105.7	68.2	102.0	44.3	83.5	44.9	-

Эх үүсвэр: а.УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

НҮБ-ын Хүн амын сан болон Монгол улсын засгийн газраас Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд үндэсний 2 дахь хөтөлбөрийг 2002-2006 онд амжилттай хэрэгжүүлж дууссан, мөн 2007-2011 үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээнүүдийн үр дүнд эхийн эндэгдлийн түвшин 2003-2008 онд тогтвортой буурч, бага түвшинд хадгалагдаж ирсэн.

2010 онд 100000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 45.5 болж буурсан бөгөөд 2002 оноос хойш тогтвортой буурч, бага түвшинд хадгалагдаж ирсэн онуудтай харьцуулахад хамгийн бага түвшинд хүрсэн байна. Эндээс харахад эхийн эндэгдлийг цаашид бууруулах, тогтвортой бага түвшинд хэвээр хадгалах боломж байна.

2010 оны байдлаар эхийн эндэгдлийн түвшинг аймгаар авч үзвэл Баянхонгор, Булган, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дорнод, Дундговь, Өвөрхангай, Сүхбаатар, Төв, Хэнтий зэрэг 11 аймагт эхийн эндэгдэл гараагүй байна. Харин бүсээр авч үзвэл харилцан адилгүй, зарим аймагт өндөр хэвээр байна. Эхийн эндэгдэл баруун бүсийн Увс, Ховд, Говь-Алтай аймгуудад 100 000 амьд төрөлтөнд 76.7-205.5 байгаа нь улс, аймгийн дунджаас 1.5- 4.5 дахин өндөр байна.

Зорилт 11

2015 он гэхэд ХДХВ/ДОХ өвчний халдварыг хязгаарлах, урьдчилан сэргийлэх

Монгол улсын нийт хүн амын дундах Хүний дархлал хомсдолын вирусийн халдвар (ХДХВ), дархлалын олдмол хомсдол (ДОХ)-ын тархалтын түвшин 1.0 хувиас бага байгаа нь Зүүн ази, Номхон далайн баруун бүсийн зарим орнуудтай харьцуулбал ХДХВ, ДОХ-ын тархалт багатай 5 улс орны тоонд багтдаг хэдий ч ХДХВ-ын халдвар бүртгэгдсэн тохиолдол сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсээр байна.

Хүснэгт 2.4. Жирэмсэн эмэгтэйчүүд болон 15-24 насны залуучуудын дундах ХДХВ-ын тархалт, хувиар

Шалгуур үзүүлэлт	1990	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2015
Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах ХДХВ-ын халдварын тархалт	-	-	0.004	0.001	0.0	<0.1	<0.1	<0.1
15-24 насны залуучуудын дундах ХДХВ-ын халдварын тархалт	-	-		0.0007	0.0005	<0.1	<0.1	<0.1

Эх үүсвэр: а.УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

1992 онд Монгол улсад анхны ХДХВ/ДОХ-ын тохиолдол бүртгэгдсэнээс хойш 2010 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 83 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 21 тохиолдол нь 2010 онд бүртгэгдсэн байна. Бүртгэгдсэн 83 тохиолдлын 12 нь нас барсан байна.

1992-2004 онд дунджаар ХДХВ/ДОХ-ын 1 тохиолдол, 2005-2009 онд 9-13 тохиолдол бүртгэгдэж байсан бол 2010 онд 21 тохиолдол болж нэмэгдсэн байна.

2010 онд бүртгэгдсэн ХДХВ-ийн халдвартай хүмүүсийн 17 нь (81 хувь) нь эрэгтэйчүүд, 4 нь (19 хувь) нь эмэгтэйчүүд байна. ХДХВ-ийн халдвартай гэж бүртгэгдсэн тохиолдлууд 100 хувь бэлгийн замаар халдвар авсан байна. Насны бүлгээр авч үзвэл: 38.1 хувь буюу 3 тохиолдлын 1 нь 15-24 насны өсвөр, идэр насны залуучууд, 81 хувь гэр бүлгүй хүмүүсийн дунд бүртгэгдсэн нь цаашид ХДХВ-ийн халдвар нэмэгдэх магадлалыг нэмэгдүүлж байна.

ХДХВ-ийн халдварын 8 (38.1 хувь) тохиолдол нь идэвхитэй тандалтаар, 7 (33.3 хувь) тохиолдол нь сайн дурын шинжилгээгээр, 6 (28.6 хувь) тохиолдол нь өвчний улмаас эмнэлэгт хандсан болон хэвтэн эмчлүүлж буй хүмүүсээс илэрсэн байна. Ретровирусын эсрэг эмчилгээнд 6 өвчтөн хамрагдсан байна.

Зорилт 12

2015 онд гэхэд сүрьеэ өвчний тархалтыг бууруулах

Монгол улсад сүрьеэ өвчний илрүүлэлт, эмчилгээний чанар сайжирч, нас баралтын түвшин буурч байгаа боловч өвчлөлийн түвшин нэмэгдэж байгаа нь тавьсан зорилтыг хэрэгжүүлэхэд бэрхшээлтэй болж байна.

Сүрьеэ өвчин нь улс орны нийгэм, эдийн засгийн байдал, хүн амын амьжиргааны түвшинтэй шууд хамааралтай байдаг. Манай орны хувьд 1990-ээд оноос эхэлсэн нийгэм, эдийн засгийн өөрчлөлтийн үр дагаврууд болох инфляци, ажилгүйдэл, ядуурал, шилжилт хөдөлгөөн зэрэг нь уг өвчний тархалтад нөлөөлж байна. ДЭМБ-ын судалгаагаар Номхон далайн баруун бүсэд багтдаг сүрьеэгийн өвчлөл өндөртэй 7 орны 3 дугаарт Монгол улс орж байна.

Хүснэгт 2.5. Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралтын түвшин (100 000 хүн амд), сонгосон онуудаар

Он	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2015
Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин									
Улсын дундаж	79	125	175	185	166	159	156	154	100.0 ^а
УБ хот	85	180	264	259	225	227	213	212	-
Аймгийн дундаж	63	99	123	132	123	115	113	115	-
Сүрьеэгийн нас баралтын түвшин									
Улсын дундаж	4.8	3.2	4.0	2.9	2.5	2.7	2.8	3.3	2.0 ^а
УБ хот	5.4	2.5	3.3	3.3	2.3	3.2	2.7	4.4	-
Аймгийн дундаж	3.9	2.0	4.3	2.5	2.6	2.4	2.9	2.5	-
ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь									
Улсын дундаж	-	100/80	100/79	100/82.1	100/83.8	100/85.0	100/84.2	100/84.5	100.0 ^а
УБ хот	-	100/84	100/74	100/78.4	100/80.6	100/83.2	100/80.2	100/81.7	-
Аймгийн дундаж	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Эх үүсвэр: а.УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

100 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 1990 онд 79 байсан бол 2000 онд 1.5 дахин, 2004-2006 онд 2-2.3 дахин нэмэгдсэн байна. Харин 2007 оноос эхлэн өвчлөл буурч эхэлсэн ба 100 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 2007 онд 166, 2008 онд 159, 2009 онд 156, 2010 онд 154 байна.

Сүрьеэ өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн тоо харьцангуй буурч байна. Сүрьеэ өвчний улмаас 1992-1995 онуудад жилд дунджаар 121 хүн нас барж байсан бол 1996-1999 онуудад 113; 2000-2003 онуудад 75; 2004-2009 онуудад 80 тохиолдол хүртэл буурч байсан бол 2010 онд 91 тохиолдол болж нэмэгдсэн байна.

2010 оны байдлаар улсын хэмжээнд сүрьеэгийн 4213 тохиолдол шинээр бүртгэгдсэний 60.1 хувийг уушигны, 39,9 хувийг уушгины бус эрхтний сүрьеэ эзэлж байна. Уушгины сүрьеэгийн 72.5 хувь нь (1837) уушгины түрхэц эерэг сүрьеэ байна.

Сүрьеэгээр өвчлөгсдийн 69.0 хувь нь 16-44 насны хөдөлмөрийн насны хүмүүс байгаа бөгөөд хүйсээр авч үзвэл эрэгтэйчүүд 52.0 хувь, эмэгтэйчүүд 48.0 хувийг эзэлж байна.

2010 онд оношийн баталгаажилт 74.8 хувь, эдгэрэлтийн түвшин 84.5 хувь байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад нэмэгдсэн үзүүлэлтэй байна.

Дэлхийн бусад улс орнуудын адил манай улс 1990-ээд оны үеэс шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний бодлого, стратегийг (ДОТС) өргөжүүлж нэвтрүүлсэнтэй холбоотойгоор сүрьеэгийн тархалт, нас баралтыг хяналтандаа авч чадсан байна.

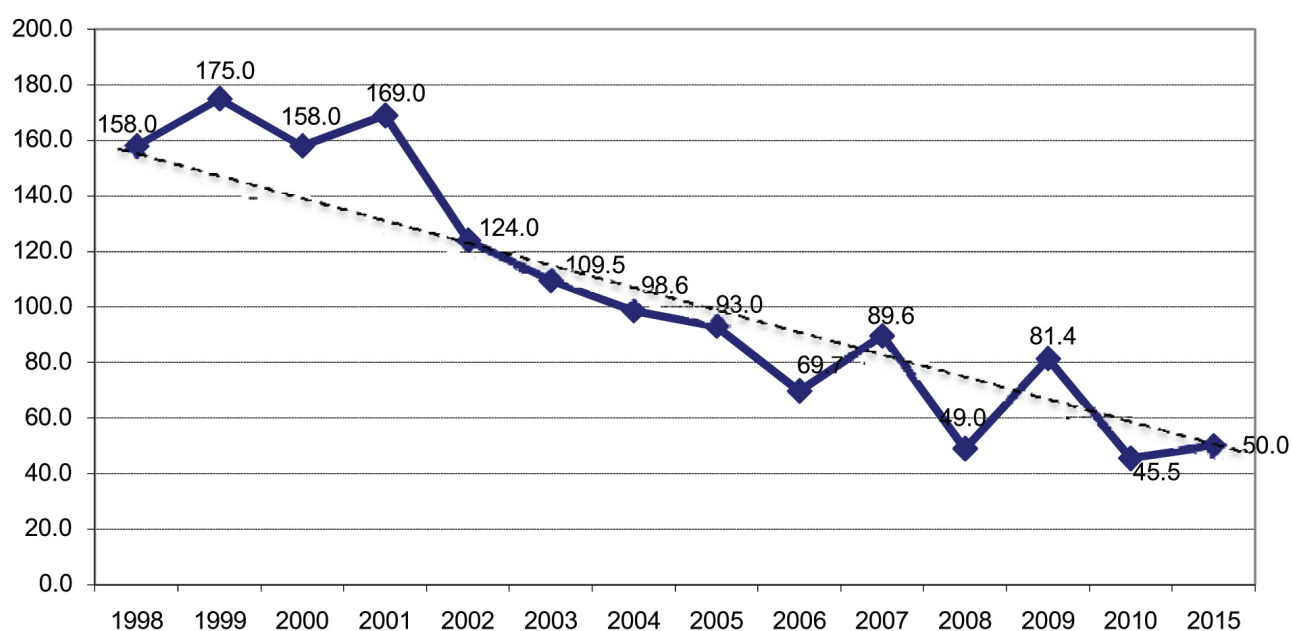
БҮЛЭГ 3. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.1. Эхийн эрүүл мэнд

❖ Засгийн газраас хүн амын талаар баримтлах бодлогын баримт бичигт болон МХЗ-д суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлогод хүн амын хөгжлийн талаар баримтлах бодлогыг тодорхойлсон. Эх хүүхдэд тэтгэмж олгох, шинээр гэрлэгчид болон төрсөн хүүхдэд тэтгэмж олгох, олон хүүхэдтэй эхэд жилд нэг удаа мөнгөн тусламж үзүүлэхтэй холбогдсон харилцаа зэргийг хуулиар зохицуулж төрөлтийг дэмжсэнээр сүүлийн жилүүдэд төрөлт нэмэгдэх хандлагатай байна. Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд үндэсний хөтөлбөр, Эхийн эндэгдлийг бууруулах стратегийг хэрэгжүүлснээр жирэмсэн эхчүүдийн хяналтын чанар, хүртээмж сайжирч эхийн эндэгдэл буурахад нөлөөлж байна.

❖ НҮБХАС-тай хамтран Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд үндэсний гурав дах хөтөлбөр (2007-2011), НҮБХС, ДЭМБ-тай хамтран Эсэн мэнд амаржихуй (2008-2009) төсөл, ДЭМБ-тэй хамтран “Аюулгүй жирэмслэлт”, “Эхийн эндэгдлийг бууруулах стратеги 2005-2010” болон Эрүүл мэндийн сайдын “Эхийн эндэгдлийг бууруулах тухай” 190, мөн “Эхийн эндэгдлийг бууруулах арга хэмжээний тухай” 149 тоот тушаалууд тус тус амжилттай хэрэгжиж байгаа нь эхийн эндэгдлийн бууруулах зорилтыг хангахад тодорхой хувь нэмэр оруулж байна.

Зураг 3.1. Эхийн эндэгдэл 100.000 амьд төрөлтөд /1998-2010/

2010 онд

- ❖ Мянганы хөгжлийн зорилтыг хэрэгжүүлж, эх, нярайн эрүүл мэндийг сайжруулах, эндэгдлийг тогтвортой бууруулах зорилгоор “Эх, нярайн эрүүл мэнд (2011-2015)” стратегийг “Эх нярайн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулж, Мянганы хөгжлийн дөрөв, тав дах зорилтод хүрнэ” гэсэн зорилгын хүрээнд “Эрүүл эхээс эрүүл хүүхэд” уриан дор шинээр баталлаа.
- ❖ “Үр хөндөлтийг зохицуулах тухай” Эрүүл мэндийн сайдын 2010 оны 105 тоот тушаал гарсан байна.

2010 онд эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн талаар

- ❖ “Мянганы хөгжлийн зорилтод хүрэхэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эх нярайн тусламжийг чанаржуулах нь” зөвлөгөөн Улаанбаатар хотноо
- ❖ Баруун бүсийн эх баригчдын “Эх нярайн эрүүл мэнд” бага хурал Ховд аймгийн Ховд хотноо тус тус болж өндөрлөлөө.
- ❖ Мөн гамшиг, ослын үед эх, нярайд үзүүлэх тусламжийг шуурхай шийдвэрлэх асуудлын хүрээнд аймаг, дүүргийн эх барих эмэгтэйчүүдийн зөвлөх эмч мэргэжилтнүүдэд зориулсан “Онцгой тохиолдолд эх барихын нэн шаардлагатай тусламж үйлчилгээний байнгын бэлэн байдлыг хангах нь” сургалт боллоо.

3.1.1. Жирэмсэн үеийн буюу төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Мянганы хөгжлийн зорилтын үзүүлэлтүүдийг 2011 он гэхэд жирэмсний эрт үеийн хяналт, эхийн амрах байрны үйлчилгээ, эмнэлэгт төрөх хувь, төрсний дараах идэвхитэй хяналт гэх зэрэг үйлчилгээг тодорхой түвшинд хүргэхээр заасан билээ. “Эхийн эндэгдлийг бууруулах 2005-2010” стратегийн хэрэгжилтийн байдалд жирэмслэлт, төрөлт, төрсний дараах үеийн тусламжийн чанарыг илэрхийлэх “Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа үзүүлсэн эмэгтэйн эзлэх хувь”, “Төрсний дараах эх, нярайг гэрээр эргэж үзсэн хувь”, “Жирэмсэн эхийн төмрийн бэлдмэлийн хэрэглээний хувь” зэрэг нь стратегийн үзүүлэлтэд хүрээгүй байна гэсэн дүгнэлт гарсан байна.

Жирэмсний хяналт нь жирэмсэн, төрөлт, төрсний дараах үеийн хүндрэлд хүргэж болзошгүй эрсдэлт хүчин зүйлийг цаг алдалгүй тогтоож, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах боломжийг бүрдүүлж өгдөг. Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний анхан шат болох сум, өрхийн эмнэлгийн үйлчилгээнд жирэмснийг эрт илрүүлж, хянах, эрсдэлтэй болон жирэмсний хүндрэлтэй эхчүүдийг дээд шатлалын эмнэлэгт шилжүүлэх, хэвийн төрөлтийг их эмчийн хяналтан дор удирдах, төрсний дараах эх, нярайг хянах, гэр бүл төлөвлөлтийн асуудал, эхийн амрах байрны хэвийн үйл ажиллагааг хангах асуудлууд нэн тэргүүнд тавигдсаар байна. Жирэмсэн, төрөлт, төрсний дараах үеийн хүндрэл, эх нярайн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулахад жирэмсний үеийн буюу төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ чухал юм.

Жирэмсэн эмэгтэйчүүд жирэмсний эрт үеийн болон байнгын хяналтад орох нь хавсарсан өвчлөлийг оношлох, эмчлэх, улмаар жирэмсэн болон төрөх үеийн хүндрэлийг бууруулахад чухал ач холбогдолтой билээ.

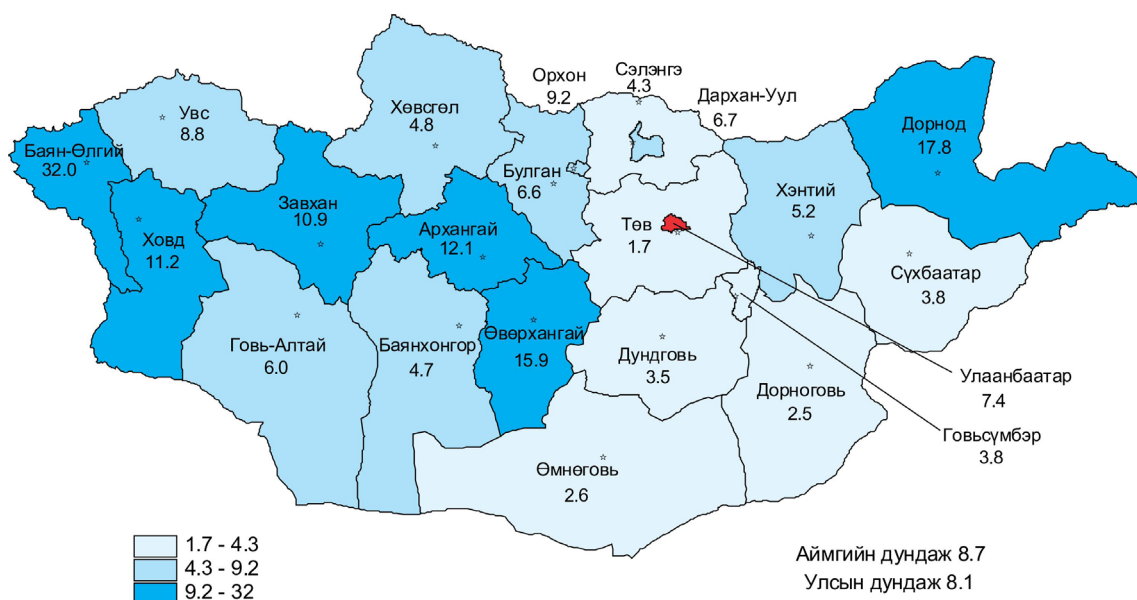
ҮСХ, НҮБ ХАС-тай хамтран 2008 оны Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн судалгаанаас харахад жирэмсний хяналтанд орсон голч хугацаа 1998 онд 3.7 байсан бол 2003 онд 3.3 сар, 2008 онд 2.9 сар болж эхчүүд жирэмсний хяналтанд эрт орж байгаа эерэг дүн гарчээ. 2010 оны байдлаар нийт хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 83.4 хувь нь жирэмсний эрт үедээ буюу эхний 3 сартайдаа хяналтад хамрагджээ. Хот, хөдөөгөөр авч үзвэл хотод 79.7 хувь нь, хөдөө орон нутагт тухайн эмэгтэйчүүдийн 86.4 хувь нь жирэмсний эрт үеийн хяналтад хамрагдсан байна. Хожуу буюу 7 ба түүнээс дээш сартайд хамралтын хувь 1,4 байна.

Жирэмсний хяналтад орсон эмэгтэйчүүдийг шинжилгээнд хамруулах нь цус багадалт, жирэмсний хожуу хордлого, бөөрний эмгэг, ургийн болон бусад эмгэгийг эрт илрүүлж,

холбогдох хүндрэлээс сэргийлэх боломж бүрддэг. Эрүүл мэндийн сайдын 2004 оны 197 тоот тушаалын дагуу “Жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд ХДХВ/ДОХ-ын үзлэг, шинжилгээ хийх журам”-ын дагуу жирэмсэн эмэгтэйгээс зөвшөөрөл авсаны үндсэн дээр шинжилгээ хийхийг заасан.

Шинээр хяналтад орсон нийт жирэмсэн эхчүүдийн 93.0 хувь нь цусны ерөнхий шинжилгээнд хамрагдснаас 8.1 хувь нь цус багадалттай байна. Тухайн эмэгтэйчүүдийн 88.2 хувь тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээ хийлгэсэн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 2.0 пунктээр буурсан байна. Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дунд тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд хамрагдснаас 2.2 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба энэ үзүүлэлт Дорноговь 3.2, Баянхонгор 2.6, Орхон 2.5, Улаанбаатар 2.9 хувьтай байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. Нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 61.8 хувь нь рентген шинжилгээнд хамрагдаж идэвхитэй сүрьеэгийн 53 тохиолдол илэрсний 56.6 хувь нь Улаанбаатар хотод байна.

Зураг 3.1.1 Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хувь, 2010 он

Эхийн амрах байрыг сэргээсэн нь жирэмсний хүндрэлтэй, жирэмслэлт, төрөлтийн эрсдэл өндөртэй хөдөө орон нутгийн эхчүүд, аймаг, хотын эх барих эмэгтэйчүүдийн мэргэжлийн тусламж үзүүлэх чадавхитай эмнэлэгт ойр байж мэргэжлийн тусламж үйлчилгээнд эсэн мэнд амаржих нөхцлийг бүрдүүлсэн.

Амаржих газрын бүтэц, үйл ажиллагааны стандартын дагуу хүний нөөцийг чадавхижуулах, нэн шаардлагатай багаж тоног төхөөрөмжөөр тогтмол хангах нь тусламж үйлчилгээг стандартын дагуу үзүүлэхэд чухал ач холбогдолтой асуудал болж байна.

2010 онд эхчүүдийн амрах байр улсын хэмжээнд 342 ажиллаж байгаагаас 290 нь сумын төвд, 24 нь тосгоны эмнэлэгт, 21 нь аймгийн төвд, Улаанбаатар хотын эмнэлэгт 3, бусад газар 4 ажилласан байна.

Эхчүүдийн амрах байрны 119 нь зориулалтын байранд байгаа ба 223 нь эмнэлэг дотор байрлаж байгаа ба нийт 82639 ор хоног ашиглаж дундаж ор хоног 10.0 байна. Энэ онд 12 амрах байр шинээр баригдаж, 43 байранд засвар үйлчилгээ, тохижилт хийгдсэн байна. Нийт амарвал зохих эхчүүдийн 78.0 нь амрах байранд амарсан байна.

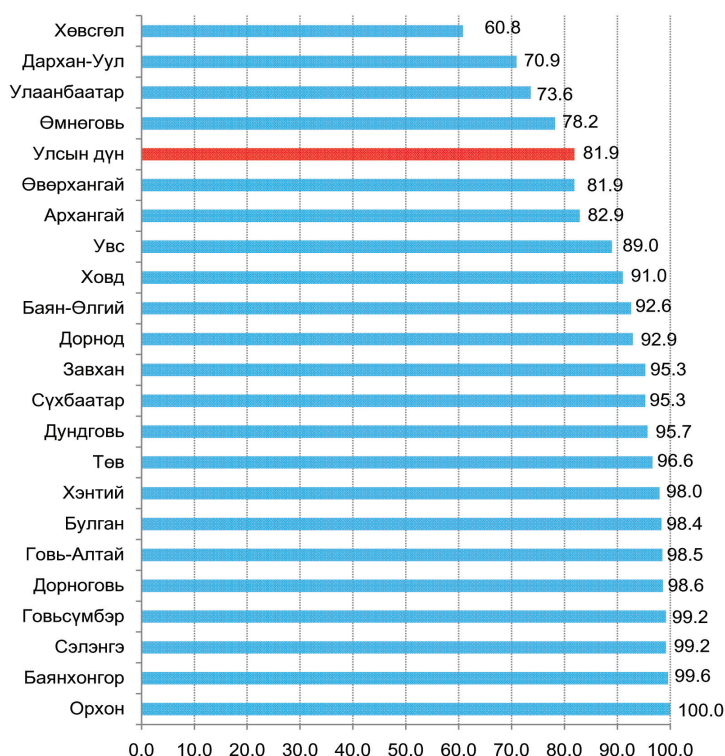
2010 оны байдлаар нийт төрсөн эхчүүдийн 81.9 хувь нь жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа үзүүлж хяналтад байж төрсөн байна.

Энэ үзүүлэлт, Дархан, Өмнөговь, Хөвсгөл, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас доогуур үзүүлэлттэй байна.

Харин хяналтад ороогүй төрсөн эмэгтэйчүүд 0.6 хувьтай байгаа нь өнгөрсөн оны үеэс 3 дахин нэмэгдсэн байна.

Энэ үзүүлэлт Баян-Өлгий аймагт 7.9 хувьтай буюу 196 эх хяналтанд ороогүй төрсөн нь бусад аймгууд болон улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна.

Зураг 3.1.2 Жирэмсэн байхдаа 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтанд хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, 2010 он

3.1.2 Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

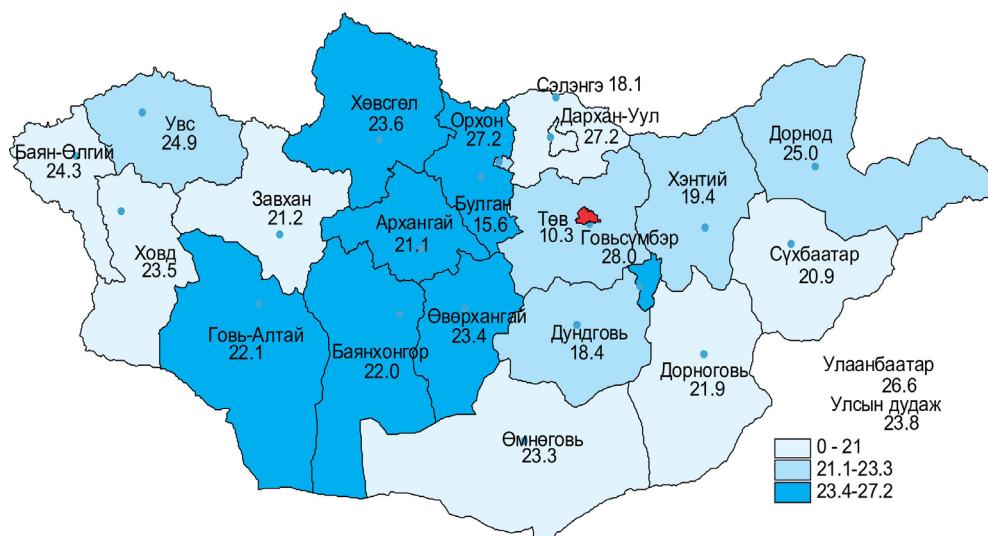
Эхчүүдийг аль болох эмнэлэгт төрүүлэх, эмнэлгүүдийг сайтар бэлтгэгдсэн эх баригчид бусад мэргэжилтнээр хангах, нийт жирэмсэн эхчүүдийг аль болох эрт жирэмсний хяналтад авах нь чухал юм. Анхан төрөгчид, мөн ихэр жирэмсэн, 35-аас дээш насны төрөгчид, жирэмсний хяналтад хэт хожуу хамрагдагсад, өмнөх төрөлтүүдийн үед хүндрэл гарч байсан болон хүүхэд нь эндэж байсан эхчүүд, тэжээлийн дутагдалтай буюу архаг хуучтай жирэмсэн эхчүүдийг орон нутгийн бэлтгэгдсэн эмнэлэгт төрүүлэх шаардлагатай. Нийт хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн 40 орчим хувь нь аймгийн төв, Улаанбаатарт ирж төрдөг ба бүс нутгаар авч үзвэл баруун бүсэд сумаас аймагт, аймгийн төвөөс Улаанбаатарт ирж төрөх нь хамгийн бага байна гэсэн дүгнэлт 2008 оны Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн судалгаагаар гарчээ. Мөн хүүхэд төрүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 99 хувь нь төрөх үедээ эмнэлгийн ажилтны тусламж авч, эмэгтэйчүүдийн их эмчийн тусламж авч төрсөн эмэгтэйчүүдийн хувь хотод /53 хувь/ хөдөөгөөс өндөр, харин эх баригч бага эмчийн тусламж авч төрсөн эмэгтэйчүүдийн хувь хөдөөд /37 хувь/ хотоос /21 хувь/ өндөр байна.

2010 онд улсын хэмжээнд 65660 эх амаржсан нь 2009 онтой харьцуулахад төрөлт 2884 тохиолдлоор буюу 4.2 хувиар буурсан байна. Төрөлт Говьсүмбэр, Сэлэнгэ аймагт нэмэгдэж бусад аймгууд болон Улаанбаатар хотод буурчээ. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин 23.8 байгаа ба энэ үзүүлэлт Говьсүмбэр 28.0, Орхон 27.2, Улаанбаатар 26.6, Дорнод 25.0, Увс 24.9 өндөр байна. Сумын төвд зөвхөн хэвийн төрөлтийг авч, эрсдэл өндөртэй тохиолдолд аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн төрөх тасагт нарийн мэргэжлийн эмчийн хяналтанд эхийг төрүүлэх бодлого баримталж байгаа билээ.

Гэвч аймгийн төвийн төрөх эмнэлэгт төрөлт нэмэгдэж, эхчүүдийн амрах байрны ачаалал маш их нэмэгдсээр байна. Нийт төрөлтийн 43.4 хувь нь Улаанбаатар хотод, 41.8 хувь нь аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт, 11.5 хувь нь сум, сум дунд, тосгоны эмнэлэгт, 2.7 хувь нь хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 0.5 хувь нь гэртээ төрсөн байна. Нийт төрсөн эхчүүдийн 40.8 хувь нь анхны төрөлт байгаа ба нийт төрөлтийн 4.4 хувийг их эмч, 87.7 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн их эмч, 7.5 хувийг эх баригч бага эмч удирдан явуулсан байна. 20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь 6.0 байгаа ба 35-иас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь 12.1 байна. Гэртээ төрсөн эхчүүдийн хувь хэмжээ нэмэгдэж өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.1 пунктээр буюу 55 тохиолдлоор нэмэгджээ. Нийт гэрийн төрөлтийн 323 тохиолдлын 145 тохиолдол буюу 44.9 хувь нь эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн нь энэ үзүүлэлт хотод өнгөрсөн оныхоос 2.1 пунктээр буурсан нь өмнөх онуудтай харьцуулахад эмнэлгийн тусламжгүй төрөлтийн хувь буурсаар байгаа билээ.

Хүснэгт 3.1.2 Төрөлтийн тоо, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2010 он

Аймаг, хот	Нийт төрөлт	Үүнээс гэртээ	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэгт	Сум, сум дундын эмнэлэгт	Тосгоны эмнэлэгт	Ортой, их эмчийн салбар	УБ хотын амаржих газар болон ЭНЭШТ-д	Хувийн эмнэлэгт
Архангай	1946	4	1165	0	776	0	1	0	0
Баян-Өлгий	2459	3	1736	0	720	0	0	0	0
Баянхонгор	1874	6	1521	0	340	7	0	0	0
Булган	975	3	641	0	331	0	0	0	0
Говь-Алтай	1303	4	1004	0	292	0	3	0	0
Говьсүмбэр	379	2	376	0	1	0	0	0	0
Дархан-Уул	2469	15	2367	0	87	0	0	0	0
Дорноговь	1288	6	1053	192	37	0	0	0	0
Дорнод	1842	6	1695	0	141	0	0	0	0
Дундговь	864	1	672	0	191	0	0	0	0
Завхан	1656	11	889	325	431	0	0	0	0
Орхон	2294	13	2266	0	15	0	0	0	0
Өвөрхангай	2752	10	1637	278	772	0	9	0	46
Өмнөговь	1167	4	942	0	221	0	0	0	0
Сүхбаатар	1149	2	1003	0	144	0	0	0	0
Сэлэнгэ	1896	8	936	630	265	57	0	0	0
Төв	922	0	548	0	374	0	0	0	0
Увс	1953	33	1309	0	611	0	0	0	0
Ховд	2076	6	1452	243	375	0	0	0	0
Хөвсгөл	2933	2	1799	0	1132	0	0	0	0
Хэнтий	1388	4	1023	130	221	1	9	0	0
Аймгийн дүн	35585	143	26034	1798	7477	65	22	0	46
Улаанбаатар	30075	180	1408	0	9	0	0	28218	260
Улсын дүн	65660	323	27442	1798	7486	65	22	28218	306

Зураг 3.1.2. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2010**3.1.3. Төрсний дараах тусламж, үйлчилгээ**

Төрсний дараах анхаарал халамжийг сайжруулан идэвхитэй үзлэгийг эх нярайд үзүүлэх, төрсний дараа 42 хоногтойдоо эмчийн хяналтад орох, төрсөн эхчүүдэд хүүхдээ асрах, хөхөөр хооллох, гэр бүл төлөвлөлтийн чиглэлээр зөвөлгөө өгөх нь тусламж үйлчилгээний нэг гол асуудал билээ.

2008 оны Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн судалгаагаар төрсний дараах 42 хоногийн дотор зөвлөгөө авсан эхчүүдийн хувь 2003 оны судалгааны үеэс өссөн байна. Үүний дотор хөхөөр хооллолт, нярайн асаргааны талаарх зөвлөгөө 2 пункт, гэр бүл төлөвлөлтийн талаарх зөвлөгөө 6 пункт, БЗДХ-ын талаарх зөвлөгөө 11 пунктээр нэмэгджээ гэсэн дүгнэлт гарсан байна.

2010 оны эрүүл мэндийн статистикийн бүртгэлээр хяналтад байж төрсөн эхчүүдээс төрсний дараа 42 хоногтойдоо эмчийн идэвхитэй хяналтад хамрагдсан хувь 88.0 байгаа нь өнгөрсөн оны байдалтай харьцуулахад 3.8 пунктээр нэмэгдсэн байна. Энэ нь төрсний дараах хүндрэл болон эхийн эндэгдэл буурахад чухал ач холбогдолтой үзүүлэлт юм. 2008 оны Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн судалгаанд хүүхэд төрүүлсэн эхчүүдийн 46 хувь нь жирэмсэн үедээ ямар нэг хавсарсан өвчнөөр өвдөж байсан гэсэн нь 1998 оныхоос 13 пунктээр, 2003 оныхоос 0.4 пунктээр өсчээ.

2010 оны статистик үзүүлэлтээр нийт төрсөн эхчүүдийн 24.6 хувь нь жирэмсэн байх үедээ ямар нэгэн хавсарсан өвчнөөр өвдсөн байна. Үүнээс:

- шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин- 35.9 хувь
- зүрх-судасны тогтолцооны өвчин- 15.4 хувь
- хоол шингээх эрхтний өвчин- 9.8 хувь эзэлж эхний 3 шалтгаан болж байна

Мөн 2010 оны байдлаар жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлийн нийт 48422 тохиолдол бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлтөд 734.9 байна. Нийт тохиолдлын:

- жирэмсэн үеийн хүндрэл- 32.5 хувь,
- төрөх үеийн хүндрэл- 41.5 хувь,
- төрсний дараах үеийн хүндрэл- 1.4 хувь,
- жирэмсэн төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл- 24.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

2009 оны үеэс жирэмсэн эмэгтэйчүүд болон төрсөн эхчүүдийн дундах өвчлөл нэмэгдэж ялангуяа жирэмсэн төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл 7.8 пунктээр нэмэгджээ. Жирэмсэн эмэгтэйчүүд БЗДХалдвартай, төрөлх тэмбүүтэй хүүхэд төрөх тохиолдол ихэсч байгаа нь жирэмсний хяналт, тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулахыг анхааруулж байгаа юм. Жирэмсэн үеийн хүндрэлүүдээс манас таталтын урьтал болон манас таталт 55.6 хувь, төрөх үеийн хүндрэлээс төрөх хүчний анхдагч болон хоёрдогч сулралт 28.5 хувь, төрсний дараах үеийн хүндрэлээс хожуу үеийн цус алдалт 58.6 хувьтай тэргүүлж байна.

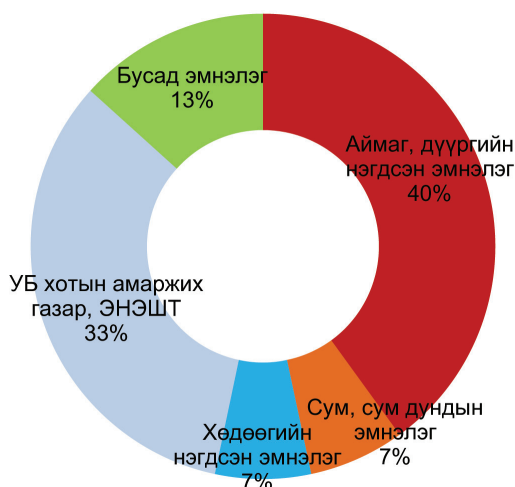
3.2. Эхийн эндэгдэл

Дэлхийн мянганы хөгжлийн тав дах зорилтод эхийн эндэгдлийг 2015 онд 1990 оны түвшингээс 75%-иар бууруулахаар заасан. Ази-Номхон далайн баруун эргийн бүсийн орнуудад жилд 40-50 сая жирэмслэлт бүртгэгдэж, жирэмслэлт, төрөх, төрсний дараах үедээ 30500-50000 эх эндэж, 300000 нярай амьдралын эхний хоногтоо эндэж байна. Өнөөдөр манай улсад эхийн эндэгдэл 1990 оны түвшингээс бараг дөрөв дахин буурч, Монгол улс эхийн эндэгдэл өндөр орноос эхийн эндэгдэл дунд зэрэгтэй орны түвшинд хүрээд байна.

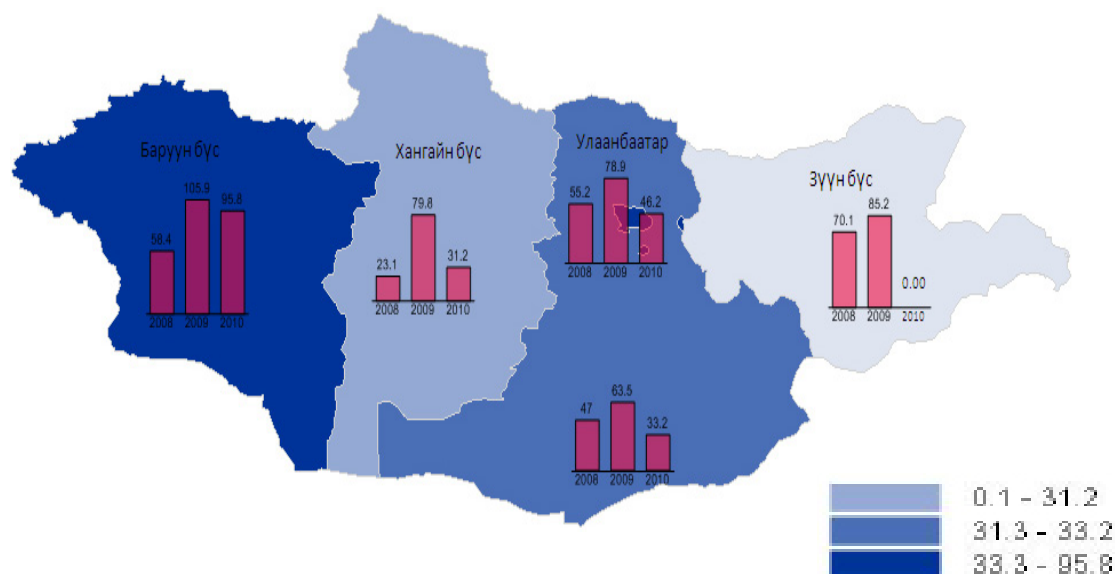
2010 оны байдлаар эхийн эндэгдлийн 30 тохиолдол бүртгэгдэж 100 000 амьд төрөлтөд 45.5 байна. Энэ үзүүлэлт өмнөх жилүүдэд бүртгэгдсэн эндэгдлийн хамгийн бага түвшинд хүрээд байна. 2009 оны үеэс 26 эндэгдлээр буурсан ба Баянхонгор, Булган, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дорнод, Дундговь, Өвөрхангай, Сүхбаатар, Төв, Хэнтий зэрэг аймгуудад эхийн эндэгдлийн тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд (НҮЭМ)-ийн тусламжийн чанарыг сайжруулахад чиглэгдсэн эмнэл зүйн удирдамжийг боловсруулж хэрэгжүүлэх, эрсдэл өндөртэй эхчүүдийг нарийн мэргэжлийн шатлалын тусламжинд эрт илгээх, баг, сум, өрхийн эмч, эх баригч ба эмэгтэйчүүдийн эмч нарын мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх, нэн шаардлагатай эм багаж төхөөрөмжөөр хангах зэрэг олон арга хэмжээ авч байгаа нь эхийн эндэгдлийг бууруулах таатай нөхцөлийг бүрдүүлсээр байна.

Хүснэгт 3.2. Эхийн эндэгдэл, байршлаар, 2010

Эндсэн эхчүүдийн 13.3 хувь жирэмсний үеийн хүндрэл, 20.0 хувь нь төрөх үеийн хүндрэл, 10.0 хувь нь төрсний дараах хүндрэл, 56.6 хувь нь жирэмсэн болон төрөхөөс бусад өвчний улмаас эндсэн байна. Энэ үзүүлэлтээс харахад өнгөрсөн оны байдалтай харьцуулахад төрөх үеийн хүндрэл 12.9 пункт, жирэмсэн төрөхөөс үл хамаарах өвчний шалтгаан 12.0 пунктээр тус тус нэмэгдсэн байна. Харин жирэмсэн үеийн хүндрэлийн шалтгаант эндэгдлийн хувь 20.6 пунктээр буурсан нь жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь нэмэгдэж, байнгын хяналт сайжирч байгаатай холбоотой юм. Мөн жирэмсний хяналтыг чанаржуулж, нярайн эндэгдлээс сэргийлэх арга хэмжээг сайжруулах зорилгоор “Жирэмсэн эмэгтэйн хяналтын хөтөч”-ийг үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлсээр байгаа билээ.

Зураг 3.2. Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд, бүсээр , 2008-2010 он

Эндсэн эхчүүдийн 73.3 хувийг 20-34 насны, 26.7 хувийг 35-аас дээш насны эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Баруун бүс нутагт сүүлийн 3 жилийн дундаж үзүүлэлтээр эхийн эндэгдлийн түвшин бусад бүс нутгаас өндөр байна. Энэ нь тус бүс нутагт хүн амын 20-иод хувь нь оршин суудаг, төвөөс алслагдсан, дэд бүтэц, тээвэр холбоо харьцангуй сул хөгжсөн, байгаль цаг уур, эдийн засгийн байдал, шилжилт хөдөлгөөн амьдралын нөхцөл хэв маягтай холбоотойгоор тус бүс нутагт эх хүүхдийн эндэгдэл харьцангуй өндөр байдаг юм.

3.3. Хүүхдийн эрүүл мэнд ба хөхөөр хооллолт

Хүүхэд, хөгжил хамгаалал /2002-2010/ үндэсний хөтөлбөрт тусгагдсанаар ураг нярайн тусламжийг сайжруулах, хүүхдийн өвчний цогц менежментийг хэрэгжүүлэх, хүүхдийг эхийн сүүгээр хооллох бодлогыг эрчимжүүлэх, дархлаажуулалтын өргөжүүлсэн хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжүүлсэн зэрэг олон хүчин зүйлийн үр дүнд эх, нярайн хүүхдийн эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлт сайжирсаар байгаа билээ.

Улсын хэмжээнд 65889 хүүхэд амьд төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 2873 хүүхдээр буюу 4.2 хувиар буурсан байна. Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 4.4 хувь нь 2500 граммаас доош жинтэй төржээ. Амьд төрсөн хүүхдээс 1376 нь хоёр ихэр, 21 нь гурван ихэр байна. Амьгүй төрөлт 1000 төрөлтөд 7.3 байгаа ба нийт 486 тохиолдлоос баруун бүсэд 26.3 хувь байгаа нь бусад бүс нутгаас өндөр байна. Амьгүй төрөлтөд эрэгтэй хүүхдийн эзлэх хувь 53.7 байгаа ба ихэнхи бүс нутгуудад өндөр байна. Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 105.4 байна. 2010 онд 1 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхитэй хяналтын хувь 99.6, 5 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхитэй хяналтын хувь 93.0 байна.

Төрсөн хүүхдийн тавны дөрвөөс /81 хувь/ илүү нь төрсний дараах нэг цагийн дотор хөхөө амласан ба, 6 сар хүртэлх насны хүүхдүүдийн 82 хувь нь дан хөхөөр хооллож байсан нь судалгаагаар гарчээ. Албан ёсны статистик үзүүлэлтээр төрөөд 1 цагийн дотор хөхөөр амласан хүүхдийн хувь 95.0 байна. Энэ үзүүлэлт Дархан-Уул, Дорнод, Орхон, Сүхбаатар, Хэнтий, Улаанбаатар хотод өндөр үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 3.3. Төрсөн хүүхдийн мэдээ, бүсээр, 2010 он

Бүсээр	Төрсөн хүүхэд				Нийт төрөлтөд	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /100-д/	Бага жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	Амьгүй төрөлтийн түвшин /1000 төрөлтөд/
Баруун бүс	9390	4723	4667	101.2	4.0	13.4
Төвийн бүс	9031	4640	4391	105.7	3.7	4.6
Хангай, говийн бүс	12802	6635	6167	107.6	4.1	7.8
Зүүн бүс	4393	2227	2166	102.8	3.9	6.6
Аймгийн дүн	35616	18225	17391	104.8	3.9	8.4
Улаанбаатар	30273	15585	14688	106.1	4.7	6.1
Улсын дүн	65889	33810	32079	105.4	4.4	7.3

3.4. Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл

МХЗ-уудыг батлах тухай УИХ-ын 13 дугаар тогтоолоор мянганы хөгжлийн зорилтын хүрээнд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийг 2015 онд 15.0, тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 21.0 болгохоор баталжээ. Дэлхийн зөн ОУБ-ын дэмжлэгтэйгээр тав хүртэлх насны хүүхдүүд, хөхүүл эхчүүдэд А аминдэм, төмрийн бэлдмэл, олон найрлагат бичил тэжээлээр хангах ажлыг хэрэгжүүлж, хамралтын хувийг нэмэгдүүлсээр байна. Нялхсын хоололтын үндэсний стратегийг(2008-2015) олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулж эхлээд байна.

Манай улсын хувьд өнгөрсөн 15 жилийн хугацаанд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 35.3-19.4 болсон бөгөөд энэхүү бууралтыг эрүүл мэндийн бодлого, хөтөлбөрүүдийн үйл ажиллагаатай холбон тайлбарлаж болох юм.

1990-2008 онд нялхсын эндэгдэл 3,3 дахин буурсан явцаас харахад 2015 онд МХЗ-д хүрэх боломжтой байна. 2008 оны судалгаагаар нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл бүс нутгаар ялгаатай, Баруун бүс нутагт хамгийн өндөр, өмнөд бүс нутагт бага байна гэсэн судалгааны үр дүн гарсан байна. Нялхсын эндэгдэл буурахын хирээр нийт эндэгдлийн дотор нярайн эндэгдлийн эзлэх хувь нэмэгдсээр байна. Нярайн эндэгдэл нь жирэмсэн эхийн эрүүл мэнд, төрөх үеийн хүндрэлтэй ихээхэн холбоотой байдаг.

2010 оны байдлаар улсын хэмжээнд нялхсын эндэгдлийн 1275 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 19.4 байна. Өнгөрсөн оны үетэй харьцуулахад 111 тохиолдол буюу 8.0 хувиар буурч, 1000 амьд төрөлт тутамд 0.8 эндэгдлээр буурсан байна. Нялхсын эндэгдлийн 60.1 хувь нь нярай үедээ эндсэн байна. Нярайн эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд 11.6 байна.

Харин 5 хүртэлх насандаа 1622 хүүхэд эндсэн бөгөөд амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох түвшин 24.6 байна. Нийт эндэгдлийн 54.6 хувь нь эрэгтэй, 45.4 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох эндэгдлийн үзүүлэлтээр дараах аймгууд улс, аймгийн дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. Үүнд: Баян-Өлгий, Увс, Хөвсгөл, Өвөрхангай, Завхан, Баянхонгор, Архангай, Төв зэрэг аймгуудад 1000 амьд төрөлт тутам 5.6-18.6 эндэгдлээр илүү байна.

1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаанд перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг 51.1 хувь, амьсгалын тогтолцооны өвчин 21.6 хувь, төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг 12.0 хувь байгаа нь эхний тэргүүлэх 3 шалтгаан болж байна. Нялхсын эндэгдэлд амьсгалын тогтолцооны өвчин 2.4 пункт, төрөлхийн гажгийн тохиолдлын шалтгаан 0.8 пунктээр тус тус нэмэгджээ.

Хүснэгт 3.4. Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн нас баралтын шалтгаан, байршлаар, 2010 он

	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Хот	Хөдөө	Хот	Хөдөө
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	14.2	26.1	16.2	27.5
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	2.1	2.4	3.0	3.7
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	59.1	46.2	46.1	36.5
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	14.9	10.2	13.3	9.3
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	4.5	8.4	12.2	14.1

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

1 хүртлэх болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэлд хот болон хөдөөд перинаталь үед үүссэн зарим эмгэгийн өвчлөлийн нас баралт тэргүүлэх шалтгаан болж байна. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад нялхсын эндэгдэлд амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт 3.1 пункт, 5 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл 1.6 пунктээр тус тус нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 3.4.1 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл шалтгаан, байршлаар, 2010 он

	0-1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Хот	Хөдөө	Хот	Хөдөө
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	19.1	44.0	18.1	43.2
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	5.2	7.6	4.0	8.0
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	3.3	0.8	1.2	0.3
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	1.3	0.6	3.5	1.2
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	0.8	0.4	2.2	1.8
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	1.9	2.1	3.5	2.4
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	0.5	2.5	0.2	0.9

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлд хот, хөдөөд амьсгалын тогтолцооны өвчин тэргүүлж жилээс жилд нэмэгдсээр байна. Өнгөрсөн оны үеэс амьсгалын тогтолцооны өвчин 1 хүртэлх насны хүүхдэд 8.0 пунктээр, 5 хүртэлх насны хүүхдэд 19.5 пунктээр тус тус нэмэгджээ. Ялангуяа бага насны хүүхдийн дунд цочмог төвөнхтөс ба мөгөөрсөн хоолойтос, томуу, томуу төст өвчлөлийн тохиолдол нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 3.4.2 Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, насны бүлгээр /10 000 хүн амд/, 2010 он

	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	3827.3	1278.3	1009.7	691.5
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	734.2	685.7	672.7	612.8
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	351.1	239.6	139.5	151.1
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	389.0	282.2	337.3	424.4
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	103.7	124.5	225.8	448.4
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	444.4	283.1	320.7	384.5

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

Өсвөр насны хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны болон шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний эмгэгүүд дийлэнх тохиолдлыг эзэлж байна. Жилээс жилд гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг өсвөр үеийнхний дунд нэмэгдэж, 15-19 насны хүүхдийн дунд 10 000 хүүхэд тутамд 65.1 өвчлөлөөр нэмэгдсэн байна.

3.5. Үр хөндөлт

Гэр бүл төлөвлөлтийн талаарх мэдлэг, ойлголт, дадал хэвшил, хэрхэн нэмэгдэж байгаа болон энэ чиглэлээр үзүүлж буй тусламж үйлчилгээ, бодлого хөтөлбөр хүн амд хэрхэн хүрч байгааг харж болох нэгэн үзүүлэлт бол үр хөндөлтийн түвшин байдаг. Сүүлийн жилүүдэд төрөлт нэмэгдэж, эмэгтэйчүүдийн төрөх сонирхол нэмэгдсэн ба мөн төр засгаас үзүүлж буй төрөлтийг дэмжих нийгмийн халамжийн бодлого хөтөлбөрүүд амжилттай хэрэгжиж байгаа нь үр хөндөлтийн түвшин буурч байгаа нь 2008 оны судалгаагаар харагджээ. Гэсэн хэдий ч НҮЭМ-ийн нэг тулгамдаж буй асуудал бол үр хөндөлтийн түвшин тогтвортой буурахгүй байгаагаас гадна үр хөндөлтийн тоо бодиттойгоор мэдээлэгдэхгүй байгаа явдал юм.

2010 онд “Үр хөндөлтийг зохицуулах тухай” Эрүүл мэндийн сайдын 105 тоот тушаал гарч үр хөндөлт хийх MNS 5488:2005 стандартыг хэрэгжүүлэхийг заасан. Ингэснээр аюулгүй үр хөндөх үндэсний стандартад үр хөндөх эрх бүхий эмнэлгүүдэд эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч гүйцэтгэх, үр хөндөлтийн цогц тусламж үйлчилгээнд орчин үеийн аргуудыг нэвтрүүлснээр үр хөндөлтөөс үүдэлтэй хүндрэл болон нас барах тохиолдол буурах явдал харуулж байна.

Эрүүл мэндийн 2010 оны статистик мэдээгээр үр хөндөлтийн 12492 тохиолдол бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлтөд 189.6, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 14.8 үр хөндөлт ногдож байна. Өнгөрсөн оны мөн үеэс 110 тохиолдлоор буюу 1000 амьд төрөлт тутам ногдох түвшин 6.3 үр хөндөлтөөр нэмэгдсэн байна. Өмнөх оны үетэй харьцуулахад Дархан-Уул, Орхон болон Улаанбаатар хотод нэмэгдсэн нь хот суурин газар үр хөндөлтийн үйлчилгээний хүртээмж илүүтэй байгаа нь харагдаж байна. Мөн хувийн эмнэлгээр хийгдсэн үр хөндөлт өмнөх онуудаас нэмэгдсэн байна. Хожуу үеийн үр хөндөлтийн түвшин 3.5 хувь байгаа ба өнгөрсөн жилтэй харьцуулахад 0.6 пунктээр бурсан байна. Үр хөндөлт хийлгэж буй эмэгтэйчүүдийг насны бүлгээр авч үзвэл 6.0 хувийг 20-иос доош насны, 72.8 хувийг 20-34 насны, 21.2 хувийг 35-аас дээш насны эмэгтэйчүүд тус тус эзэлж байна. Өнгөрсөн оны үетэй харьцуулахад 20- оос доош насны үр хөндөлтийн хувь 0.3 пунктээр буурсан байна.

Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 16.5 хувь нь төрөөгүй буюу анхны удаа үр хөндүүлсэн нь урд оны үеэс 1.5-2 дахин буурсан үзүүлэлттэй байна.

Үр хөндөлтийг байршлаар авч үзэхэд: сум, сум дундын эмнэлэгт 1.1, хувийн эмнэлэгт 32.1, аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 25.8, амаржих газрууд болон ЭНЭШТ-д дийлэнх буюу 39.7 хувийг тус тус эзэлж байна.

3.6. Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн аргын хэрэглээ /ЖСА/

Гэр бүл төлөвлөлтийн талаарх хүн амын мэдлэг, хэрэглээ жилээс жилд өсч орчин үеийн ЖСАХ-ийн хэрэгцээ нэмэгдсээр байна. 2008 оны судалгаагаар нийт эмэгтэйчүүдийн 78 хувь, гэр бүлтэй эмэгтэйчүүдийн 91 хувь нь ЖСАХ-ийг ямар нэгэн арга хэрэглэж байсан гэсэн дүгнэлт гарсан байна.

2010 оны байдлаар эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлтээр орчин үеийн ЖСА-ын хэрэглээний хувь 53.4 болсон байна. Нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйн 534.4 нь ямар нэг жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг байна. Харин тэдний голчлон хэрэглэж байгаа нь ерөндөг 28.1 хувь, бэлгэвч 36.4 хувь, бэлдмэл /эм / 24.8 хувь байна. Хэрэглээний аргад өнгөрсөн оны мөн үеийнхээс эм хэрэглэх аргын хувь 2.3 пунктээр нэмэгдсэн байна.

БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Монгол улс нь эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний 3 шатлалт тогтолцоотой бөгөөд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд баримтлах зарчим нь үйлчилгээг хүн бүрт жигд, хүртээмжтэй чанартай үзүүлэх явдал юм.

- Анхдагч шатлалын тусламж үйлчилгээг УБ хотод өрхийн эмнэлгүүд, аймагт сумын болон сум дундын эмнэлэг
- Хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээг УБ хотод дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, аймагт аймгийн болон хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг
- Гуравдагч шатлалын тусламж үйлчилгээг УБ хотод клиникийн эмнэлгүүд болон төрөлжсөн мэргэжлийн төвүүд тус тус үзүүлж байна.

2010 оны байдлаар клиникийн эмнэлэг болон төрөлжсөн мэргэжлийн төв - 16, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв - 4, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг -17, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг -12, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг - 6, сум дундын эмнэлэг - 37, сумын эмнэлэг - 274, өрхийн эмнэлэг - 218, хувийн ортой эмнэлэг – 166, үүдэн эмнэлэг-947 ажиллаж эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна.

Хүснэгт 4.1. Эрүүл мэндийн байгууллагууд тусламж үйлчилгээний шатлалаар

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Тоо
Анхдагч шатлалын эмнэлгүүд	546
Өрхийн эмнэлэг	218
Сум/ тосгоны эмнэлэг	274/17
Сум дундын эмнэлэг	37
Хоёрдогч шатлалын эмнэлгүүд	35
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	12
Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	6
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	17
Гуравдагч шатлалын эмнэлгүүд	20
Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	4
Төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэг, төвүүд	16
Амаржих газрууд	3
Бусад эмнэлгүүд /Хилийн цэрэг, төмөр зам, хорихын эмнэлгүүд/	55
Ортой хувийн эмнэлэг	166
Үүдэн хувийн эмнэлэг	947
Аршаан сувилал, сувилал	16
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	158
Эмийн үйлдвэр	41
Хувийн эмийн сан	666
Бусад	47
Бүгд	2700

4.1. Өрхийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

АХБ-ны зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн “Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил-2” хөтөлбөрийн хүрээнд өрхийн эмнэлгүүдийг Улаанбаатар хот болон бүх аймгийн төвүүдэд үе шаттайгаар байгуулж, 2002 он гэхэд өрхийн эмнэлгийн тогтолцоонд шилжсэн билээ.

2010 оны байдлаар 218 өрхийн эмнэлэг үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас Улаанбаатар хотын 1 151.4 мянган хүн амд 123 өрхийн эмнэлэг, 21 аймгийн төвийн 608.9 мянган хүн амд 95 өрхийн эмнэлэг анхан шатны болон нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна.

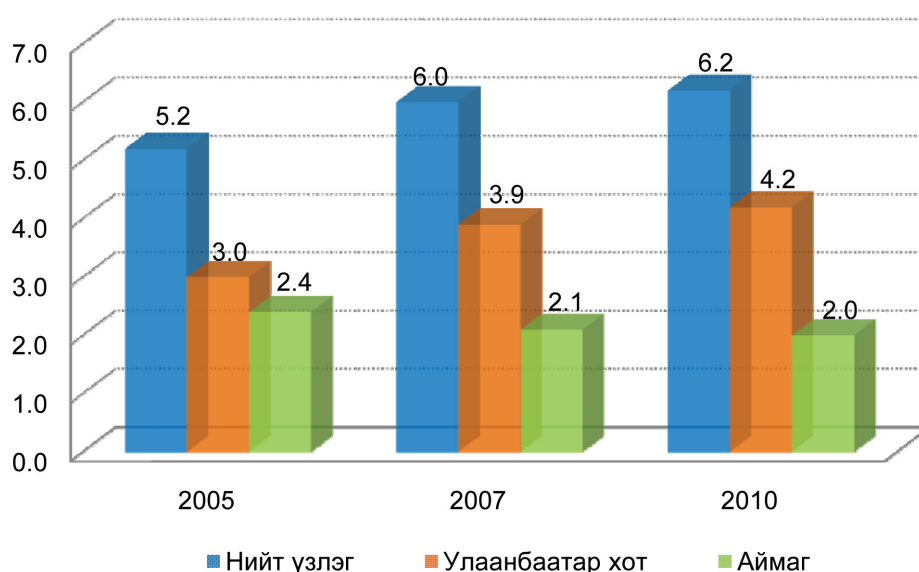
Хүснэгт 4.1.1 Өрхийн эмнэлгүүдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2010 он

Үзүүлэлт	Өрхийн эмнэлэг		Нийт дүн
	УБ хот	Аймаг	
Эмнэлгийн тоо	123	95	218
Их эмчийн тоо	521	295	816
Сувилагчийн тоо	475	283	758
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	4180797	2064880	6245677
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	40.9	34.0	38.6
Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа	3.6	3.0	3.4
Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэгийн тоо	8024.6	6999.6	7654.0
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	79.7	84.2	83.4

218 өрхийн эмнэлэгт их эмч - 851, сувилагч -758 болон нийт 2265 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна.

2010 онд өрхийн эмнэлгийн түвшинд жилд дунджаар 6.2 сая үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 3.4 удаа өрхийн эмнэлэгт хандаж эмнэлгийн анхан шатны болон НЭМ-ийн тусламж үйлчилгээг авсан байна. Амбулаторын нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь УБ хотын өрхийн эмнэлгийн түвшинд 41 хувьтай, харин аймгийн өрхийн эмнэлгийн түвшинд 34 хувьтай байна.

Зураг 4.1.1 Өрхийн эмнэлгүүдэд хийгдсэн амбулаторийн үзлэгийн тоо /саяаар/

УБ хотын өрхийн эмнэлгийн түвшинд 2005 онд 3.0 сая үзлэг хийгдэж байсан бол 2007 онд 3.9 сая, 2010 онд 4.2 сая болж нэмэгдсэн байна. Жилд нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэгийн тоо

УБ хотод 8024.6 байгаа нь аймгийн түвшинд ажиллаж байгаа өрхийн нэг эмчид ногдох үзлэгээс 1025 үзлэгээр их байна. УБ хотын түвшинд өрхийн эмнэлгүүдийн ачаалал нэмэгдсэн нь сүүлийн жилүүдэд УБ хотын хүн амын тоо, төрөлтийн тоо, хөдөөнөөс УБ хотод шилжин ирж суурьшигчдын тоо нэмэгдсэнтэй холбоотой гэж үзэж болно.

4.2. Сумын болон сум дундын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

2001 онд батлагдсан “Сумын эмнэлгийн бүтэц үйл ажиллагааны улсын стандарт”-аар сумын эмнэлгүүд нь үйлчлэх хүрээний хүн амын тооноос хамааран 3 зэрэглэлд хуваагддаг. I зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн үйлчлэх хүрээний хүн ам нь 4500 ба түүнээс дээш, ажиллах эмчийн доод хязгаарыг - 7, II зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд 3001-4500 хүртэл хүн ам, ажиллах эмчийн доод хязгаарыг - 3, III зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд 3000 хүртэл хүн ам, 1 эмч байхаар стандартад заасан байдаг.

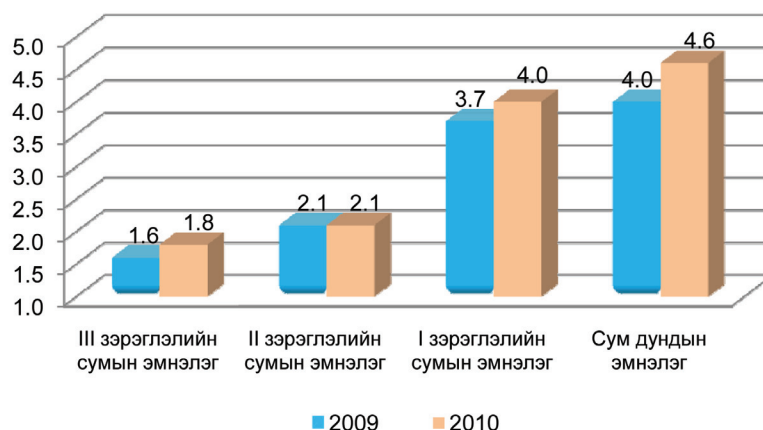
Хүснэгт 4.2.1 Сумын болон сум дундын эмнэлгүүдийн их эмчийн хангамжийг стандартын доод хязгаартай харьцуулсан байдал, 2010 он

Зэрэглэл	Эмнэлгийн тоо	Эмчийн тоо (дундаж)	Стандартын доод хэмжээ	Стандартын түвшинд		Стандартаас доогуур	
				тоо	Хувь	Тоо	Хувь
I зэрэглэл	28	4.0	7	3	10.7	25	89.3
II зэрэглэл	68	2.1	3	25	36.8	43	63.2
III зэрэглэл	178	1.8	1	178	100.0	0	0.0
Сум дундын эмнэлэг	37	4.6	8	2	5.4	35	94.6

Дээрх хүснэгтээс харахад I зэрэглэлийн эмнэлгийн 10.7 хувь нь, II зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн 36.8 хувь нь, III зэрэглэлийн сумын эмнэлгүүд 100.0 хувь стандартад заасан эмчээр хангагдсан байна.

III зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд стандартаар доод тал нь 1 их эмч ажиллах ёстой бөгөөд 178 эмнэлгээс 62 (35 хувь) эмнэлэг 1 их эмчтэй, 100 (56 хувь) эмнэлэг 2 их эмчтэй, 16 (9 хувь) эмнэлэг 3 ба түүнээс олон их эмчтэй ажиллаж байна.

Зураг 4.2.1 Сум, сум дундын эмнэлэгт ногдох эмчийн дундаж тоо, 2009-2010

I зэрэглэлийн сумын эмнэлэгт стандартаар доод тал нь 7 эмч ажиллах ёстой бөгөөд эмчийн дундаж тоо стандартад заасан хэмжээнээс 1.7 дахин бага байгаа бөгөөд эмчийн дундаж тоо 4.0 байна.

Сум дундын эмнэлгээс 2 эмнэлэг нь стандартад заасны дагуу 8 их эмчтэй ажиллаж, үлдсэн 35 эмнэлгийн хувьд стандартаас доогуур буюу дундажаар 4.6 их эмч ажиллаж байна. Өөрөөр хэлбэл эмчийн хангамж сум дундын эмнэлгүүдийн 94.6 хувьд стандартын түвшинд хүрэхгүй байна. Энэ үзүүлэлт нь сум дундын эмнэлгүүдийг нарийн мэргэжлийн эмчээр хангах шаардлага хэрэгцээ байгааг харуулж байна.

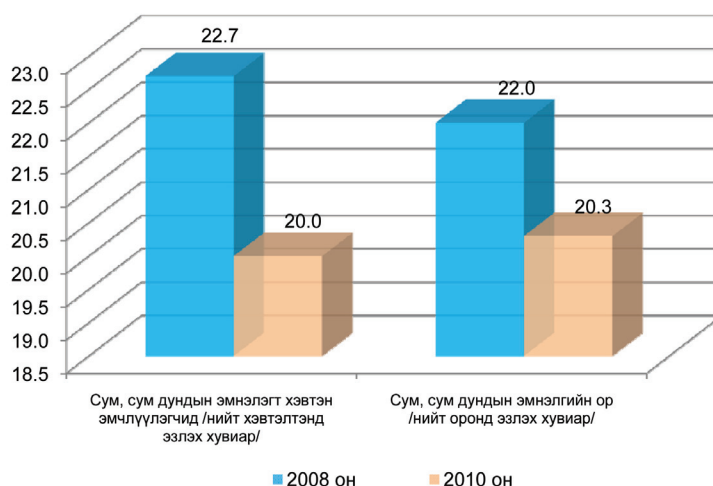
Хүснэгт 4.2.2. Сум, сум дундын эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт	2008 он			2010 он		
	Сумын эмнэлэг	Сум дундын эмнэлэг	Нийт дүн	Сумын эмнэлэг	Сум дундын эмнэлэг	Нийт дүн
Эмнэлгийн орны тоо	3324	655	3979	2988	642	3630
Их эмчийн тоо	523	132	655	564	168	732
Сувилагчийн тоо	1448	233	1681	1349	251	1600
Дундаж ор хоног	7.7	7.6	7.65	7.8	7.4	7.6
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	123019	22514	145533	112692	23897	136589
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	2480464	371244	2851708	2102553	417396	2519949
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	49.2	47.8	48.5	39.3	38.6	39.0
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	88.0	88.6	88.3	88.1	91.8	90.0
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөнд)	69.3	0.0	34.7	17.2	60.7	39.0
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	30.8	23.6	27.2	43.4	28.5	36.0

2010 оны байдлаар эмнэлгийн нийт орны 20.4 хувь нь сумын болон сум дундын эмнэлэгт ногдож байгаа бөгөөд 2008 онтой харьцуулбал 349 ороор буюу 8.8 хувиар буурсан байна.

Сумын болон сум дундын эмнэлэгт 136.6 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна. 2010 онд сум дундын эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2008 онтой харьцуулахад 6 хувиар нэмэгдэж, харин сумын эмнэлэгт 8.4 хувиар буурсан байна.

Зураг 4.2.2 Сум, сум дундын эмнэлгийн ачаалал

2008 онд сумын болон сум дундын эмнэлгийн түвшинд жирэмсний эрт үеийн хяналт 88.3 хувь байсан бол 2010 онд 90.0 хувь болж нэмэгдсэн байна.

2010 онд нийт эндсэн эхийн 6.6 хувь (2 тохиолдол) нь сумын болон сум дундын эмнэлэгт эндсэн байна. Сум дундын эмнэлгийн түвшинд 2010 онд 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл сумын эмнэлгийн түвшинд 17.2, сум дундын эмнэлгийн түвшинд 60.7 байна.

2008 онд 1000 амьд төрсөн хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин сумын эмнэлгийн түвшинд 30.8 байсан бол 2010 онд 43.4, сум дундын эмнэлгийн түвшинд 23.6 байсан бол 28.5 болж нэмэгдсэн байна.

4.3. Хоёрдогч шатлалын тусламж, үйлчилгээ

2010 оны байдлаар 17 аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 894 их эмч, 1536 сувилагч, 2105 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 4476 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн; 9 дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 699 их эмч, 747 сувилагч, 984 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 2562 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнүүд ажиллаж байна.

2001 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн бүтэц үйл ажиллагааны улсын стандарт MNS 5095:2001 батлагдсан бөгөөд тус стандартыг дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд мөн адил мөрдөж байна.

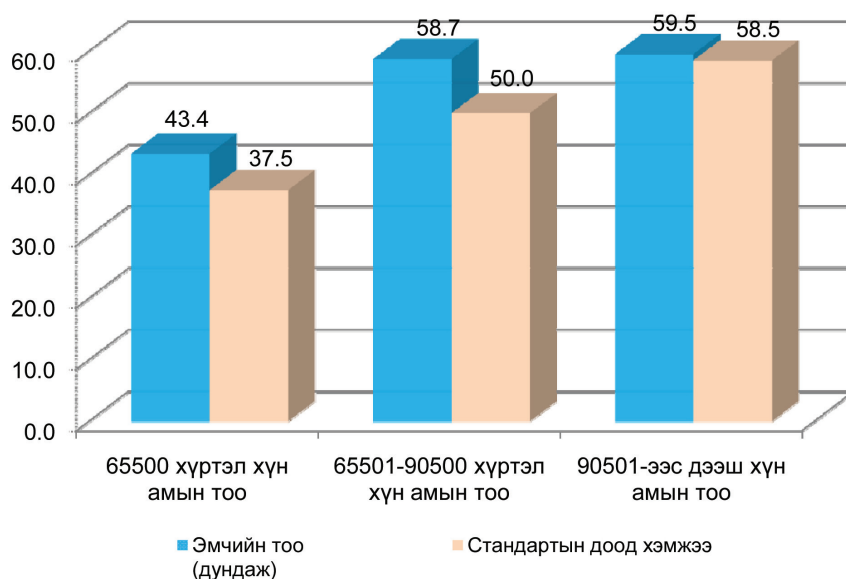
Уг стандартад аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ажиллах эмчийн тоог аймгийн нийт хүн амын тоог харгалзан ялгавартай тогтоосон. 2010 оны байдлаар аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн 23.5 хувь буюу 4 эмнэлэг стандартын шаардлагыг хараахан хангаагүй байна.

Хүснэгт 4.3.1 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн их эмчийн хангамжийг стандартын доод хязгаартай харьцуулсан байдал, 2010 он

Аймгийн нийт хүн амын тоо	Эмчийн тоо (дундаж)	Стандартын доод хэмжээ	Стандартын түвшинд		Стандартаас доогуур	
			Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
65500 хүртэл	43.4	37.5	6	85.7	1	14.3
65501-90500 хүртэл	58.7	50	5	83.3	1	16.7
90501-ээс дээш	59.5	58.5	2	50.0	2	50.0
Дундаж	-	-	13	76.5	4	23.5

Дээрх хүснэгтээс харахад 65500 болон 65501-90500 хүртэл хүн амтай аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ажиллаж байгаа эмчийн дундаж тоо стандартад заасан хэмжээнээс өндөр, 90501-ээс дээш хүн амтай аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ажиллаж байгаа эмч дундаж тоо стандартын түвшинд байгаа нь аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнүүдийн орон тооны доод хязгаарыг шинэчлэн тогтоох шаардлагатай байгааг харуулж байна.

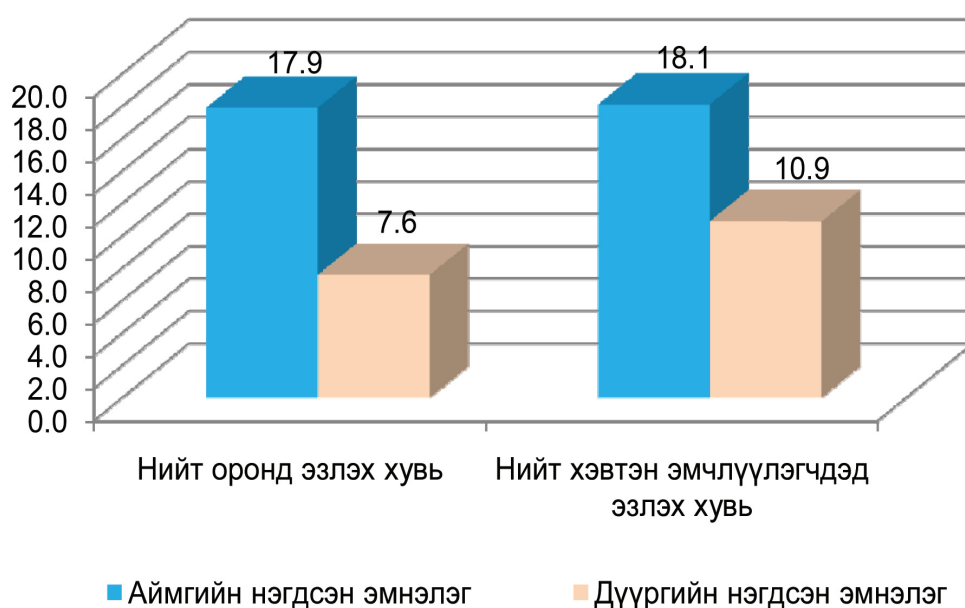
Зураг 4.3.1 Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн их эмчийн хангамжийг стандартын доод хязгаартай харьцуулсан байдал, 2010 он

Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд эмнэлгийн нийт орны 18 хувь нь ногдож байгаа бөгөөд 2010 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн ор 3189 болж, 2008 онтой харьцуулахад 68 ор буюу 2.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд нийт орны 8 нь хувь ногдож байгаа бөгөөд сүүлийн жилүүдэд орны тоог бууруулах эсвэл нэмэгдүүлэх бодлого баримтлаагүй хэдий ч дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2008 онд 63.5 мянга байсан бол 2010 онд 74.7 мянга болж, 8.2 мянган хүнээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 4.3.2 Хоёрдогч шатлалын эмнэлгүүдийн ачаалал, 2010 он

Хүснэгт 4.3.2. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт	2008 он		2009 он		2010 он		Сүүлийн 3 жилийн дундаж	
	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг
Эмнэлгийн орны тоо	3121	1353	3209	1353	3189	1353	3173	1353
Их эмчийн тоо	931	720	863	711	894	699	896	710
Сувилагчийн тоо	1519	694	1545	727	1536	747	1533.3	722.7
Дундаж ор хоног	8.2	8.1	8.1	8	7.9	7.7	8.1	7.9
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	111320	63507	122352	65509	123750	74767	119141	67928
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	31.8	30.8	30.5	29.3	30.8	29.9	31.0	30.0
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	1721881	1887217	1535327	1860310	1516156	2017029	1079346	1301415
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	42.4	47.5	43.3	44.5	40.3	45.6	42.0	45.9
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөнд)	37.9	-	75.9	-	50.5	-	54.8	-
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	16.1	-	17.2	-	15.0	-	16.1	-
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь	29.5	-	31.2	-	32.3	-	31.0	-

Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн дундаж ор хоног 2008 онд 8.2 байсан бол 2010 онд 7.9 болж, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн дундаж ор хоног 8.1 байсан бол 7.7 болж тус тус буурсан байна.

2008-2010 онд эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын эзлэх хувь аймгийн болон дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд ойролцоо буюу 30 хувьтай байна.

Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо 2008 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 1.7 сая байсан бол 2010 онд 1.5 сая болж буурсан, харин дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 1.8 сая байсан бол 2.0 сая болж нэмэгдсэн байна. Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь аймгийн болон дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд буурсан ба сүүлийн 3 жилийн дундаж түвшинд байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн нялхсын эндэгдлийн түвшин сүүлийн 3 жилд тогтвортой буурсан бөгөөд сүүлийн 3 жилийн дундаж 16.1 байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 2008 онд 37.8 болж хамгийн бага түвшинд хүрч байсан боловч 2009 онд 75.9 болж нэмэгдсэн. Харин 2010 онд 50.5 болж буурсан ба сүүлийн 3 жилийн дундаж түвшинд байна.

Сүүлийн 3 жилд дунджаар аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 31.0 хувийг хөдөөнөөс буюу сум, сум дундын эмнэлгээс илгээсэн өвчтнүүд эзэлж байгаа бөгөөд 2010 онд 32.3 болж 2008 онтой харьцуулахад 2.8 хувиар нэмэгдсэн байна.

4.4. Гуравдагч шатлалын тусламж, үйлчилгээ

2010 оны байдлаар улсын хэмжээнд Орхон, Дорнод, Өвөрхангай, Ховд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүд БОЭТ-ийн статусаар үйл ажиллагаа явуулж байна.

2010 оны байдлаар БОЭТ-үүдэд 319 их эмч, 560 сувилагч, 757 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 1572 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнгүүд ажиллаж байна.

Хүснэгт 4.4.1 БОЭТ-ийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд, 2008-2010 он

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2008	2009	2010	
Эмнэлгийн орны тоо	1108	1117	1129	1118
Дундаж ор хоног	8.5	8.3	7.8	8.2
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	33.2	28.9	30.0	30.7
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	40941	41820	46249	43003
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	469581	447241	454569	457130
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөнд)	22.2	26.8	14.2	21.1
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	14.6	10.6	21.8	15.7
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь	35.3	28.7	31.1	31.7

2008 онд БОЭТ-д 40.9 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлж байсан бол 2010 онд 46.2 мянган хүн болж 5308 хүнээр нэмэгдсэн байна. БОЭТ-д жилд дунджаар 12000 хүн сумын болон сум дундын эмнэлэг, бүсийн аймгуудаас ирж хэвтэн эмчлүүлж байгаа нь нийт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 26.0 хувьтай тэнцэж байна.

Нөгөөтэйгүүр аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт жилд дунджаар доод шатлалын эмнэлгүүдээс 2300 хүн ирж хэвтэн эмчлүүлж байхад БОЭТ-д дунджаар 3200 хүн буюу 900 хүнээр их байна.

БОЭТ-ийн дундаж ор хоног 2008 онд 8.5 байсан бол 2010 онд 7.8 болж буурсан байна. Түүнчлэн эмнэлэгт хоног болоогүй нас баралтын хувь 2008 онд 33.2 байсан бол 2010 онд 30.0 хувь болж буурсан байна.

Сүүлийн 3 жилд улсын хэмжээнд нялхсын эндэгдэл тогтвортой бага түвшинд байгаа хандлагын дагуу БОЭТ-ийн 1000 амьд төрсөн хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин 2008 -2010 онд 1000 амьд төрөлтөд 15.7 байгаа нь улс болон аймгийн дунджаас доогуур байна. 2010 онд Орхон аймгийн БОЭТ-д 1 эх эндсэн байна.

УБ хотод эмнэлгийн гуравдагч шатлал болон төрөлжсөн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээг клиникийн эмнэлгүүд, төрөлжсөн мэргэжлийн төвүүд үзүүлдэг.

2010 оны байдлаар гуравдагч шатлалын клиникийн эмнэлэг болон төрөлжсөн мэргэжлийн төвүүдэд 1207 их эмч, 1866 сувилагч, 2270 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 5794 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнгүүд ажиллаж байна.

Нийт эмнэлгийн орны 22.4 хувь нь, мөн хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 19.8 хувь нь УБ хотын гуравдагч шатлалын эмнэлэгт ногдож байна.

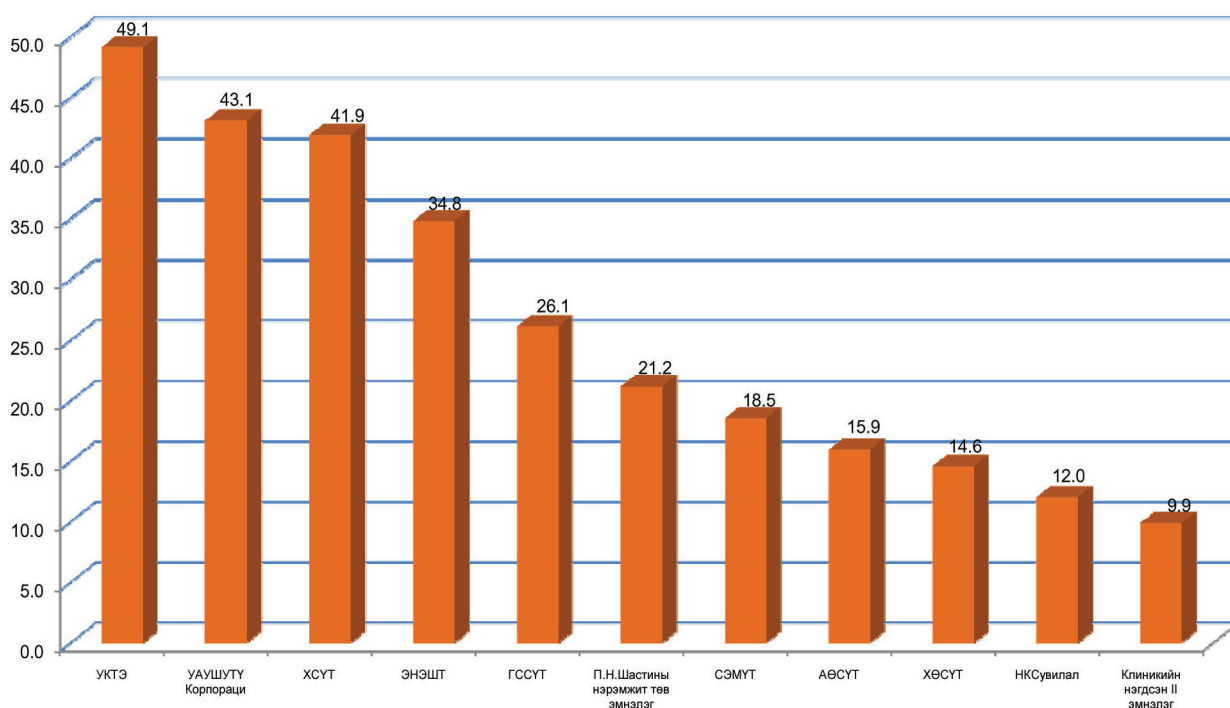
Дундаж ор хоног 2008 онд 10.5 байсан бол 2010 онд 10.0 болж буурсан байна. Түүнчлэн эмнэлэгт хоног болоогүй нас баралтын хувь 2008 онд 21.9 байсан бол 2010 онд 23.5 хувь болж нэмэгдсэн бөгөөд сүүлийн 3 жилийн дундаж 21.7 хувь байна.

Хүснэгт 4.4.2 УБ хотын гуравдагч шатлалын эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2008	2009	2010	
Эмнэлгийн орны тоо	3983	4005	3995	3994.3
Их эмчийн тоо	1232	1183	1207	1207.3
Сувилагчийн тоо	1878	1875	1866	1873.0
Дундаж ор хоног	10.5	10.2	10.0	10.2
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	21.9	19.8	23.5	21.7
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	128873	131068	135248	131729.7
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	1 116 979	1 191 925	1187610	395870.0
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо /хөдөөнөөс/	34498	30727	33622	32949.0

Сүүлийн 3 жилд дунджаар улсын эмнэлэг болон төрөлжсөн төвүүдэд 131 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлж байгаагийн 9.9-49.1 хувийг хөдөөнөөс ирж хэвтэн эмчлүүлэгчид эзэлж байна. 2008 онтой харьцуулбал 2010 онд нийт хэвтэн эмчлүүлэгчид 5 хувиар нэмэгдэж, харин хөдөөнөөс ирж хэвтэн эмчлүүлэгч 2.5 хувиар буурсан байна.

Зураг. 4.4.1 Гуравдагч шатлалын эмнэлгүүдэд хөдөө орон нутгаас ирж эмчлүүлэгчдийн эзлэх хувь

Хүснэгт 4.4.3 Клиникийн болон төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлгүүдийн үйл ажиллагааны зарим үр дүнгийн үзүүлэлтүүд

Эмнэлгүүдийн нэр	Амбулаторийн үзлэгийн тоо	Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид	Дундаж ор хоног	Хоног болоогүй нас баралт
Улсын клиникийн төв эмнэлэг /УКТЭ/	177361	20432	8.9	26.0
Клиникийн нэгдсэн II /КНИИ/	96150	6786	9.1	20.0
Клиникийн нэгдсэн III /КНИИИ/	133686	15653	8.9	15.5
Эх нялхсийн эрдэм шинжилгээний төв /ЭНЭШТ/	163399	33099	6.5	15.9
Хавдар судлалын үндэсний төв /ХСҮТ/	72007	6660	9.7	1.6
Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв /ХӨСҮТ/	104165	11043	15.0	17.3
Гэмтэл согог сэргээн заслын үндэсний төв /ГССЗҮТ/	74626	11183	13.4	28.9
Арьсны өвчин судлалын үндэсний төв /АӨСҮТ/	86975	4986	10.8	0.0
Сэтгэц эмгэг мансуурлын үндэсний төв /СЭМҮТ/	43460	5885	27.8	9.1
Нялхсын клиникийн сувилал /НКС/	-	314	8.0	-
Уламжлалт анагаахын шинжлэх ухааны технологийн үндэсний корпораци /УАШУТҮК/	20356	3305	9.8	-

4.5 Хувийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

2010 оны байдлаар 166 ортой, 947 үүдэн хувийн эмнэлэг үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд хувийн эмнэлгүүдэд 1549 их эмч, 1313 эмнэлгийн тусгай дунд мэргэжилтэн, үүнээс 1041 сувилагч, нийт 4314 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна.

Хүснэгт 4.5.1 Хувийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд

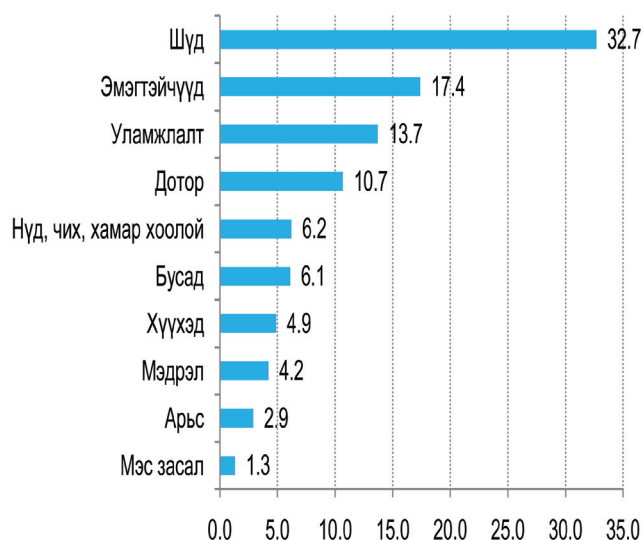
	2000	2005	2009	2010
Ортой эмнэлгийн тоо	466	160	160	166
Үүдэн эмнэлгийн тоо		523	922	947
Эмнэлгийн орны тоо	964	1982	2422	2527
Нийт оронд эзлэх хувь	5.4	10.8	13.6	14.2
Эмчийн тоо	736	1145	1396	1549
Сувилагч	296	682	858	1007
Амбулаторийн үзлэгийн тоо	-	1 016 705	1 304 897	1 036 934
Эмнэлэгт хэвтсэн хүний тоо	23592	63 267	75 003	86 117
Дундаж ор хоног	11.3	9	8.1	7.9

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг орны тоо 2005 онд 1982 байсан бол 2010 онд 2527 болж нэмэгдсэн бөгөөд нийт эмнэлгийн орны 14.2 хувийг эзэлж байна. 2005 оноос хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг ялангуяа ортой эмнэлгийг шинээр байгуулахыг хязгаарлах, улсын эмнэлгийн үзүүлж байгаа зарим эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдээр гүйцэтгүүлэх, үйл ажиллагааны чиглэлийг өргөжүүлэх, төрөлжүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлж ирсэн билээ.

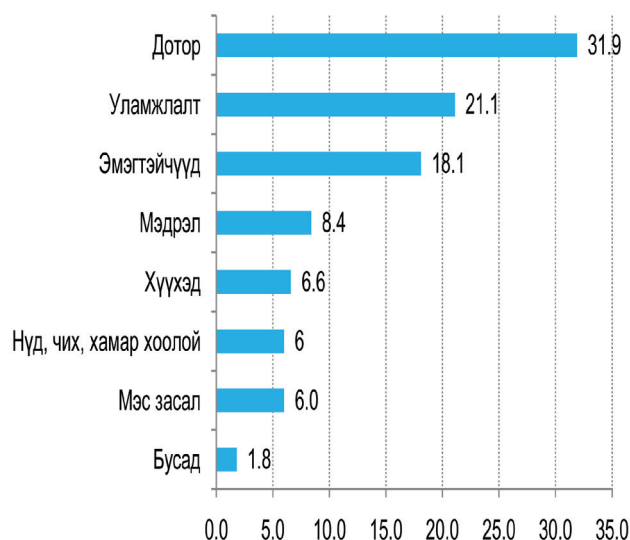
Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдээр 2005 онд 1 016 705 хүн амбулаториор үйлчлүүлж, 63 267 хүн хэвтэн эмчлүүлж байсан бол 2010 онд амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо 1 036 934, хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 86 117 болж нэмэгдсэн байна.

2010 оны байдлаар хувийн хэвшлийн ортой эмнэлгүүдийн 31.9 хувь нь дотор, 21.1 хувь нь уламжлалт, 18.1 хувь нь эмэгтэйчүүд, 8.4 хувь нь мэдрэл, 6.6 хувь нь хүүхдийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байна.

Зураг 4.5.1 Үүдэн эмнэлгүүдийн орны эзлэх хувь, мэргэжлээр, 2010

Зураг 4.5.2 Ортой эмнэлгүүдийн орны эзлэх хувь, мэргэжлээр, 2010

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг орны хүчин чадлаар ангилж авч үзвэл 5-8 ортой эмнэлэг 14.0 хувийг, 10-12 ортой эмнэлэг 36.4 хувийг, 15 ортой эмнэлэг 25.0 хувийг тус тус эзэлж байгаа бөгөөд хувийн эмнэлгийн 75.0 хувь нь 15 хүртэлх ортой эмнэлгүүд байна.

Хүснэгт 4.5.2 Ортой хувийн эмнэлгүүдийн орны ачаалал, 2010

Үзүүлэлт	Эмнэлгийн тоо		Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
5-8 ортой	23	14	7909	9.2
10-12 ортой	62	36.6	28228	32.8
15 ортой	41	25	20646	24.0
20-25 ортой	27	16.5	18092	21.0
30 ортой	7	4.3	4045	4.7
40-50 ортой	2	1.2	1675	1.9
50 ба түүнээс дээш ортой	4	2.4	5522	6.4
Нийт дүн	166	100	86117	100

БҮЛЭГ 5. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ

Эрүүл мэндийн сайдын 443 тоот тушаалаар “Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийг 2010-2014 онд хөгжүүлэх” бодлогыг 2009 оноос батлан хэрэгжүүлж эхлээд байна. Энэхүү бодлогын хүрээнд эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийг бэлтгэх, давтан сургах, мэргэшүүлэх, хөгжүүлэх тогтолцоог салбарын хэрэгцээтэй уялдуулан, эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүй, төлөвшлийг сайжруулах зорилгыг дэвшүүлсэн бөгөөд анх удаа эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн 2020 он хүртэлх төлөвлөлтийг салбарын хэрэгцээ, бодлогыг тодорхойлсны үндсэн дээр боловсруулсан байна.

2010 оны байдлаар улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад нийт 39608 нь ажиллагсад ажиллаж байгаагаас удирдах ажилтан 616, их эмч 7497, эм зүйч 1176, сувилагч 9197, эх баригч 697, эмнэлгийн тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн 15828 ажиллаж байгаа бөгөөд нийт ажиллагсдын 82.3 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

2010 оны байдлаар 10 000 хүн амд 27.18 их эмч, 35.8 сувилагч/эх баригч ногдож байна. Эмч сувилагчийн (эх баригч) харьцаа улсын түвшинд 1:1.3, Улаанбаатар хотод 1:1.1, аймгийн түвшинд 1:1.8 байна.

ДЭМБ-ын 2009 оны илтгэлд дурьдснаар 10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо дэлхийн дундаж 13, хөгжиж байгаа орнуудад 10, хөгжингүй орнуудад 22 байхад манай орны хувьд энэ үзүүлэлт хөгжингүй болон Номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дундажтай харьцуулахад өндөр байна.

10 000 хүнд амд ногдох сувилагч, эх баригчийн тоо эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн хангамж харуулдаг гол үзүүлэлтийн нэг бөгөөд дэлхийн дундаж 28, хөгжиж байгаа орнуудад 15, хөгжингүй орнуудад 42 байхад энэ үзүүлэлт монгол улсын хувьд 35.8 байна.

Хүснэгт 5.1. Дэлхийн улс орнуудын эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн хүртээмжийн зарим үзүүлэлт, 2009

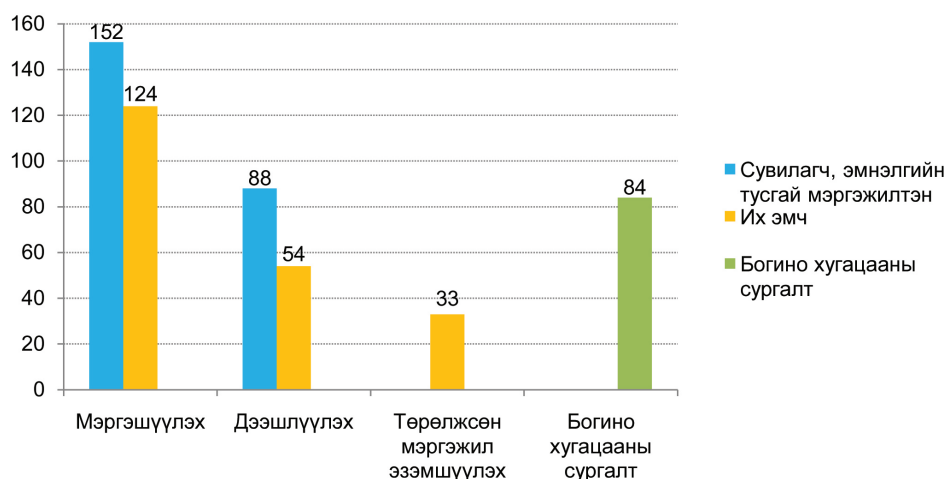
Бүс, улс орны ангилал	10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо	10 000 хүн амд ногдох сувилагчийн (эх баригч) тоо	Эмч сувилагчийн (эх баригч) харьцаа
ДЭМБ-ын бүсүүд			
Африк	2	11	1:05
Америк	19	49	1:2.5
Зүүн Өмнөд Ази	5	12	1:2.3
Европ	32	79	1:2.4
Газар дундын тэнгис	10	15	1:1.4
Номхон далай	14	20	1:1.4
Дэлхийн улс орнууд орлогын түвшингээр			
Ядуу буурай	4	10	1:2.3
Хөгжиж байгаа	10	15	1:1.4
Хөгжингүй	22	42	1:1.9
Өндөр хөгжилтэй	27	86	1:3.1
Дэлхийн дундаж	13	28	1:2.1

Эх үүсвэр: World Health Statistics, 2009

2010 оны байдлаар аймгийн түвшинд 10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо 18.0 байгаа нь Улаанбаатар хоттой харьцуулахад 2.2 дахин бага байна.

2010 онд орон нутагт ажиллаж байгаа эмч, мэргэжилтнүүдийг 3-аас дээш жил мэргэшил дээшлүүлэх бодлогын хэрэгжилтийг хангах зорилтын хүрээнд төрийн сангийн санхүүжилтээр 534 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг мэргэшүүлэх, дээшлүүлэх болон богино хугацааны сургалтанд хамруулсан байна.

Зураг 5.1 2010 онд төрийн зардлаар төгсөлтийн дараах сургалтанд хамрагдсан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд

2010 оны байдлаар Монгол улсад эмнэлгийн мэргэжилтэн бэлтгэдэг улс, хувийн хэвшлийн 9 сургуулийг 2500 гаруй оюутан төгссөн байна.

Хүснэгт 5.2 Эмнэлгийн мэргэжилтний 2020 он хүртэлх төлөвлөлт, сонгосон мэргэжлээр

Онууд	Их эмч		Сувилагч		Эх баригч	
	Хэрэгцээ	Элсэлт	Хэрэгцээ	Элсэлт	Хэрэгцээ	Элсэлт
2008	7336	805	8862	335	673	125
2009	7358	465	9095	350	698	78
2010	7461	467	9337	643	725	80
2011	7551	469	9585	678	755	82
2012	7631	471	9845	713	775	84
2013	7767	473	10367	751	795	87
2014	7988	476	10916	791	816	89
2015	8024	478	11495	833	837	91
2016	8061	480	12104	877	859	94
2017	8098	482	12746	924	881	96
2018	8136	484	13421	973	904	98
2019	8173	487	14132	1024	927	-
2020	8211	489	14881	1078	952	-

Эх үүсвэр: Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийг 2010-2014 онд хөгжүүлэх бодлогын баримт бичиг

Уг тооцоогоор ерөнхий мэргэжлийн эмч, нүүр ам судлал, уламжлалт анагаахын эмч бэлтгэх ангид нийт 500 орчим оюутан элсүүлэхэд хангалттай байхаар харагдаж байна. Гэтэл 2010 онд улсын болон хувийн хэвшлийн анагаахын сургуулиудад эмч мэргэжлээр 723 буюу шаардлагатай тооноос 223 оюутан илүү элсүүлсэн байна.

БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

6.1. Нийт халдварт өвчин

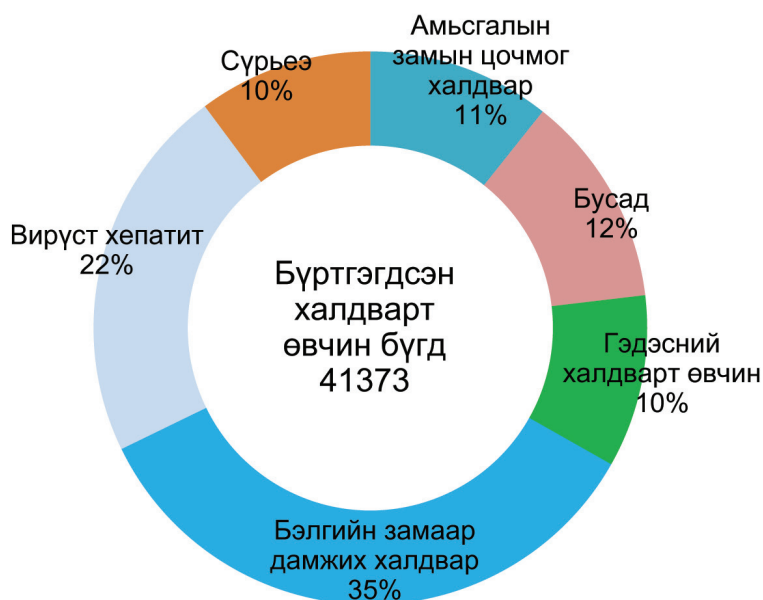
2010 онд улсын хэмжээнд 27 төрлийн цочмог халдварт өвчний 41373 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 2514 тохиолдол буюу 10000 хүн ам тутамд ногдох өвчлөл 5.0-аар өссөн байна. 21 аймаг, Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн цочмог халдварт өвчний 10 000 хүн ам тутамд ногдох өвчлөлийг өмнөх онтой харьцуулахад Архангай, Баянхонгор, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Дорноговь, Дундговь, Завхан, Төв, Увс, Хэнтий болон Улаанбаатар хотод нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

2010 онд хүнсний гаралтай бактерит хордлого, бруцеллөз, хүний боом өвчин, вирүст хепатит, гар-хөл-амны өвчин, мөөгөнцөр зэрэг өвчнүүд өмнөх онтой харьцуулахад 10000 хүн амд 1.5-8.5 тохиолдлоор нэмэгдсэн нь халдварт өвчний өсөлтөнд нөлөөлсөн байна.

2010 онд бүртгэгдсэн цочмог халдварт өвчин Баянхонгор, Говь-Алтай, Говь-Сумбэр, Дорноговь, Дорнод, Хөвсгөл, Хэнтий, Улаанбаатар хотод улсын дундажаас /10000 хүн амд 151.2/ өндөр байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт өвчлөлийн 51.8 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн.

2010 онд улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт халдварт өвчнүүдийн 34.6 хувийг бэлгийн замаар дамжих халдвар, 22.0 хувийг вирүст хепатит, 10.2 хувийг сүрьеэ, 10.1 хувийг гэдэсний халдварт өвчнүүд, 10.7хувийг амьсгалын замын халдвар,12.4 хувийг бусад халдвар тус тус эзэлж байна.

Зураг 6.1. 2010 онд улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн халдварт өвчний бүтэц

2010 онд цочмог халдварт өвчний шалтгаант нас баралтын 195 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 62 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Нийт нас баралтын тохиолдлыг шалтгаанаар авч үзвэл сүрьеэ -153, вирүст хепатит-24, нярайн бактерт үжил-6, менингококкт халдвар-4, цусан суулга-2, төрөлхийн тэмбүү өвчнөөр-3, балнад, боом, бактерийн гаралтай хоолны хоордлогот өвчний улмаас тус тус 1 хүн нас барсан байна.

6.2. Гэдэсний халдвар

2010 онд улсын хэмжээнд вируст гепатит А, цусан суулга, хүнсний гаралтай бактерт хордлого, сальмонеллын халдвар, балнад, суулгалт халдвар, гар хөл амны өвчин зэрэг 7 төрлийн гэдэсний халдварт өвчний 14893 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 36.0 хувийг эзэлж байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэдэсний халдварт өвчний 6617 (44.4%) нь Улаанбаатар хотод гарсан байна.

Гэдэсний замын халдварт өвчний 54.5 хувийг вирүст гепатит А, 23.2 хувийг цусан суулга, 17.4 хувийг гар хөл амны өвчин, 3.4 хувийг хүнсний гаралтай бактерт хордлого тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 6.2. Бүртгэгдсэн гэдэсний халдварт өвчнүүдийн тохиолдлын тоо, 10 000 хүн амд

Халдварт өвчин / ӨОУА-10 нэршлээр	2009		2010		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Балнад	7	0.0	1	0.0	0.0
Сальмонеллэз	122	0.5	146	0.5	0.0
Цусан суулга	3099	11.7	3451	12.6	0.9
Хүнснээс гаралтай бактерт хордлого	123	0.5	510	1.9	1.4
Суулгалт халдвар	46	0.2	84	0.3	0.1
Вирүст гепатит А	5884	22.1	8116	29.7	7.6
Гар-хөл-амны өвчин	262	1.0	2585	9.4	8.4

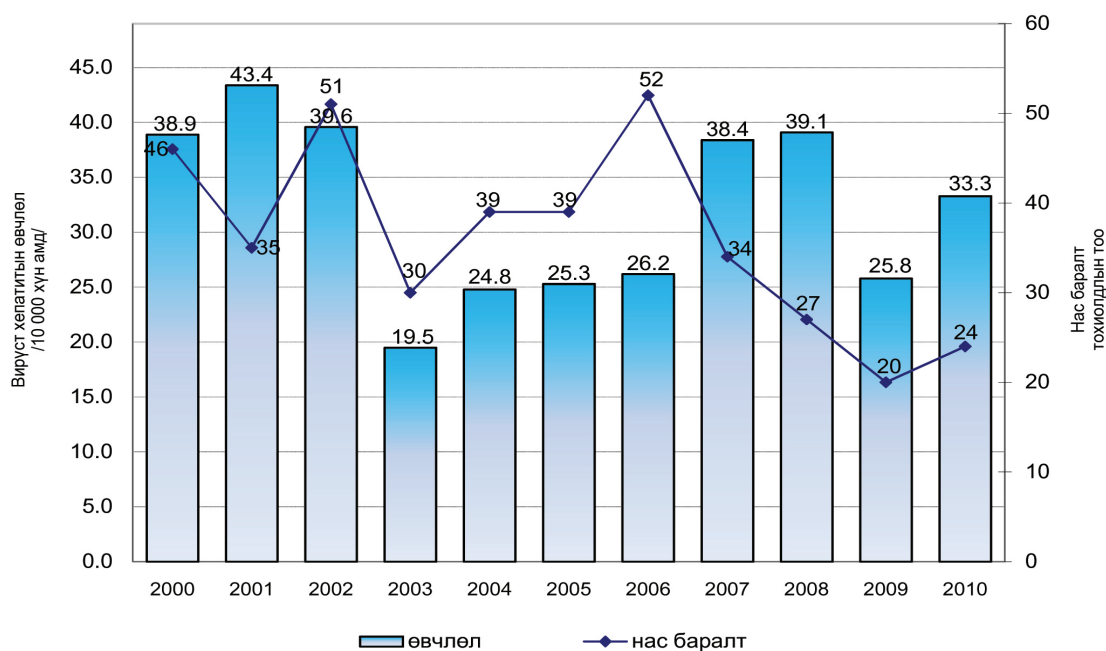
2010 онд 10 000 хүн амд ногдох вирүст гепатит А, гар-хөл-амны өвчлөлийг 2009 онтой харьцуулахад 7.6-8.4 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.

6.2.1. Вирүст гепатит

Улсын хэмжээнд вирүст гепатит өвчний 9099 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 22.0 хувийг эзэлж, өмнөх онтой харьцуулахад 2234 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Нийт вируст гепатитын өвчлөлийн 89.2 хувийг вируст гепатит А, 8.2 хувийг вируст гепатит В, 1.5 хувийг вирүст гепатит С, 1.1 хувийг бусад вирүст гепатит тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 6.2.1 10 000 хүн амд ногдох вирүст гепатитийн өвчлөл /улсын дунджаас дээгүүр байгаа аймгуудаар, 2010/

Аймаг	2009		2010		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Говь-Алтай	127	20.9	656	110.5	89.6
Баянхонгор	94	11.1	834	97.7	86.6
Говь-Сүмбэр	16	12.6	105	79.0	66.4
Хөвсгөл	557	45.1	887	71.5	26.4
Хэнтий	211	29.4	393	55.0	25.6
Дорноговь	232	41.4	272	46.6	5.2
Дорнод	227	30.9	288	39.1	8.2
Орхон	344	42.5	314	37.8	-4.7
Баян-Өлгий	408	40.0	357	35.1	-4.9
Дархан-Уул	195	22.1	306	34.0	11.9
Улсын дундаж	6865	25.8	9099	33.3	7.5

Зураг 6.2.1. Вируст гепатитийн өвчлөл, нас баралт, хандлага, 2000-2010

6.3. Амьсгалын замын цочмог халдвар

Амьсгалын замын зарим цочмог халдварт өвчний 6065 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт өвчний 14.7 хувийг эзэлж байна.

Амьсгалын замын цочмог халдварт өвчний дотор сүрьеэ (69.5%), салхинцэцэг (20.9%), гахай хавдар (8.6%) -ын халдвар зонхилох хувийг эзэлж байна. 2009 онтой харьцуулахад гахайн хавдар 1466, салхинцэцэг 386 тохиолдлоор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

10 000 хүн амд ногдох сүрьеэ, улаан эсэргэнэ, менингококкт халдвар, улаануудын өвчлөл өнгөрсөн оны түвшинд, улаанбурханы өвчлөл бүртгэгдээгүй байна.

Хүснэгт 6.3 Бүртгэгдсэн амьсгалын замын цочмог халдварт өвчнүүдийн тохиолдлын тоо, 10 000 хүн амд

Халдварт өвчин / ӨОУА-10 нэршлээр	2009		2010		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Сүрьеэ	4218	15.9	4213	15.4	-0.5
Улаан эсэргэнэ	20	0.1	21	0.1	0.0
Менингококкт халдвар	38	0.1	28	0.1	0.0
Салхин цэцэг	1654	6.2	1268	4.6	-1.6
Улаанбурхан	6	0.0	0	0.0	0.0
Улаанууд	9	0.0	11	0.0	0.0
Гахай хавдар	1990	7.5	524	1.9	-5.6

6.3.1. Сүрьеэ

Сүрьеэ өвчний нийт 4213 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 10.0 хувийг эзэлж байна. Улаанбаатар хотод өвчлөлийн 2303 тохиолдол байгаа нь сүрьеэгийн нийт өвчлөлийн 54.6 хувийг эзэлж байна.

Уушигны түрхэц эерэг шинэ сүрьеэ 1837 бүртгэгдсэн нь урьд онтой харьцуулахад 28 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.

Шинээр бүртгэгдсэн сүрьеэгийн тохиолдлын 60.1 хувийг уушигны сүрьеэ, 39.9 хувийг бусад эрхтний сүрьеэ эзэлж, хүүхдийн сүрьеэ 438 тохиолдол илэрсэн ба энэ нь сүрьеэгийн нийт шинэ тохиолдлын 10.3 хувийг эзэлж байна.

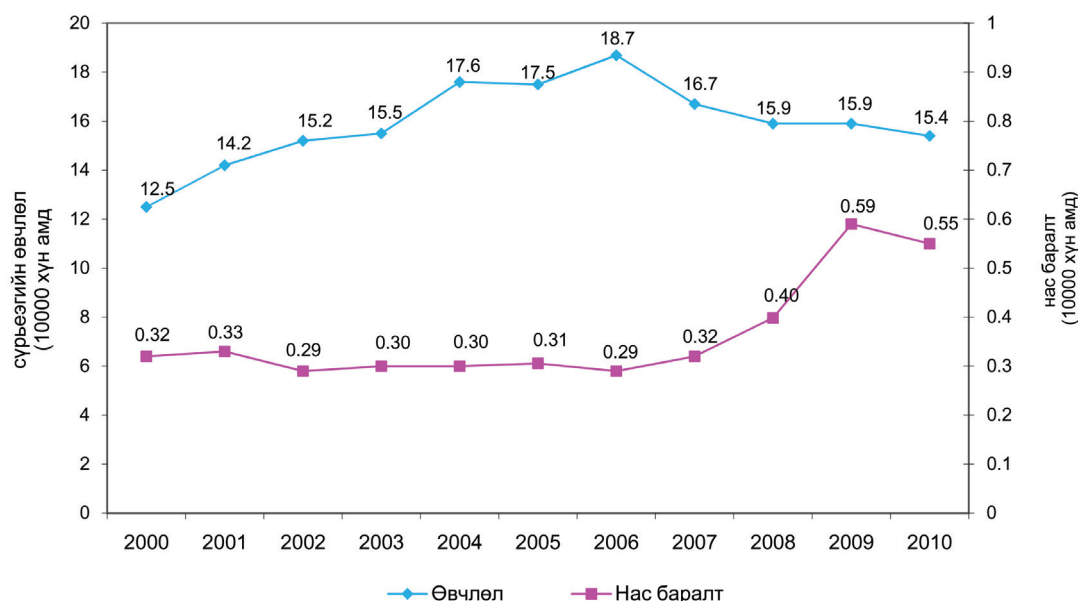
Хүснэгт 6.3.1 10 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөл /улсын дунджаас дээгүүр байгаа аймгуудаар, 2010/

Аймаг	2009		2010		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Дархан-Уул	264	29.9	241	26.8	-3.1
Сэлэнгэ	265	26.2	251	24.3	-1.9
Хэнтий	117	16.3	176	24.6	8.3
Сүхбаатар	87	15.1	97	17.7	2.6
Дорнод	176	23.9	155	21.1	-2.8
Улаанбаатар	2390	23.0	2353	21.2	-1.8
Улсын дундаж	4218	15.9	4213	15.4	-0.5

Шинээр илэрсэн сүрьеэгийн тохиолдлыг насаар нь авч үзвэл:

16-44 насныхан 69 хувь байгаа нь залуу, хөдөлмөрийн насны хүмүүс илүүтэй өвчилж байна. Хүйсийн хувьд эрэгтэйчүүд 52 хувь, эмэгтэйчүүд 48 хувь, хүйсний харьцаа (эр:эм) = 1.0:1.0 байна. 2010 оны байдлаар оношийн баталгаажилт 74.8 хувь, эдгэрэлтийн түвшин 84.5 хувьтай байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад оношийн баталгаажилт 0.7 хувиар, эдгэрэлтийн түвшин 0.3 хувиар тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 6.3.1. Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралтын хандлага 2000-2010 он

6.4. Бэлгийн замаар дамжих халдвар

БЗДХ-ын 14301 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний 35.0 хувийг эзэлж, өнгөрсөн онтой харьцуулахад 2728 тохиолдол буюу 16.0 хувиар буурсан байна. БЗДХ-ын 32.4 хувийг трихомониаз, 40.1 хувийг заг хүйтэн, 27.5 хувийг тэмбүү тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 6.4. Бүртгэгдсэн БЗДХ-ын тохиолдлын тоо, 10 000 хүн амд

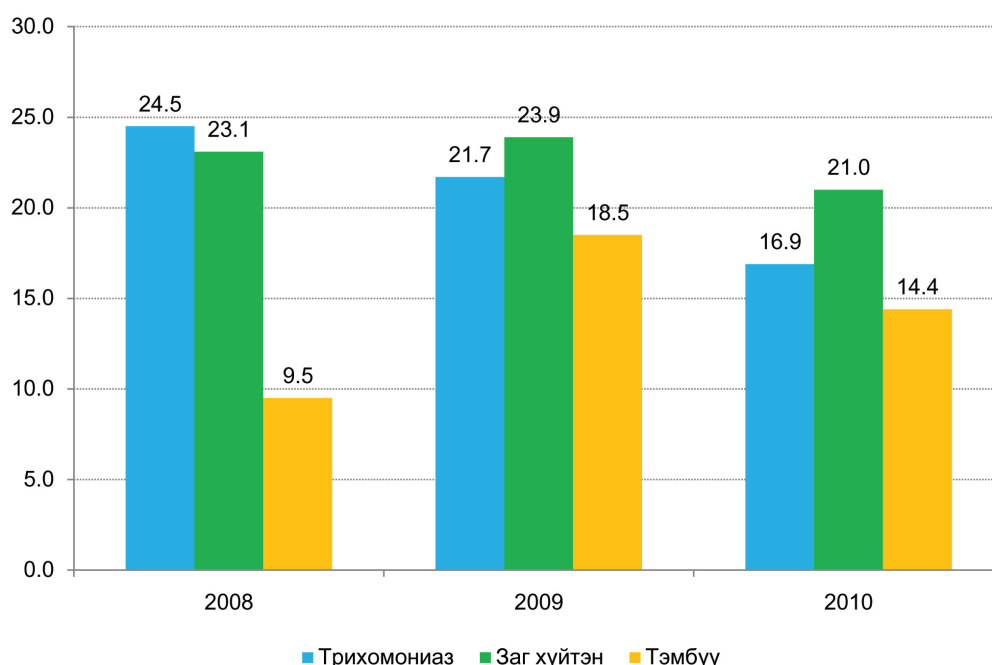
Халдварт өвчин / ӨОУА-10 нэршлээр	2009		2010		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Тэмбүү	4912	18.5	3937	14.4	-4.1
Заг хүйтэн	6350	23.9	5741	21.0	-2.9
Трихомониаз	5767	21.7	4623	16.9	-4.8

10 000 хүн амд ногдох тэмбүүгийн өвчлөл Баянхонгор, Говьсүмбэр, Дорноговь, Дорнод, Хөвсгөл аймгууд болон Улаанбаатар хотод, гонококкт халдвар Баян-Өлгий, Баянхонгор, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Дорноговь, Дорнод, Хөвсгөл аймгууд болон Улаанбаатар хотод, трихомониазын өвчлөл Баянхонгор, Булган, Дорноговь, Дорнод, Дундговь, Хөвсгөл, Хэнтий аймгуудад улс болон аймгийн дунджаас өндөр байна.

2010 онд төрөлхийн тэмбүүгийн 11 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оноос 8 тохилдлоор буурсан байна. Төрөлхийн тэмбүүгийн өвчлөл Дорнод аймагт 1, Өвөрхангай, Төв аймагт тус бүр 2, Улаанбаатар хотод 6 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

2010 онд жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд хийсэн 70538 үзлэгийн дүнгээс үзвэл тэмбүү 1386 (2.2%), заг хүйтэн 593 (1.1%), трихомониаз 1474 (2.6%) тус тус илэрсэн байна.

Зураг 6.4. Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин, 10 000 хүн амд, 2008-2010 он

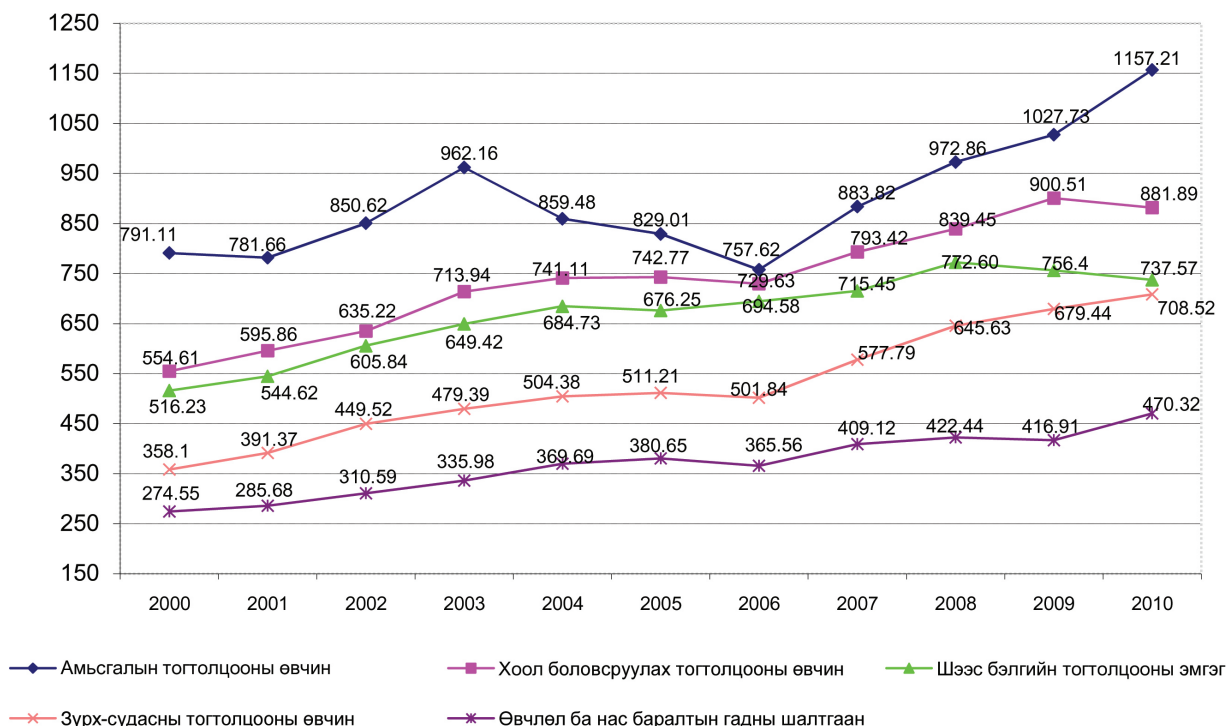

БҮЛЭГ 7. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

7.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан

Тархвар зүйн шилжилтийн улмаас 1990 оноос эхлэн хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн шалтгааны бүтцэд өөрчлөлт орж, “Дадал зуршил, зан үйлээс хамааралт” нэр авсан цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин, хорт хавдар, осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл давамгайлах болсон билээ.

Зураг 7.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд /2000-2010 он/

2010 оны байдлаар 10000 хүн амд амьсгалын тогтолцооны өвчин 1157.21, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин 881.89, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин 737.57, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин 708.52, гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин 470.32 ногдож байгаа бөгөөд 2009 онтой харьцуулахад хоол боловсруулах, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин буурсан байна. Харин амьсгал, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин болон гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчлөлийн түвшин буураагүй нэмэгдсэн хэвээр байна. (Зураг 7.1)

2010 оны байдлаар хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Амьсгалын тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 1157.21/
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 881.89/
- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 737.57/
- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 708.52/
- Гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин /10 000 хүн амд 470.32/ орж байна.

2010 онд хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааныг байршлаар авч үзвэл УБ хотод амьсгалын тогтолцооны өвчин, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин, гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин, хөдөөд амьсгал, хоол боловсруулах, шээс бэлгийн

тогтолцооны өвчин тэргүүлэх 3 шалтгаанд орж байна. Тухайлбал 10000 хүн амд ногдох амьсгалын тогтолцооны өвчин хотод 956.81, хөдөөд 1296.69, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин хотод 851.03, хөдөөд 903.36, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин хотод 614.10, хөдөөд 823.50, осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл хотод 830.60, хөдөөд 219.57, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин хотод 649.40, хөдөөд 749.66 ногдож байна.

Хүснэгт 7.1.1 Хүн амын өвчлөл ийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2010 оны байдлаар

	Нийт өвчлөл	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг
Хүйс						
Эрэгтэй	4786.85	1121.04	739.25	355.99	552.70	617.64
Эмэгтэй	7171.28	1201.12	1024.08	1104.33	861.71	335.06
Насны бүлэг						
20 хүртэл	4886.99	2167.60	763.95	229.25	45.19	367.89
20-44	5287.35	457.59	702.57	988.77	372.55	549.52
45-65	8830.89	701.20	1445.19	1159.21	2171.07	512.58
65 ба түүнээс дээш	13757.71	1229.09	1893.76	1215.24	5104.32	451.33
Байршил						
Хот	6405.50	956.81	851.03	614.10	649.40	830.60
Хөдөө	5695.66	1296.69	903.36	823.50	749.66	219.57
Бүсээр						
Баруун	4847.06	1034.46	768.26	844.26	648.34	140.35
Хангайн	5828.76	1171.23	970.99	884.74	862.61	188.05
Төв	7133.47	1855.33	1062.98	925.89	906.84	349.25
Зүүн	5804.95	1429.39	1120.05	621.41	511.42	260.17
Улсын дүн	5986.96	1157.21	881.89	737.57	708.52	470.32

10 000 эмэгтэй хүн амд ногдох амбулаторит бүртгэгдсэн өвчлөлийн түвшин эрэгтэй хүн амтай харьцуулахад 1.5 дахин их байна. Өвчлөлийн шалтгаанаар авч үзвэл эрэгтэйчүүд гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэгийн улмаас амбулаторит үзүүлж, эмчлүүлсэн өвчлөлийн түвшин эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 1.8 дахин их, бусад өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааны хувьд өвчлөлийн түвшин 1.5-3 дахин бага байна.

Хүн амын өвчлөлийг бүс нутгаар авч үзвэл баруун бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (1034.46), шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин (844.26), хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (768.26), хангайн бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (1171.23), хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (970.99), шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин (884.74), төвийн болон зүүн бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (1855.33 ба 1429.30), хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (1062.98 ба 1120.05), шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин (925.89 ба 621.41) тэргүүлэх 3 шалтгаанд орж байна.

Нөгөөтэйгүүр амьсгалын тогтолцооны өвчин төвийн болон зүүн бүсэд, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин төвийн болон зүүн бүсэд, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин баруун бүс, хангай говийн болон төвийн бүсэд, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин төвийн болон хангайн бүсэд, гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин төвийн болон зүүн бүсэд бусад бүсүүдтэй харьцуулахад өндөр байна.

2010 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд

- Амьсгалын тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 403.13/
- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 355.32/
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 334.86/
- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 304.09 /
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 156.53/ орж байна.

Хүснэгт 7.1.2 Стационарын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2010 оны байдлаар

	Нийт өвчлөл	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Зүрх- судасны тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	1884.34	418.00	310.22	169.57	296.62	140.76
Эмэгтэй	3032.36	392.48	360.96	433.76	413.78	172.74
Насны бүлэг						
20 хүртэл	1717.56	800.02	240.60	97.71	23.16	87.17
20-44	2261.58	115.78	261.71	367.65	156.55	143.38
45-65	3716.75	221.30	628.47	524.32	1073.25	300.69
65 ба түүнээс дээш	7173.02	574.66	933.96	733.17	2949.58	416.25
Байршил						
Хот	2769.36	403.20	400.38	264.66	368.64	179.49
Хөдөө	2251.41	403.09	289.26	331.53	346.05	140.55
Бүсээр						
Баруун	2398.07	394.22	325.32	400.03	362.29	146.20
Хангайн	2166.38	351.33	281.13	321.47	373.94	123.12
Төв	2357.11	501.46	289.92	319.89	362.83	155.42
Зүүн	2277.67	416.33	307.16	271.21	268.71	149.69
Улсын дүн	2463.96	403.13	334.86	304.09	355.32	156.53

Эмнэлэгт хэвтэлтийн түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 1884.34, 10 000 эмэгтэй хүн амд 3032.36 ногдож байгаа ба эмнэлэгт хэвтэж байгаа 3 хүний нэг нь эрэгтэйчүүд байна.

10 000 эрэгтэй хүн амд ногдох стационарын өвчлөлийн түвшин 10 000 эмэгтэй хүн амд ногдох стационарын өвчлөлийн түвшингөөс 1.5 дахин бага байна.

2010 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгааны дотор зонхилж буй өвчнүүдийг авч үзвэл: шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 68.3 хувийг бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин, амьсгалын тогтолцооны өвчний дотор уушигны хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 44.8 хувийг, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэг 25.2 хувийг, зүрх-судасны тогтолцооны өвчний дотор даралт ихсэх өвчин 36.6 хувийг, зүрхний ишеми өвчин 26.7 хувийг тус тус эзэлж байгаа нь эдгээр өвчнүүд хүн амын дунд зонхилон тохиолддогийг харуулж байна.

Бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин нь 2000 онд шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 56.7 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 65.4 хувь, 2010 онд 68.3 хувь болж, 2000 онтой харьцуулахад 2010 онд 11.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 7.1.3 Зонхилон тохиолдох стационарын өвчлөлийн бүтэц, хувиар, 2010 он

Өвчний ангилал (ӨОУА-10)	Зонхилох шалтгаан	Өвчлөлийн тухайн бүлэгт эзлэх хувь									
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Шээс бэлгийн тогтолцоо	Бөөрний сувганцрын үрэвсэл (N10-N16)	55.76	59.03	63.14	65.41	69.06	69.7	67.8	69.1	66.6	68.3
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хатгалгаа (J12-J18)	42.69	41.01	42.67	43.24	39.83	38.6	40.5	41.9	38.8	44.8
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Элэгний эмгэг (K70.K73.K74.K71-K73.K75-K77)	19.30	21.52	21.82	23.73	25.66	24.9	25.1	25.6	25.7	25.2
	Мухар олгойн өвчин (K35-K38)	24.33	22.22	22.66	21.43	20.22	19.4	18.6	17.0	16.9	16.7
	Цөсний хүүдийн өвчнүүд (K80-K81)	14.50	14.92	16.45	15.84	15.57	15.3	13.97	13.7	14.2	13.8
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Даралт ихсэх өвчнүүд (I10.I11-I15)	34.66	34.44	32.64	32.3	31.30	32.6	32.1	33.2	34.4	36.6
	Зүрхний ишеми өвчнүүд (I20.I23-I25)	20.29	20.91	23.46	25.73	26.28	26.3	29.3	30.1	29.5	26.6
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг (G50-59)	19.21	19.71	20.92	20.5	23.40	21.7	22.1	24.3	26.0	26.7
	Эпилепси (G40-G41)	10.78	11.35	12.63	12.99	12.35	12.5	11.7	11.2	10.9	13.3

Уушгины хатгаа өвчин 2000 онд амьсгалын тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 46.7 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 43.2 хувь, 2010 онд 44.8 хувь болж, 2000 онтой харьцуулахад 2010 онд 2.0 хувиар буурсан байна.

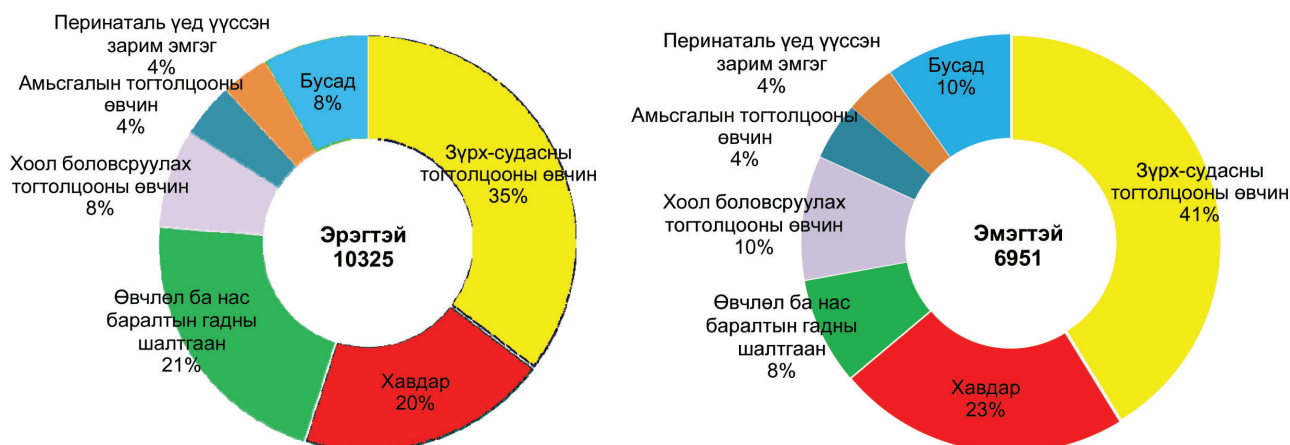
2000 онд хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор 18.9 хувийг элэгний эмгэг, 14.6 хувийг цөсний өвчнүүд эзэлж байсан бол 2010 онд элэгний эмгэг нь 25.2 хувь болж нэмэгдсэн бол цочмог мухар олгойн үрэвсэл өвчин 2000 онд 26.6 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 21.3 хувь, 2010 онд 16.7 хувь болж буурсан байна.

Зүрхний ишеми өвчин нь 2000 онд зүрх-судасны тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 19.2 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 25.7 хувь, 2010 онд 26.6 хувь болж, 2000 онтой харьцуулахад 2010 онд 7.4 хувиар нэмэгдсэн байна.

БҮЛЭГ 8. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

1995 оноос хойш хүн амын нас баралтын шалтгаанд зүрх-судасны тогтолцооны өвчин, хавдар, өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаант нас баралт тэргүүлэх 3 байруудыг эзэлж жил ирэх тутам эдгээр өвчний улмаас нас барсан хүний тоо нэмэгдсээр байна.

Зураг 8.1. Нас баралтын зонхилох шалтгаан хүйсээр, 2010

2010 онд хүн амын нас баралтын шалтгааны 37.7 хувийг зүрх-судасны тогтолцооны өвчин, 20.8 хувийг хавдар, 16.1 хувийг өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан эзэлж байгаа бөгөөд нийт нас баралтын шалтгааны 75 хувь ногдож байна.

Жилд дунджаар 6000-6500 гаруй хүн буюу нас барсан гурван хүний нэг нь зүрх-судасны тогтолцооны өвчин, 3500 хүн буюу таван хүний нэг нь хавдар, 2700 хүн буюу 6 хүний нэг нь өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаант өвчний улмаас нас барж байна.

2010 оны байдлаар хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин (10000 хүн амд 23.61)
- Хавдар (10000 хүн амд 13.02)
- Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан (10000 хүн амд 10.11)
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (10000 хүн амд 5.30)
- Амьсгалын тогтолцооны өвчин (10000 хүн амд 2.72) орж байна.

Хүн амын нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 76.78, 10 000 эмэгтэй хүн амд 49.17 ногдож байна.

ДЭМБ-аас 2008 оны тооцоолсноор 2030 оны нас баралтын хэтийн төлөвийг дэлхийн хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан нь зүрхний ишемийн өвчин, тархины судасны өвчин, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин, амьсгалын доод замын халдварууд, замын осол гэмтэл байх тооцоо гарчээ. (Хүснэгт 8.3)

Хүснэгт 8.1. Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2010 оны байдлаар

	Нийт өвчлөл	Зүрх- судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	77.38	27.33	15.11	16.59	5.94	3.28
Эмэгтэй	49.23	20.29	11.15	4.07	4.75	2.21
Насны бүлэг						
20 хүртэл	20.02	0.24	0.45	4.58	0.65	3.88
20-44	27.78	5.14	2.98	12.52	2.39	0.64
45-65	131.74	54.88	36.21	17.14	13.08	2.70
65 ба түүнээс дээш	589.62	329.84	154.26	9.60	51.97	15.05
Байршил						
Хот	66.14	21.75	14.14	13.56	5.80	2.24
Хөдөө	46.12	24.90	12.24	7.70	4.96	3.04
Бүсээр						
Баруун	57.05	25.04	10.86	5.62	3.74	3.97
Хангайн	63.41	28.05	13.70	8.14	3.93	2.71
Төв	57.51	22.19	11.70	8.14	5.72	2.16
Зүүн	61.13	18.67	12.39	10.39	9.05	2.94
Улсын дүн	54.33	23.61	13.02	10.11	5.30	2.72

8.1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний улмаас жил бүр 6000-6500 хүн буюу 3 хүний нэг нь нас барж байгаа бөгөөд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна.

2010 онд зүрх-судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 27.12, 10 000 эмэгтэй хүн амд 20.27 ногдож байна. Насны бүлгээр авч үзвэл 45-65 насны бүлэгт зүрх-судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралтын түвшин огцом нэмэгдэж, 65-аас дээш насны бүлэгт хамгийн өндөр байна. (Хүснэгт 8.1)

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин хангайн болон баруун бүсэд өндөр, зүүн бүсийн аймгуудад бага байна.

Шалтгаанаар тооцсон зүрх-судасны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшинг насны бүлэг, хүйсээр харьцуулбал 45-65 насны бүлгийн эрэгтэйчүүдийн дунд 10 000 хүн амд ногдох зүрхний ишемийн өвчин 31.71, тархинд цус харвалт 32.43, цусны даралт ихсэх өвчний 3.68 ногдож байгаа бөгөөд тухайн насны эмэгтэйчүүдийн нас баралтын түвшинтэй харьцуулбал зүрхний ишемийн өвчний нас баралт 3.8 дахин, цусны даралт ихсэх өвчний шалтгаант нас баралт 1.7 дахин тархинд цус харвалтын нас баралт 1.5 дахин их байна. (Хүснэгт 8.2)

Зүрхний ишемийн өвчин Монгол эрэгтэйчүүдийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж байгаа бөгөөд 2010 оны байдлаар 10000 хүн амд 9.9 ногдож байна. 2003 оныг хүртэл зүрхний ишеми, тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралтын түвшин ойролцоо байсан бол 2008 оноос зүрхний ишемийн өвчний шалтгаант нас баралт тэргүүлэх хандлага ажиглагдаж байна.

2004 онд дэлхийн хүн амын нас баралтын эхний байрыг зүрхний ишеми өвчин 12.2 хувь эзэлж байсан бөгөөд 2030 он гэхэд 14.2 хувь болж ихсэх бөгөөд тэргүүлсэн хэвээр байна гэж ДЭМБ –аас (2004) тооцоолсон байна. (Хүснэгт 8.3)

Хүснэгт 8.2. Шалтгаанаар тооцсон зүрх- судасны тогтолцооны өвчний нас баралтын түвшин, 10000 хүн амд, /насны бүлгээр/

	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Тархинд цус харвах	Даралт ихсэх өвчин	Зүрхний ишеми өвчин
Нийт нас баралт	23.71	9.16	1.61	9.88
20 хүртэл	0.24	0.04	0.00	0.08
20-44	5.14	1.93	0.23	2.01
45-64	54.88	26.81	2.86	19.24
65-аас дээш	329.84	106.99	27.33	153.15
Эрэгтэй	27.33	10.07	1.66	12.32
20 хүртэл	0.33	0.06	0.00	0.12
20-44	7.11	2.46	0.36	3.12
45-64	76.14	32.43	3.68	31.71
65-аас дээш	375.24	122.40	28.00	181.65
Эмэгтэй	20.29	8.31	1.57	7.57
20 хүртэл	0.16	0.02	0.00	0.04
20-44	3.31	1.44	0.10	0.97
45-64	36.21	21.87	2.15	8.29
65-аас дээш	296.24	95.59	26.83	132.05

8.2. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт

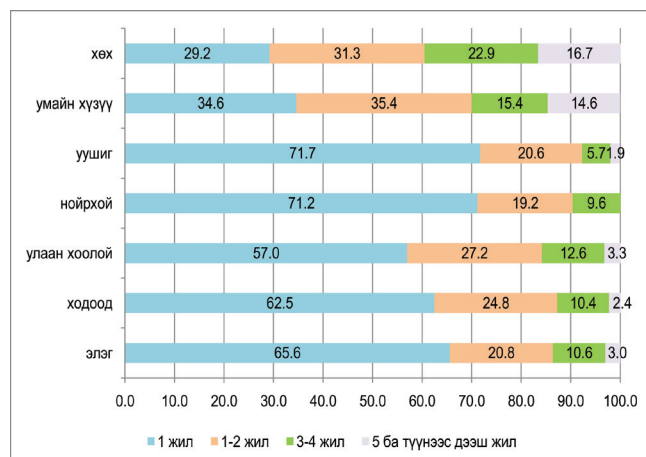
Хорт хавдар өвчний шалтгаант нас баралт нь 1990 оноос хойш хүн амын нас баралтын 2 дахь тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна.

2010 оны байдлаар хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 14.99, 10 000 эмэгтэй хүн амд 11.14 ногдож байна.

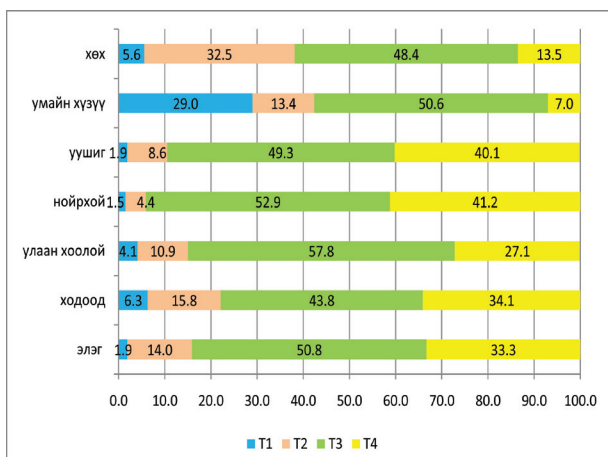
Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушиг, улаан хоолой, түрүү булчирхайн хорт хавдар, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, улаан хоолой, умайн хүзүү, уушигны хорт хавдар тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

2010 оны байдлаар хорт хавдартай хэмээн оношлогдсон хүмүүсийн 79.1 хувь нь өвчнийхөө III, IV үе шатанд орсон үедээ оношлогдож хорт хавдрын улмаас нас барсан хүмүүсийн 61.4 хувь нь анх оношлогдсоноосоо хойш 1 жил хүртлэх хугацаанд амьдарсан байна.

Зураг 8.2.1 Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын нас баралт /анх оношлогдсоноос хойшхи амьдарсан хугацаа хувиар/, 2010 он

Зураг 8.2.2 Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын өвчлөл /анх оношлогдсон үе шат хувиар/, 2010 он

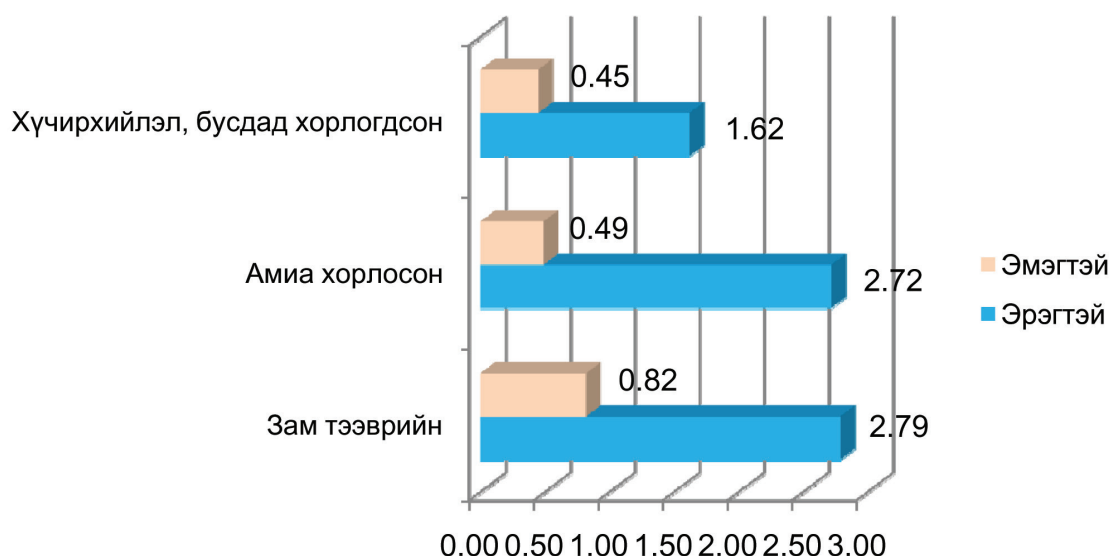

8.3. Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан

Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралтын улмаас нас барах тохиолдол сүүлийн жилүүдэд эрс нэмэгдэж, 1990 онд хүн амын нас баралтын 5 дах, 2000 оноос хойш 3 дах тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна. 10000 хүн амд ногдох гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт нь 1995 онд 6.0, 2000 онд 7.6, 2007 онд 11.69 болж, бараг 2 дахин нэмэгдсэн байна. Харин 2008 оноос сүүлийн 10 гаруй жилийн хугацаанд анх удаа гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт буурч, 10 000 хүн амд 9.33, 2009 онд 8.71 болж буурсан хэдий ч 2010 онд 10.11 бол нэмэгдсэн байна.

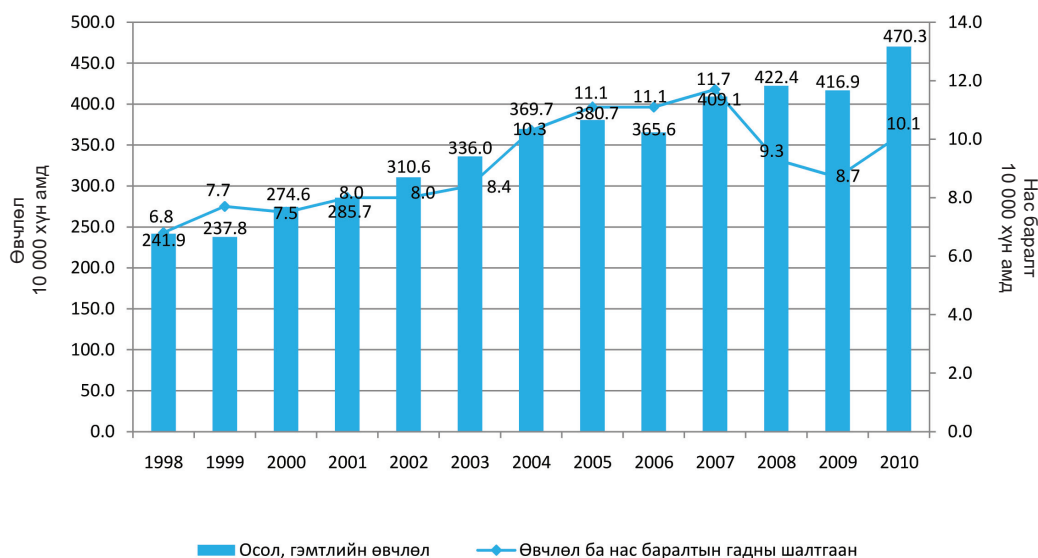
Насны бүлгээр авч үзвэл өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан нь 20-44 насны эрэгтэйчүүдийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж байгаа бөгөөд тухайн насны бүлэгт нас баралтын түвшин 12.52 байна.

Зураг 8.3. Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралтын хэлбэр, 10000 хүн амд, 2010 он

Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралтыг хэлбэрээр авч үзвэл 17.6 хувь нь зам тээврийн осол, 15.6 хувь нь амиа хорлох, 10.1 хувь нь бусдад хорлогдсон, 56.8 хувь нь бусад ослоор нас барсан байна. Нөгөөтэйгүүр эрэгтэйчүүдийн амиа хорлох, бусдад хорлогдох, зам тээврийн осолд өртөж амь насаа алдах явдал эмэгтэйчүүдээс их байна. Энэ үзүүлэлтийг 10000 хүн амд харьцуулан авч үзвэл: амиа хорлосон тохиолдлын тоо 5.5 дахин, хүчирхийлэл, бусдад хорлогдсон тохиолдлын тоо 3.6 дахин, зам тээврийн ослын тохиолдлын тоо 3.4 дахин их байна.

Зураг 8.3.1 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, нас баралт, 2010 он

Хүснэгт 8.3.1 Дэлхийн хүн амын нас баралтын 2030 он дахь нас баралтын төлөв

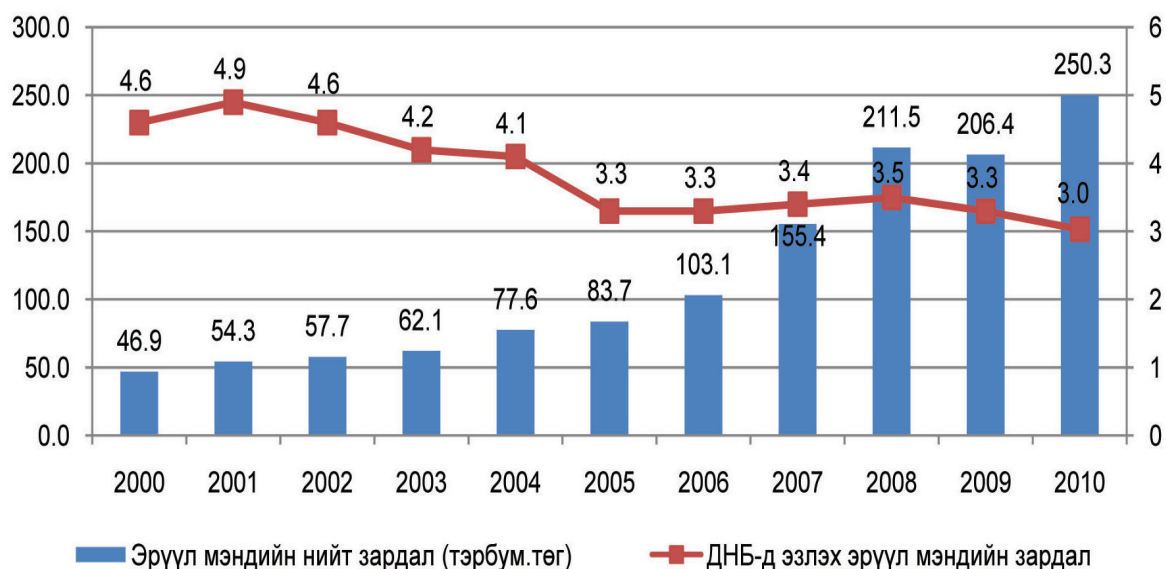
2004 Өвчлөл ба гэмтэл	Нас баралт хувиар	Байр	Байр	Нас баралт хувиар	2030 Өвчлөл ба гэмтэл
Зүрхний ишеми өвчин	12.2	1	1	14.2	Зүрхний ишеми өвчин
Тархины судасны өвчин	9.7	2	2	12.1	Тархины судасны өвчин
Амьсгалын доод замын халдварууд	7	3	3	8.6	Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин
Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин	5.1	4	4	3.8	Амьсгалын доод замын халдварууд
Суулгалт өвчин	3.6	5	5	3.6	Зам тээврийн осол
ХДХВ/ДОХ	3.5	6	6	3.4	Гуурсан хоолой, мөгөөрсөн хоолой, уушгины хорт хавдар
Сүрьеэ	2.5	7	7	3.3	Чихрийн шижин
Гуурсан хоолой, мөгөөрсөн хоолой, уушгины хорт хавдар	2.3	8	8	2.1	Даралт ихсэх өвчин
Зам тээврийн осол	2.2	9	9	1.9	Ходоодны хорт хавдар
Хугацаанаас өмнө эсвэл бага жинтэй төрөлт	2	10	10	1.8	ХДХВ/ДОХ
Нярайн халдвар	1.9	11	11	1.6	Бөөрний өвчлөл
Чихрийн шижин	1.9	12	12	1.5	Өөрийгөө санаатайгаар гэмтээх
Малария	1.7	13	13	1.4	Элэгний хорт хавдар
Даралт ихсэх өвчин	1.7	14	14	1.4	Бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар
Нярайн амьсгалын дутагдал, төрөлтийн гэмтэл	1.5	15	15	1.3	Улаан хоолойн хорт хавдар
Өөрийгөө санаатайгаар гэмтээх	1.4	16	16	1.2	Хүчирхийлэл
Ходоодны хорт хавдар	1.4	17	17	1.2	
Элэгний хатуурал	1.3	18	18	1.2	Элэгний хатуурал
Бөөрний өвчлөл	1.3	19	19	1.1	Хөхний хорт хавдар
Бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар	1.1	20	20	1	Сүрьеэ
Хүчирхийлэл	1	21	21	0.9	Нярайн халдвар
Хөхний хорт хавдар	0.9	22	22	0.9	Хугацаанаас өмнө эсвэл бага жинтэй төрөлт
Улаан хоолойн хорт хавдар	0.9	23	23	0.7	Нярайн амьсгалын дутагдал, төрөлтийн гэмтэл
	0.8	24	24	0.4	Малария

БҮЛЭГ 9. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ

9.1. Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт¹

Эрүүл мэндийн санхүүжилтийн үзүүлэлтийг Эрүүл мэндийн сайдын багц ба ЭМД-ын сангийн гүйцэтгэлээр тооцлоо.

Зураг 9.1.1 ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал (хувиар)

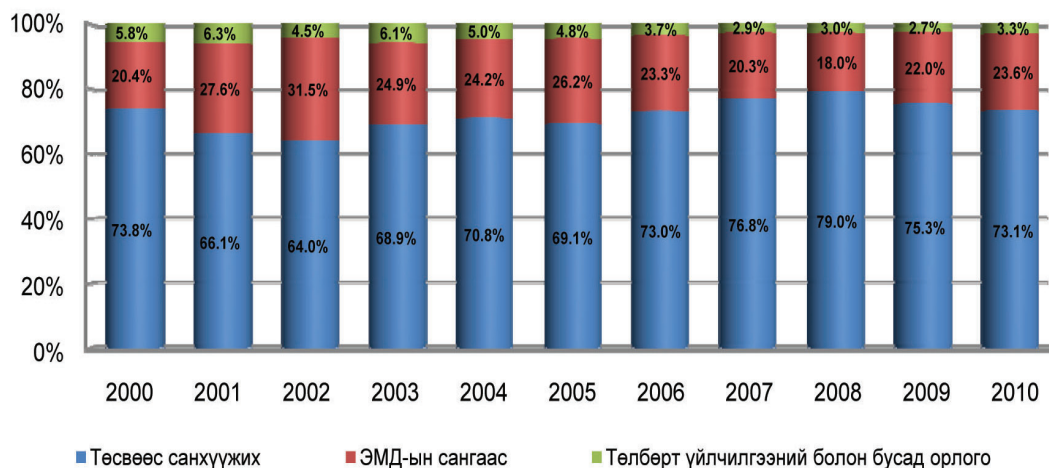
Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2010 он

Эрүүл мэндийн сайдын багцын төсөв урьд оны төсвөөс 21.8 хувиар, гүйцэтгэл нь 21.2 хувиар тус тус өссөн байна. ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн нийт зардал 0.3 хувиар буурчээ. Хэдийгээр эрүүл мэндийн зардал өсч байгаа хэдий ч ДНБ-д эзлэх хувь буурсаар байна.

Эрүүл мэндийн сайдын багцын 2010 оны нийт зардлыг зардлын зүйл ангиар авч үзвэл: Нийт зардлын 40.1 хувийг цалин; 17.1 хувийг үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлттэй шууд холбоотой эм болон хоолны зардал; 16.4 хувийг хөрөнгийн зардал; 7.8 хувийг ашиглалтын буюу тогтмол зардал; 18.6 хувийг бусад зардал тус тус эзэлж байна.

Эдгээр зардлуудыг 2009 оны үзүүлэлттэй харьцуулвал, цалингийн зардал 4.8 хувь, бусад зардал 3.5 хувиар тус тус буурч, эм ба хоолны зардал 1.4 хувь, хөрөнгийн зардал 6.4 хувь, ашиглалтын зардал 0.5 хувиар тус тус өссөн байна.

¹Эрүүл мэндийн сайдын багцын үзүүлэлтээр тодорхойллоо.

Зураг 9.1.2. Эрүүл мэндийн зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр (хувиар)

Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2010 он

Зураг 9.1.2-оос харахад эрүүл мэндийн нийт санхүүжилтэд эзлэх ЭМД-ын сангийн санхүүжилтийн эзлэх хувь 1.6 хувиар өсч, төсвийн санхүүжилтийн эзлэх хувь 2.2 хувиар буурсан байна. Мөнгөн дүнгээр авч үзвэл ЭМД-ын сангийн санхүүжилт урьд оноос 31.9 хувь, улсын төсвийн санхүүжилт 19.2 хувь; төлбөрт үйлчилгээний болон бусад орлогоос санхүүжих эх үүсвэрийн хэмжээ 45.6 хувиар тус тус өссөн байна.

Мөнгөн дүнгээр авч үзэхэд санхүүжилтийн бүх эх үүсвэрийн хэмжээ нэмэгдэж байгаа боловч тухайн эх үүсвэрийн өсөлтийн хурдаас хамаараад нийт санхүүжилтэд эзлэх хувь нь өссөн, буурсан дүнтэй байна. Өөрөөр хэлбэл улсын төсвийн санхүүжилт мөнгөн дүнгээрээ хамгийн бага буюу 19.2 хувиар өссөн нь нийт санхүүжилтэд эзлэх хувийг 2.2 хувиар буурахад хүргэсэн байна. Нөгөө талаас ЭМД-аас санхүүжүүлэх тусламж үйлчилгээний нэр төрөл, оношийн дундаж өртгийн жинг нэмэгдүүлэх зэргээр ЭМД-ын сангийн зардлыг өргөжүүлсэнээр төсвийн дарамтыг бууруулж байна.

Зураг 9.1.3. Эрүүл мэндийн зардлын бүтэц

Эрүүл мэндийн нийт зардлын дийлэнх буюу 74.6 хувийг эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд, 16.4 хувийг хөрөнгө оруулалтанд, 1.6 хувийг төвлөрсөн арга хэмжээнд, 4.1 хувийг эрүүл мэндийн удирдлага, үлдсэн 3.3 хувийг спорт болон бусад зардалд зарцуулжээ. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зардлыг шатлалаар авч үзвэл: анхдагч шатлалын

тусламж үйлчилгээнд 54.6 тэрбум буюу эрүүл мэндийн нийт зардлын 21.8 хувийг, хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээнд 79.1 тэрбум төгрөг буюу эрүүл мэндийн нийт зардлын 31.6 хувийг, төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээнд 52.9 тэрбум буюу эрүүл мэндийн нийт зардлын 21.2 хувийг тус тус зарцуулсан нь 2009 онтой харьцуулахад өөрчлөлт бараг гараагүй байна.

Хөрөнгө оруулалтын зардал эрүүл мэндийн нийт зардлын 16.4 хувийг эзэлж байгаа ба нийт хөрөнгө оруулалтын 59.1 хувийг шилжих болон шинээр барих барилгад, 18.6 хувийг их засварт, 22.3 хувийг авто машин, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэлд зарцуулжээ (Хүснэгт 9.1.1).

Хүснэгт 9.1.1. Эрүүл мэндийн салбарын хөрөнгө оруулалт

Хөрөнгө оруулалт	2005		2006		2007		2008		2009		2010
	тоо	сая. төг	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	сая.төг
Шилжих барилга	4	1,408.8	8	2,350.0	11	2,746.6	15	7,378.8	27	12,156.9	24,299.8
Шинээр барьсан барилга	7	390.0	7	560.0	29	3,856.9	38				
Их засвар	32	1,088.1	35	750.0	97	1,756.5	80	4,593.2	73	5,434.9	7,631.0
Авто машин, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	-	545.6	-	2,800.0	-	2,486.1	-	3,786.7	-	2,999.6	9,181.9
Нийт хөрөнгө оруулалт		3,432.5		6,460.0		10,846.1		5,758.7		20,591.4	41,112.7

Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2010 он

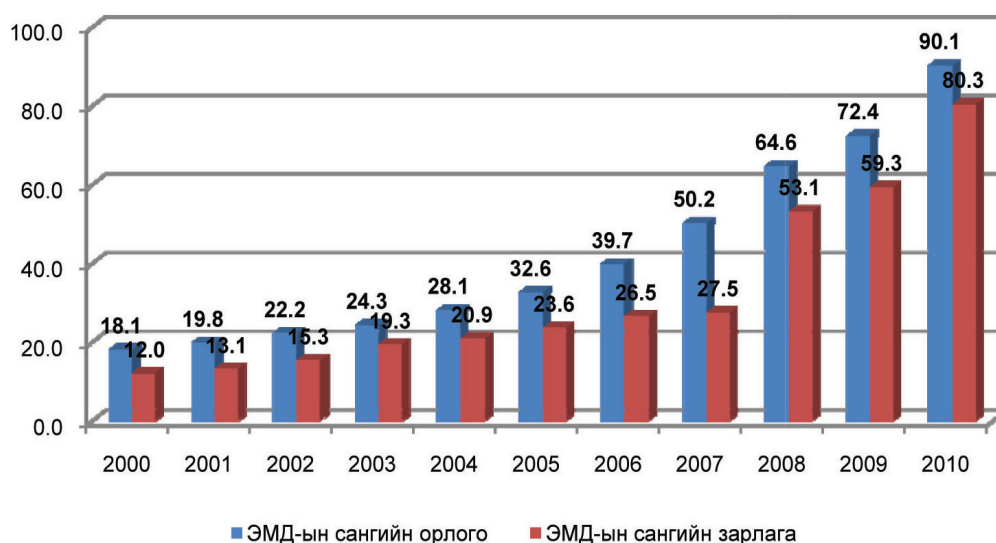
9.2. Эрүүл мэндийн даатгал (ЭМД)

Монгол улсад нийгмийн эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоог нэвтрүүлээд 17 жил болж байгаа бөгөөд түүний орлогын бүрдүүлэлт ба зарцуулалтын зарим үзүүлэлтүүдийг дараах байдлаар толилуулж байна.

ЭМД-ын сангийн орлого, зарлага

2010 онд ЭМД-д 2267,6 мянган даатгуулагч хамрагдан 90.1 тэрбум төгрөгийн шимтгэлийн орлого бүрдүүлж, сангаас 2657.5 мянган даатгуулагчид 78.1 тэрбум төгрөгийн тусламж, үйлчилгээний зардал олгож, 2.2 тэрбум төгрөгийг ЭМД-ын үйл ажиллагаа, хөрөнгө оруулалтад, 0.02 тэрбум төгрөгийг бусад зардалд зарцуулсан байна. 2010 онд ЭМД-ын сангийн шимтгэлийн орлого өмнөх оныхоос 24.4 хувь, зарлага 35,4 хувиар өсчээ.

Зураг 9.2.1. Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага (тэрбум төгрөг)

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2010 он

ЭМД-ын сангийн орлогын 43.6 хувийг даатгуулагчийн төлсөн шимтгэл; 39.9 хувийг ажил олгогчийн төлсөн шимтгэл, 12.1 хувийг төр даатгалыг нь хариуцах иргэдэд улсын төсвөөс төлсөн шимтгэл; 4.4 хувийг сангийн чөлөөт үлдэгдлийг банкинд хадгалуулсны хүү, шимтгэл төлөх хугацааг хэтрүүлсэнд ногдуулсан алданги болон бусад эх үүсвэр эзэлж байгаа нь өмнөх оноос өөрчлөгдөөгүй байна.

Түүнчлэн эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлогын өсөлт нь даатгалд хамрагдсан ажил олгогч болон даатгуулагчийн тоо нэмэгдсэн, шимтгэл ногдуулах цалингийн сан өссөнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 9.2.1 ЭМД-ын сангийн орлогын бүрдүүлэлт

Орлогын бүрдүүлэлт	2008		2009		2010	
	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)
Даатгуулагчийн төлсөн эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	880.5	28484.3	887.9	31577.7	961.1	39310.4
Ажил олгогчийн төлсөн эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	539.7	25980.6	546	28852.4	580.8	35965.7
Төр даатгалыг нь хариуцах иргэдэд улсын төсвөөс төлсөн шимтгэл	1353.2	8094.3	1235	8094.3	1306.5	10906.1
Сангийн чөлөөт үлдэгдлийн банкинд хадгалуулсны хүү		1841.0		3569.6		3823.2
Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл төлөх хугацааг хэтрүүлсэнд ногдуулсан алданги		70.3		74.1		75
Бусад эх үүсвэр		88.3		191.3		51.7
Нийт дүн	2233.7	64558.8	2122.9	72359.4	2267.6	90131.9

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2010 он

2010 онд эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зардал өмнөх оныхоос 21.0 тэрбум төгрөгөөр буюу 35.4 хувиар өссөн нь улсын болон хувийн эмнэлгийн эрүүл мэндийн даатгалын тусламж, үйлчилгээний зардлын хэмжээ өссөн, эрүүл мэндийн даатгалаас санхүүжих тусламж үйлчилгээний төрөлд оношлогоо, шинжилгээ, удаан хугацааны нөхөн сэргээх эмчилгээ, хөнгөвчлөх эмчилгээнүүд шинээр нэмэгдсэн, Эрүүл мэндийн сайдын 2010 оны 180 дугаар тушаалаар 2010 оноос эхлэн 115 оношийг бүлгээр санхүүжүүлж эхэлсэн, оношийн дундаж өртгийн жин 8.1 хувиар нэмэгдсэн, үнийн хөнгөлөлт олгодог зайлшгүй шаардлагатай эм 107 нэр төрлөөс 365 болж өргөжиж, эмийн үнэ дунджаар 35.0 хувиар өссөн зэргээс шалтгаалсан байна.

Тусламж үйлчилгээний зардлууд нь тухайн тусламж үйлчилгээг авсан хүний тоотой шууд хамааралтай байна. Харин стационарын тусламж үйлчилгээний хувьд тусламж үйлчилгээ хүртсэн хүний тоо, зардлын хэмжээ 2 урвуу хамааралтай байна. Энэ нь нэг талаас өртөг ойролцоо оношийн бүлгээр нэг даатгуулагчийн хэвтэн эмчлүүлэх тусламж үйлчилгээний суурь тарифийг нэмэгдүүлсэнтэй, нөгөө талаас нийт стационарын тусламж үйлчилгээ хүртэгсдийн дунд суурь тариф өндөртэй тусламж үйлчилгээ хүртэгсдийн

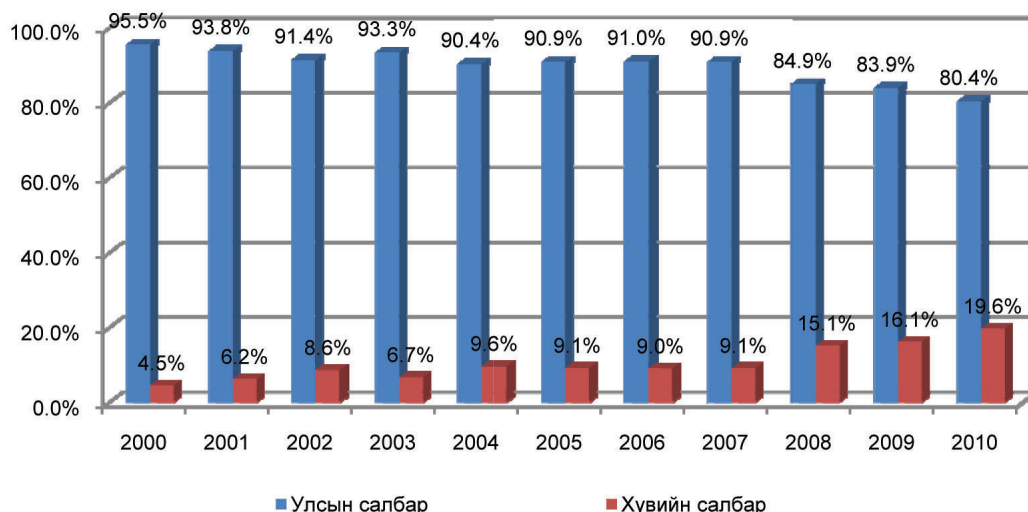
эзлэх хувь харьцангуй өндөр байснаас үйлчилгээ хүртсэн хүний тоо, зардал хоёр нь урвуу хамааралтай байх магадлалтай юм.

Хүснэгт 9.2.2. ЭМД-ын сангийн зарцуулалт (тусламж, үйлчилгээний төрлөөр)

ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	2008		2009		2010	
	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)
1. Даатгуулагчид үзүүлэх ЭМД-ын тусламж, үйлчилгээний зардал	1617.9	50840.4	1736.6	56942.6	2656.6	78121.2
Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ	920.1	8605.5	853.7	6306.3	1259.3	11711.4
Стационарийн тусламж үйлчилгээ	356	39981	340.1	47500.5	333.9	55201
Өдрийн эмчилгээ	4.6	178.8	3.7	145.6	17.2	1766.8
Рашаан сувилалын тусламж үйлчилгээ	31.2	1190.8	36.7	1507.6	42	2062.1
Эмийн үнийн хөнгөлөлт	306	884.3	502.4	1482.6	567.4	2045.4
Оношлогоо шинжилгээ	0	0	0	0	417.8	3846.2
Уламжлалт эмчилгээ	0	0	0	0	18.7	1467.6
Хөнгөвчлөх эмчилгээ	0	0	0	0	0.3	20.7
2. ЭМД-ын үйл ажиллагааны зардал	0	2273	0	2352.7	0	2196.1
3. Бусад зардал	0	0	0	0	0.8	16.5
Нийт дүн	1617.9	53113.4	1736.6	59295.3	2657.4	80333.7

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2010 он

Зураг 9.2.2. ЭМД-ын сангийн зарцуулалт, өмчийн хэлбэрээр (хувиар)

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2010 он

ЭМД-ын сангийн зарцуулалтыг өмчийн хэлбэрээр авч үзвэл ЭМД-ын сангийн нийт зарцуулалтад хувийн салбарын зардлын эзлэх хувь тогтмол нэмэгдэж байна. 2009 онд хувийн салбараар үйлчлүүлсэн нийт 634.3 мянган хүнд 9,156.7 сая төгрөгийн зардал гаргасан бол 2010 онд 720.0 мянган хүнд 15,320.3 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Хавсралт

Хүснэгт 1. Эрүүл мэндийн сайдын багцын санхүүжилтийн үндсэн үзүүлэлт (сая.төг)

Үзүүлэлт	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал (хувиар)	4.6%	4.9%	4.6%	4.2%	4.1%	3.3%	3.3%	3.4%	3.5%	3.3%	3.0%
Эрүүл мэндийн нийт зардал (сая.төг)	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	155,400.0	211,497.1	206,429.3	250,264.7
Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал (төг)	19,602.8	22,137.5	23,449.5	24,929.6	30,799.4	32,862.0	40,029.1	43,092.0	79,529.7	76,183.0	90,732.5
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр											
Төсвөөс санхүүжих	34,578.9	35,891.1	36,892.8	42,786.3	54,908.7	57,825.1	75,284.6	118,900.0	167,680.3	154,356.2	183,939.8
ЭМД-ын сангаас	9,553.3	14,970.3	18,173.0	15,474.6	18,798.2	21,897.4	23,999.7	31,400.0	38,212.4	45,086.7	59,457.4
Төлбөрт үйлчилгээний болон бусад орлого	2,728.4	3,419.7	2,596.4	3,806.3	3,864.4	4,003.4	3,853.7	4,500.0	6,178.5	5,630.0	8,199.1

Хүснэгт 2. Эрүүл мэндийн сайдын багцын зарим зардал, зүйл ангиар (сая.төг)

Зардлын зүйл ангиар	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Эрүүл мэндийн нийт зардал (сая.төг)	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	155,400.0	211,497.1	206,429.3	250,264.7
Үүнээс:											
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал	13,966.9	15,024.5	17,725.3	17,194.4	22,292.3	24,194.6	34,228.0	63,300.0	92,982.4	92,743.8	100,363.8
Эм	7,960.4	9,538.2	9,379.7	9,504.0	11,235.9	11,881.4	11,984.7	15,600.0	23,298.1	25,415.6	34,982.2
Хоол	2,299.8	2,658.8	3,096.6	2,648.8	3,160.6	3,317.7	3,370.7	4,100.0	5,814.1	6,911.5	7,777.9
Ашиглалтын зардал / халаалт, ус гэрэл/	7,557.3	8,733.2	9,394.6	8,747.3	9,389.9	10,783.8	13,403.9	14,400.0	14,892.6	15,030.3	19,426.6
Тээврийн зардал	1,836.0	1,956.6	1,972.6	1,959.7	2,534.3	3,265.8	3,612.8	4,700.0	6,251.6	4,631.0	5,625.3
Хөрөнгийн зардал	1,399.5	1,162.9	1,929.6	3,168.2	3,576.1	3,432.5	6,460.0	10,846.1	15,758.7	20,591.4	41,112.8
Бусад зардал	11,840.7	15,206.9	14,163.8	18,844.8	25,382.2	26,850.1	30,077.9	42,453.9	52,499.6	41,105.7	40,976.2

Хүснэгт 3. Эрүүл мэндийн сайдын багцын санхүүжилт, шатлал тус бүрээр (сая.төг)

Эрүүл мэндийн зардал шатлал тус бүрээр	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн эмнэлэг, төвүүд	10,920.0	12,519.1	13,402.4	13,835.7	16,739.3	17,926.9	21,684.0	32,000.0	44,893.9	44,701.2	52,964.8
Хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээ	13,498.0	16,890.8	18,045.4	20,755.4	25,525.1	27,111.5	33,286.4	50,700.0	66,142.3	65,386.2	79,143.20
Анхан шатны тусламж үйлчилгээ	8,222.2	9,774.2	12,198.8	13,198.4	16,599.7	18,732.3	23,412.8	34,700.0	50,670.9	48,677.7	54,575.6
Бусад	14,220.4	15,097.0	14,015.6	14,277.7	18,707.2	19,955.2	24,754.8	2,700.0	49,790.1	47,664.3	63,581.1
Бүгд	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	120,100.0	211,497.2	206,429.4	250,264.7

Хүснэгт 4. Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага (сая.төг)

ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ЭМД-ын сангийн орлого	18,111.2	19,802.6	22,188.3	24,312.5	28,124.6	32,574.2	39,660.0	50,263.7	64,558.8	72,359.4	90,131.9
ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	12,024.1	13,057.6	15,320.1	19,264.9	20,901.4	23,581.3	26,528.1	27,542.5	53,113.4	59,295.3	80,333.7
Тусламж үйлчилгээний төрлөөр											
Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ	191.7	416.0	607.4	1,097.5	1,115.2	1,766.4	3,339.9	2,154.5	8,605.5	6,306.3	11,711.4
Стационарын тусламж үйлчилгээ	11,352.7	12,010.7	13,997.6	15,227.5	16,792.6	18,794.0	20,528.5	22,893.4	39,981.0	47,500.5	55,201.0
Өрхийн эмнэлэг	...	...	...	1,608.8	1,828.7	1,987.1	1,045.3	...	...	...	...
Хөнгөлөлттэй олгох эмийн үнэ	250.6	378.7	424.5	381.8	526.9	571.1	564.5	564.4	884.3	1,482.6	2,045.4
Рашаан сувилал	229.1	252.2	290.6	342.8	389.1	462.7	558.5	573.0	1,190.8	1,507.6	2,062.1
Өдрийн эмчилгээ	...	...	...	...	...	...	...	...	178.8	145.6	1,766.8
Оношлогоо	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	3,846.2
Уламжлалт эмчилгээ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1,467.6
Хөнгөвчлөх эмчилгээ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	20.7
ЭМД-ын үйл ажиллагааны зардал	0.0	0.0	0.0	606.5	248.9	0.0	491.4	1,357.2	2,273.0	2,352.7	2,196.1
Бусад	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	16.5
Салбараар											
Улсын салбар	11,484.5	12,251.3	14,003.7	17,981.7	18,889.6	21,427.3	24,145.4	25,034.3	43,168.7	47,785.9	62,807.1
Хувийн хэвшилд	539.6	806.3	1,316.4	1,283.2	2,011.8	2,154.0	2,382.7	2,058.2	7,671.7	9,156.7	15,320.3
Даатгалын хамралтын улсын дундаж	87.6%	81.2%	77.7%	83.0%	85.9%	76.5%	74.0%	78.3%	82.3%	77.6%	82.6%
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн тухайн оны үлдэгдэл	...	...	...	...	...	...	...	...	11445.4	13064.1	9798.1

БҮЛЭГ 10. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НЭМ-ийн ХӨТӨЛБӨР

“НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	Засгийн газрын 2007 оны 52 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2007-2011
Гол зорилт	Нөхөн үржихүйн эрхийг хүндэтгэсэн чөлөөт сонголт бүхий эрүүл мэндийн болон нийгмийн тусламж, үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй, чанартай, баталгаатай үзүүлж, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн байдлыг сайжруулах замаар хүн амын тогтвортой өсөлтийг дэмжих, Мянганы хөгжлийн зорилтод хүрэх

Шалгуур үзүүлэлтийн гүйцэтгэл	2007 оны түвшин	2008 оны түвшин	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 онд хүрэх түвшин
100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл	89.6	49.0	81.4	45.5	65.0
1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл	17.8	19.6	20.2	19.4	18.0
Перинаталь эндэгдэл	16.4	17.4	16.9	16.9	20.0
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	83.9	83.7	83.2	83.4	79.0
Жирэмсний хяналтад байх хугацаандаа 6 болон түүнээс дээш удаа үзүүлсэн жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хувь	83.7	82.2	84.1	81.9	87.0
Гэр бүл төлөвлөлтийн орчин үеийн аргын хэрэглээний хувь	52.8	51.2	53.2	53.4	51.0
Эхчүүдийн амрах байранд амарвал зохих эхчүүдийн хувь	84.1	62.5	71.0	78.0	65.0
Эмнэлэгт төрсөн эхчүүдийн эзлэх хувь	99.6	99.6	99.6	99.5	99.7
1000 амьд төрөлтөд ногдох эрт үеийн үр хөндөлт	271.9	168.9	175.8	189.6	160.0
Жирэмсний цус багадалтын хувь	11.5	11.5	7.9	8.1	10.0
Төрсний дараах 42 хоногийн дотор тавих идэвхтэй хяналт	77.3	78.2	84.2	88.0	80.0
Хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс тэмбүүгийн шинжилгээнд хамрагдсан хувь	69.3	80.2	90.2	88.2	80.0
20 хүртэлх насны охидын төрөлтийн түвшин	5.5	6.3	6.1	6.0	6.0
Хяналтанд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс ХДХВ-ийн шинжилгээнд хамрагдсан хувь	64.2	82.9	64.5	90.8	80.0
Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн мэдээлэл, сурталчилгааны чиглэлээр хамтран ажилладаг аж ахуйн нэгжийн тоо	6	9	9	10	50+

* Бодит тоо. Эхийн амрах байранд хэдэн хүн амрах ёстой гэдэг нь тодорхойлох боломжгүй учир хувиар илэрхийлэгдэхгүй тул бодит тоог оруулав.

“ХАЛДВАРТ ӨВЧИНТЭЙ ТЭМЦЭХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 129-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2002-2010
Гол зорилт	Халдварт өвчинтэй тэмцэхэд нийгмийн нөөц бололцоог үр дүнтэй дайчлан ашиглах замаар хүн амын дундах халдварт өвчний өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2008 оны түвшин	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин
1. Заавал хийх дархлаажуулалтын хамралтын хувь							
	БЦЖ	98.0	98.2	98.6	98.5	98.8	98.5
	Гепатит В	97.9	98.5	96.0	95.3	98.8	98.1
	Сахуу-хөхүүл ханиад-татран	98.8	99.0	94.8	96.0	97.4	98.0
	Улаанбурхан, гахай хавдар, улаанууд	97.9	98.9	98.4	96.9	96.0	96.9
	Халдварт саа	98.6	98.3	98.7	95.3	97.1	96.5
2. Дархлаажуулалттай халдварт өвчний түвшин (10000 хүн амд):							
	0-15 насны хүүхдийн тархмал хэлбэрийн сүрьеэ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
	Гепатит В	3.4	3.7	3.5	3.4	2.8	2.7
	Сахуу	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Хөхүүл ханиад	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Татран	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Улаанбурхан	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
	Халдварт саа	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3. Уушигны халдвартай хэлбэрийн сүрьеэгийн онош баталгаажилтын хувь		69.8	76.8	76.2	76.7	74.1	74.8
4. Шинэ илэрсэн уушигны халдвартай сүрьеэгийн эдгэрэлтийн хувь		79.0	82.1	83.8	85.0	84.2	84.5
5. 10000 хүн амд ногдох гэдэсний халдварт өвчнүүд							
	Балнад	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Цусан суулга	7.3	7.3	9.2	8.9	11.7	12.6
	Гепатит А	21.1	21.7	34.2	35.0	22.1	29.7
	Сальмонеллэз	0.5	0.5	0.7	0.8	0.5	0.5
6. 10000 хүн амд ногдох хүний бруцеллёзын шинэ өвчлөл		3.3	2.1	1.6	1.5	1.1	1.5
7.Тарваган тахлын тохиолдлын тоо		0	1	3	1	1	2
8. 10000 хүн амд ногдох бэлгийн замын халдварт өвчний түвшин							
	Тэмбүү	9.5	11.7	12.7	18.7	18.5	14.4
	Заг хүйтэн	25.3	17.6	17.4	23.1	23.9	21.0
	Трихомониаз	26.0	20.3	16.7	24.6	21.7	16.9
9. Төрөлхийн тэмбүүгийн тохиолдлын тоо		36	51	7	17	19	11

“ОСОЛ, ГЭМТЭЛ, ХҮЧИРХИЙЛЛЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2009 оны 279-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	I үе шат 2010-2012 он, II үе шат 2013-2016 он
Гол зорилт	Хүн ам осол, гэмтлийн улмаас тахир дутуу болох, хөдөлмөрийн чадвар алдах, нас барах явдлыг бууруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2008 онд түвшин	2009онд түвшин	2010 онд түвшин	2012 онд хүрэх түвшин
1	Зам, тээврийн ослын улмаас нас барсан тохиолдол /100000 хүн амд/	18.7	15.8	17.8	16.5
2	Хүүхдийн осол гэмтлийн тохиолдол /10000 хүн ам тутам/	78.1	84.3	94.3	75.0
3	Түлэгдэл /10000 хүн амд/	22.7	23.5	26.9	21.5
4	Гэмтэл согог, судлалын кабинеттэй аймгийн тоо	14	16	16	20
5	Гэмтэл согогын тусламж, үйлчилгээний ор гаргаагүй аймгийн тоо	11	11	11	5
6	Гэмтэл, согог судлалын эмчгүй аймгийн тоо	5	4	3	2

“ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИНТЭЙ ТЭМЦЭХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2005 оны 12 дугаар сарын 14-ний 246 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2013
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2009
	Хоёрдугаар үе шат-2010-2013
Гол зорилт	Халдварт бус өвчин, тэдгээрийн эрсдэлт хүчин зүйлсийн хяналт, тандалтыг сайжруулах, эрүүл мэндийг дэмжих замаар хүн амын дунд зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчнөөс шалтгаалсан нас баралтыг бууруулахад энэхүү хөтөлбөрийн зорилго оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь үзүүлэлт		2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	Хүрэх үзүүлэлт	
		Урьдчилсан 2005.12	Эцсийн 2006 он			2009	2013
I. Анхдагч эрсдэлт хүчин зүйлсийн үзүүлэлт							
1	Хүн амын тамхины хэрэглээний түвшин (хувиар)	25.9	26.6	27.6	-	23.4	20.4
2	Согтууруулах ундаа хэрэглэдэг хүний эзлэх хувийн жин (сүүлийн нэг сард)	30.5	37.30%	38.60%	-	29	27
3	Давсны хэрэглээ (гр / өдөр)	10.1	10.1	7.3	-	9.6	9.1
4	Жимс хэрэглэж байгаа өдрийн тоо (долоо хоногт)	1.6	1.8	1.2	-	2	2.5
5	Хүнсний ногоог өдөрт 2-оос дээш нэгж хэрэглэж байгаа хүний тоо (хувиар)	44.4	44.4	29.7	-	49.4	55
6	Долоо хоногийн ихэнх өдөр, хоногт 30 минутаас доошгүй хугацаагаар тогтмол идэвхтэй хөдөлгөөн хийдэг хүний эзлэх хувийн жин	15.4	15.4	11.7	-	18.4	23.4
II. Хоёрдогч эрсдэлт хүчин зүйлсийн үзүүлэлт							
7	Илүүдэл жинтэй хүний эзлэх хувийн жин (Биеийн жингийн индекс-БЖИ $\geq 25\text{кг/м}^2$)	39.3	32.4	39.8	-	38.3	37.0
8	Цусны (артерийн) даралтын дундаж хэмжээ (мм/муб) а/ систол, б/ диастол	а/ 128.5	а/ 124.6	а/ 125.9	-	а/ 128.0	а/ 127.5
		б/ 79.4	б/ 76.9	б/ 78.9	-	б/ 78.9	б/ 78.4
9	Цусан дахь холестерин хэмжээ ихэссэн (>200 буюу 5.2 ммоль/л) тохиолдлын тархалтын түвшин (хувиар)	12.4	23.9	41.7	-	12.2	11.7
10	Цусан дахь глюкозын хэмжээ ихэссэн эрсдэлтэй (≥ 5.6 - <6.1 ммоль/л) тохиолдлын тархалтын түвшин (хувиар)	10.2	10.3	9.4	-	10.0	9.8
III. Хавдрын эрт илрүүлэлтийн үзүүлэлт							
11	Умайн хүзүүний хорт хавдар нь оношлогдсоноос хойш 5-аас дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	-	-	36.4	30.4	34.0	35.0
12	Хөхний хорт хавдар нь оношлогдсоноос хойш 5-аас дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	-	-	37.8	31.5	30.0	31.0
IV. Нас баралтын үзүүлэлт							
13	Зүрхний шигдээсийн улмаас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	-	-	8.7	9.8	3.5	3.0-3.4
14	Тархины цус харвалтаас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	-	-	8.1	9.2	15.1	12.5-14.0
15	Хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	-	-	11.9	13.0	11.8	11.5-11.7

“ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД” ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2005 оны 245 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2015 он
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2010 он
	Хоёрдугаар үе шат-2010-2015 он
Гол зорилт	Хүрээлэн буй орчныг бохирдуулж байгаа хүчин зүйлсийг багасгах, орчны эрүүл мэндийг сайжруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, салбар хоорондын зохицуулалт, хамтын ажиллагааг сайжруулах замаар хүн амыг эрүүл аюулгүй орчинд ажиллах, амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэхэд оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2008 оны түвшин	2009 он	2010 он
I	Гэдэсний халдварт өвчин /10000 хүн амд/					
1	Балнад	0.0%	0.0	0.0	0.0	0.0
2	Сальмонеллез	0.5%	0.7	0.8	0.5	0.5
3	Цусан суулга	7.3	9.2	8.9	11.7	12.6
4	Гепатит А	21.7	34.2	35.0	22.1	29.7
II	Амьсгалын дээд замын үрэвсэлт өвчин/10000 хүн амд/					
1	Цочмог төвөнхтөс, мөгөөрсөн хоолойтос	33.25	40.57	51.3	49.7	56.7
2	Гуурсан хоолойн багтраа	14.46	15.8	19.2	20.1	19.8

“СЭТГЭЦИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ҮНДЭСНИЙ ХОЁР ДАХ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2009 оны 303 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2010-2019 он
	Нэгдүгээр үе шат-2010-2014 он
	Хоёрдугаар үе шат-2015-2019 он
Гол зорилт	Хүн амын сэтгэцийн эрүүл мэндийг дэмжих, сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхан шатны болон нийгэм хамт олонд тулгуурласан тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлэх замаар сэтгэц, зан үйлийн эмгэгийн тархалтыг бууруулах нөхцөл бүрдүүлэхэд оршино.

№	Үзүүлэлтүүд	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2014 онд хүрэх түвшин
Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг боловсронгуй болгож хүртээмж, чанарыг сайжруулах талаар				
1	Сэтгэцийн төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлгийн орны тоо (10000 хүн амд)	2.2	2.2	10 хувиар буурна
2	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн сэтгэцийн орны тоо (10000 хүн амд)	0.6	0.6	10 хувиар нэмэгдэнэ
3	Нийгэм хамт олны дунд ажиллаж байгаа гэр төвийн тоо	12	12	14
4	Аймаг, дүүргийн сэтгэцийн эмчийн тоо (10000 хүн амд)	0.1	0.1	0.25
5	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний талаарх сургалтад хамрагдсан сум, өрхийн эмчийн эзлэх хувь	25.0	32.0	60.0
6	Анагаах ухааны болон сувилахуйн сургалтын хөтөлбөрт сэтгэцийн эрүүл мэндийн хичээлийн цагийн эзлэх хувь	5.0	5.5	10.0
7	Зайлшгүй шаардлагатай эмийн үндэсний жагсаалтад орсон сэтгэц нөлөөт эмээр хангагдсан аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, сум, өрхийн эмнэлгийн эзлэх хувь	86.0	41.0	95.0

“АМНЫ ХӨНДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2006 оны 150 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2015 он
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2010 он
	Хоёрдугаар үе шат-2011-2015 он
Гол зорилт	Шүд цоорох өвчин, түүнд нөлөөлөгч эрсдэлт хүчин зүйлийн хяналт, тандалтыг сайжруулах, шүд амны хөндийн эрүүл мэндээ иргэд өөрсдөө хянаж сайжруулах, эрүүл зан үйл төлөвшихөд дэмжлэг үзүүлэх орчин бүрдүүлэх, нийгэм, хамт олонд тулгуурласан амны хөндийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг дээшлүүлэх замаар хүн амын шүд цоорох өвчний тархалтыг бууруулах

№	Үзүүлэлт	2004* оны түвшин	2010 оны түвшин	2015 оны түвшин	
Шүд цоорлын тархалт , эрчим					
1	Шүд цоорлын тархалт	5-6 настай хүүхдүүдийн дунд	80.1	79.0	78.0
2		12 настай хүүхдүүдийн дунд	62.0	61.0	60.0
3		Нийт хүн амын дунд	71.6	71.0	70.0
4	Шүд цоорлын эрчим	5-6 настай хүүхдүүдийн дунд	4.6	4.5	4.3
5		12 настай хүүхдүүдийн дунд	1.9	1.9	1.8
6		Нийт хүн амын дунд	3.1	3.0	2.8
7	3.18 настай хүүхдийн дунд бүрэн шүдтэй хүүхдийн эзлэх хувь		67,5	70.0	72.5

Тайлбар:ЭМШУИС-ийн Нүүр Ам Судлалын Сургуулиас 2004 онд хийсэн судалгааны дүн

“ИОД ДУТЛЫН ЭМГЭГТЭЙ ТЭМЦЭХ ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2007 оны 85-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2007-2010
Гол зорилт	Хүн амыг чанартай, аюулгүй иоджуулсан үндэсний үйлдвэрлэлийн давсаар хангах хэмжээг нэмэгдүүлэх, хэрэглээг тогтмолжуулан хэвшүүлэх замаар иод дутлын эмгэгийн тархалтыг 5-аас доош, иоджуулсан давсны хэрэглээг 95-аас дээш хувьд хүргэх, иоджуулсан тэжээлийн үндэсний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх замаар малын иод дутлын эмгэгийг бууруулахад энэхүү хөтөлбөрийн зорилго оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Өнөөгийн түвшин /2004, 2006/	Хүрэх түвшин /2010/	Мэдээллийн эх үүсвэр
1	7-11 насны хүүхдүүдийн дундах бахлуурын тархалтын хувь	13.80%	<5.0	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
2	7-11 насны хүүхдүүдийн шээсэн дэх иодын агууламж 100 мкг/л-ээс бага байх хувь	52.5	<50.0	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
3	Нярайн цусан дахь БЭД оун/мл-ээс их байх хувь	7.10%	<4.0	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
4	Өрхийн түвшин дэх иоджуулсан давсны хэрэглээний хувь	74.40%	95.0%	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
5	Иоджуулсан хүнсний давсны хангамж	90	100	ХХААЯ-ны тайлан мэдээ
6	Иоджуулсан эрдэс, тэжээлийн үйлдвэр	2.00%	3.0%	ХХААЯ-ны тайлан мэдээ
7	Малын ИДЭ-ийн тархалт	13.2	10.0	Судалгаагаар ХААИС, МЭХ

БҮЛЭГ 11. ДЭМБ-ын Номхон далайн баруун бүсийн мэдээний санд орох Монгол улсын үзүүлэлтүүд, 2010

Үзүүлэлтүүд		Тоон мэдээлэл				Он		
Хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд		Бүгд		Эрэгтэй	Эмэгтэй			
1	Газар нутгийн хэмжээ (1 000 км²)	1 567.00				2010		
2	Хүн амын тоо ('000)	2780757		1351700	1429057	2010		
3	Хүн амын цэвэр өсөлт (%)	1.70		...	...	2010		
4	Хүн амын тоо насны бүлгээр (%)							
	- 0—4 нас	10.01		10.43	9.60	2010		
	- 5—14 нас	17.26		17.97	16.58	2010		
	- 65 дээш нас	3.94		3.45	4.41	2010		
5	Хотын хүн ам (%)	63.31		...	...	2010		
6	Төрөлтийн түвшин (1000 хүн амд)	23.80		...	...	2010		
7	Нас баралтын түвшин (1000 хүн амд)	6.26		...	...	2010		
8	Дундаж наслалт (жилээр)	68.05		64.93	72.26			
9	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент (15—49 насн эмэгтэйчүүд)	2.30		...	2.30	2010		
Нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтүүд								
10	Насанд хүрэгчдийн бичиг үсэг тайлагдалтын хувь	97.80		98.00	97.50	2000		
11	Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ам.доллар)	1 550.90				2009		
12	Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлт (хувь)	-1.29%				2009		
13	Хүний хөгжлийн индекс	0.74		...	...	2009		
Халдварт болон халдварт бус өвчин		Шинээр бүртгэгдсэн өвчлөлийн тохиолдлын тоо			Нас баралтын тохиолдлын тоо			
14	Сонгогдсон халдварт өвчнүүд	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	Вирүст хепатит	9 099	4925	4174	24	12	12	2010
	- Вирүст хепатит А	8 116	4 391	3 725	6	2	4	2010
	- Вирүст хепатит В	747	418	329	17	9	8	2010
	- Вирүст хепатит С	140	57	83	1	1	0	2010
	- Вирүст хепатит Е			...	...	...	...	2010
	- Бусад	96	59	37	0	0	0	2010
	Урвах тахал	0	0	0	0	0	0	2010
	Dengue/DHF			...				
	Энцефалит	9	8	1	0	0	0	2010
	Заг хүйтэн	5741	2769	2972	0	0	0	2010
	Leprosy	...	...	...				
	Хумхаа		0	0	0	0	0	2010
	Тарваган тахал	2	2	0	0	0	0	2010
	Тэмбүү	3937	1148	2789	3	2	1	2010
	Балнад	1	0	1	1	0	1	2010

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД		Тоон мэдээлэл						Он
Халдварт болон халдварт бус өвчнүүд		Шинэ тохиолдлын тоо			Нас баралтын тоо			
		Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
15	Амьсгалын замын хурц халдварт өвчнүүд	250 609	120 809	129 800	463	267	196	2010
16	Суулгалт халдвар	28 442	14 390	14 052	55	22	33	2010
17	Сүрьеэ							
	- Нийт тохиолдол	4 213	2243	1970	325	226	99	2010
	- Уушгиний түрхэц эерэг шинэ сүрьеэ	1 837	1018	819	246	174	72	2010
18	Хавдар							
	Хорт хавдар бүгд	4 466	2 274	2 192	3 264	1 833	1 431	2010
	- Хөхний	126	3	123	48	1	47	2010
	- Бүдүүн, шулуун гэдэсний	125	65	60	70	35	35	2010
	- Умайн хүзүүний	358		358	130		130	2010
	- Улаан хоолойн	339	158	181	302	164	138	2010
	- Лейкеми	24	9	15	25	9	16	2010
	- Уруул амны хөндий, залгиур	83	56	27	49	33	16	2010
	- Элэгний	1722	974	748	1410	801	609	2010
	- Ходоодны	619	381	238	509	321	188	2010
	- Төвөнх, амьсгуурс, уушигны	387	319	68	327	254	73	2010
19	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин							
	Бүгд	195 428	73 747	121 681	6 512	3 647	2 865	2010
	- Зүрхний цочмог шигдээс	2 102	1036	1 066	998	710	288	2010
	- Тархины судасны өвчин	13 555	5726	7 829	2 517	1 344	1 173	2010
	- Даралт ихсэх өвчин	82 831	28 270	54 561	443	222	221	2010
	- Зүрхний ишеми өвчин	46 731	20 170	26 561	1 715	934	781	2010
	- Хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчин	24 165	6878	17 287	85	48	37	2010
20	Чихрийн шижин	8 105	3 810	4 295	79	50	29	2010
21	Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	31 118	15 946	15 172	19	13	6	2010
22	Осол гэмтэл							2010
	Бүгд	129 726	82 413	47 313	2788	2213	575	2010
	- Хүчирхийлэл ба бусдад хорлогдох	...	...	...	288	225	63	2010
	- Зам тээврийн осол	...	...	...	491	375	116	2010
	- Үйлдвэрийн осол	...	...	...	39	35	4	2010
	- Амиа хорлох	...	...	...	459	384	75	2010
Хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан		Бүртгэгдсэн өвчлөлийн тохиолдлын тоо			100 000 хүн амд			
23	Өвчлөлийн тэргүүлэх 10 шалтгаан	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	1. Амьсгалын тогтолцооны өвчин	319 190	149 582	169 608	11 572.11	11 123.91	11 998.47	2010
	2. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	243 248	98 639	144 609	8 818.87	7 335.45	10 229.98	2010
	3. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	203 441	47 500	155 941	7 375.68	3 532.42	11 031.64	2010
	4. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	195 428	73 747	121 681	7 085.17	5 484.32	8 608.00	2010
	5. Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	129 726	82 413	47 313	4 703.17	6 128.78	3 347.03	2010
	6. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	90 086	36 604	53 482	3 266.03	2 722.12	3 783.44	2010
	7. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	82 415	36 065	46 350	2 987.93	2 682.03	3 278.91	2010
	8. Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	60 218	23 257	36 961	2 183.18	1 729.55	2 614.71	2010
	9. Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	46 732	20 773	25 959	1 694.25	1 544.82	1 836.40	2010
	10. Сэтгэц ба зан төрхийн эмгэг	31 118	15 946	15 172	1 128.17	1 185.85	1 073.30	2010

Үзүүлэлтүүд		Тоон мэдээлэл						Он
		Нас баралтын тоо			100 000 хүн амд			
24	Нас баралтын тэргүүлэх 10 шалтгаан	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	6 512	3 647	2 865	236.09	271.22	202.68	2010
	2. Хавдар	3 591	2 016	1 575	130.19	149.92	111.42	2010
	3. Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	2 788	2 213	575	101.08	164.57	40.68	2010
	4. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1 463	792	671	53.04	58.90	47.47	2010
	5. Амьсгалын тогтолцооны өвчин	749	437	312	27.15	32.50	22.07	2010
	6. Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	652	379	273	23.64	28.18	19.31	2010
	7. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	285	161	124	10.33	11.97	8.77	2010
	8. Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	369	247	122	13.38	18.37	8.63	2010
	9. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	318	182	136	11.53	13.53	9.62	2010
	10. Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	215	103	112	7.79	7.66	7.92	2010
	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй		
25	Орчин үеийн жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг төрөх насны эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	53.4				53.4		2010
26	Цус багадалтай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	8.10				8.10		2010
27	Нярайн эрт үеийн нас баралтын түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	9.70		10.83		8.51		2010
28	2500 гр-аас дээш жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь	95.60		95.95		95.3		2010
29	Дархлаажуулалтын хамралтын хувь							
	- БЦЖ	98.50		...		...		2010
	- СХТ+Геп В+ХиВ	97.40		...		...		2010
	-Халдварт саа	96.50		...		...		2010
	- В Гепатит	98.10		...		...		2010
	- Улаанбурхан	96.90		...		...		2010
	- Улаанбурхан, гахай хавдар, улаанууд	94.90		...		...		2010
	Эхийн эндэгдлийн шалтгаан		Тохиолдлын тоо			Нас баралтын тоо		
Бүгд			Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
30	- Үр хөндөлт	12 492	...	12 492	...	...	...	2010
	- Манас таталт	8 747	...	8 747	2	...	2	2010
	- Цус алдалт	1 670	...	1 670	1	...	1	2010
	- Төрөлт удаашрах	6 152	...	6 152	1	...	1	2010
	- Төрөх үеийн халдвар	114	...	114	3	...	3	2010
31	Өргөн дархлаажуулалт бүхий халдварт өвчин							
	- Сахуу		...		...	...	...	2010
	- Халдварт менингит	28	13	15	4	3	1	2010
	- Улаанбурхан		...		...	...	...	2010
	- Гахайн хавдар	524	273	251	...	...	...	2010
	- Нярайн татран		...		...	...	...	2010
	- Хөхүүл ханиад		...		...	...	...	2010
	- Халдварт саа		...		...	...	...	2010
	- Улаанууд	11	5	6	...	...	...	2010
	- Татран		...		...	...	...	2010

Үзүүлэлтүүд			Тоон мэдээ						Он	
Эрүүл мэндийн байгууллагууд			Тоо			Орны тоо				
	Улсын эрүүл мэндийн байгууллагууд	- Гуравдагч шатлалын эмнэлэг, төрөлжсөн мэргэжлийн төвүүд	16			6 023			2010	
		- Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	35			3 995			2010	
		- Сум, сум дундын эмнэлэг	328			3 630			2010	
		- Өрхийн эмнэлэг	218			...			2010	
	Хувийн эрүүл мэндийн байгууллагууд	- Ортой хувийн эмнэлэг	166			2 527			2010	
		- Үүдэн хувийн эмнэлэг	947			...			2010	
Эрүүл мэндийн санхүүжилт										
32	Эрүүл мэндийн нийт зардал									
	- Дүн (сая.доллар)		150.50						2009	
	- ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн нийт зардал (хувь)		3.60						2009	
	- Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн нийт зардал (ам.доллар)		55.54						2009	
	Эрүүл мэндийн улсын зардал									
	- Дүн (сая.доллар)		140.96						2009	
	- Эрүүл мэндийн нийт зардалд улсын төсвийн зардлын эзлэх хувь		93.70						2009	
	- Улсын нэгдсэн төсвийн зардалд эрүүл мэндийн улсын төсвийн зардлын эзлэх хувь		8.70						2009	
	Эрүүл мэндийн улсын зардлын гадаад эх үүсвэр									
	- Эрүүл мэндийн салбарт зарцуулсан улсын нэгдсэн төсвийн зардалд гадаад эх үүсвэрийн эзлэх хувь		...							
	Эрүүл мэндийн хувийн салбарын зардал									
	- Эрүүл мэндийн нийт зардалд хувийн салбарын эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь		6.30						2009	
	- Эрүүл мэндийн нийт зардалд өрх, хувь хүний халааснаас гарах зардлын эзлэх хувь		5.90						2009	
Төгрөгийн ханш		1 440.76						2009		
33	Нийт хүн амын Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдалтын эзлэх хувь		77.60						2009	
Үзүүлэлт			Тоон мэдээ						Он	
34	Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц		Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хот	Хөдөө	Улсын	Хувийн	
	Их эмч	- Бодит тоо	7 497	1 578	5 919	4 565	2 932	5 948	1 549	2010
		- 1000 хүн амд	3	1	4	3	3	2	1	2010
	Шүдний эмч	- Бодит тоо	533	...	...	387	146	183	350	2010
		- 1000 хүн амд								2010
	Эм зүйч	- Бодит тоо	1 176	80	1 096	925	251	200	976	2010
		- 1000 хүн амд			1	1				2010
	Сувилагч	- Бодит тоо	9 179	206	8 973	4 396	4 783	8 172	1 007	2010
		- 1000 хүн амд	3		6	3	5	3		2010
	Эх баригч	- Бодит тоо	697	11	686	139	558	672	25	2010
		- 1000 хүн амд					1			2010
	Бусад тусгай дунд мэргэжилтэн	- Бодит тоо	1 249	118	1 131	622	627	978	271	2010
		- 1000 хүн амд			1		1			2010
	Нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан	- Бодит тоо	437	72	365	209	228	427	10	2010
		- 1000 хүн амд								
35	Анагаах ухааны их сургууль, коллежийг төгсөгчид	Их эмч	735	186	549	...	...	504	231	2010
		Шүдний эмч	144	28	116	...	...	108	36	2010

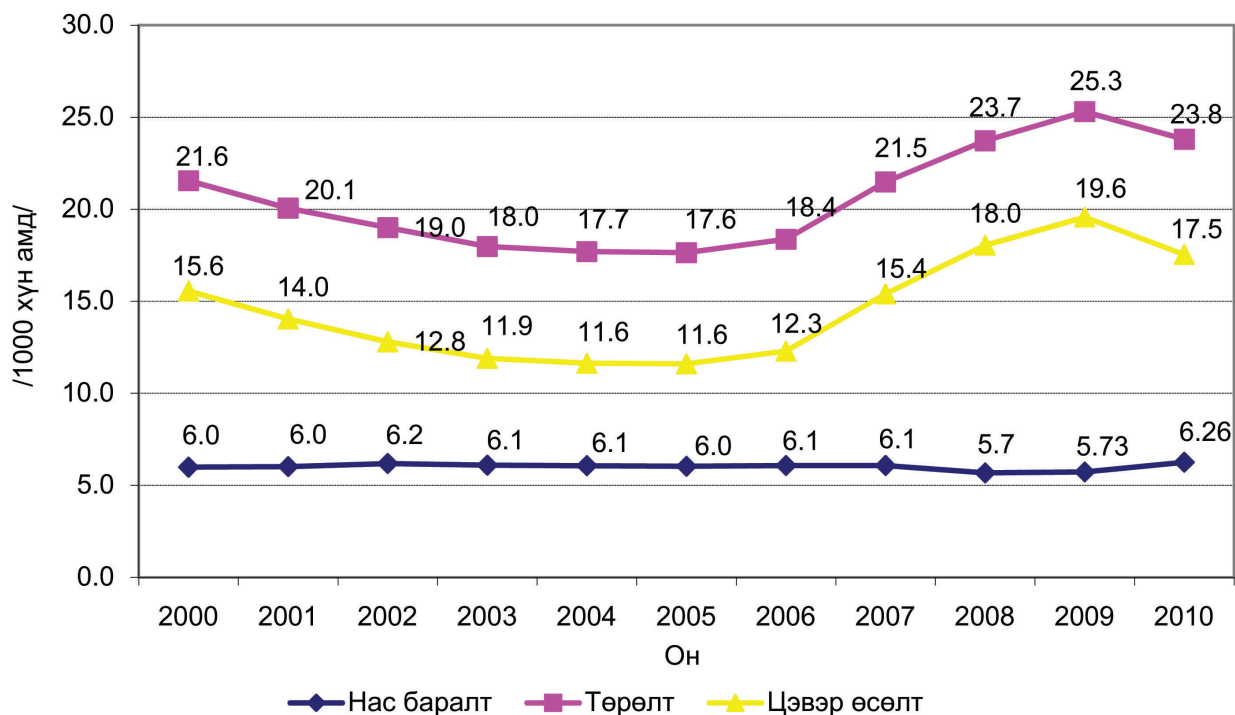
Үзүүлэлтүүд			Тоон мэдээ						Он	
			Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хот	Хөдөө	Улсын	Хувийн	
36	Анагаах ухааны их сургууль, коллежийг төгсөгчид	Эм зүй, эм судлал	247	18	216	...	...	94	153	2010
		Сувилагч	291	31	260	...	...	392	66	2010
		Эх баригч	140	2	138	...	...	102	38	2010
		Бусад тусгай дунд мэргэжилтэн	60	7	53	...	...	60	...	2010
		Нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан	18	7	11	...	...	18	...	2010
37	Эмнэлгийн мэргэжилтний хорогдол	Их эмч	250	...	...	...	...	...	...	2010
		Шүдний эмч	...	...	...	...	...	...	...	2010
		Эм зүйч	19	...	...	...	...	...	...	2010
		Сувилагч	301	...	...	...	...	...	...	2010
		Эх баригч	22	...	...	...	...	...	...	2009
		Бусадтусгай дунд мэргэжилтэн	50	...	...	...	...	...	...	2010
		Нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан	...	...	...	...	...	...	...	2010
Үзүүлэлтүүд			Тоон мэдээлэл						Он	
Мянганы хөгжлийн зорилтын үзүүлэлтүүд			Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй					
38	Тав хүртэлх насны тураалтай хүүхдийн эзлэх хувь			6.30	5.90	6.60				
39	Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөнд)			19.40	21.30	17.30				
40	5 хүртэлх насны хүүхдний эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөнд)			24.60	26.40	22.70				
41	Улаан бурхны эсрэг вакцинжуулалтад хамрагдсан хүүхдийн хувь			96.90	...	...				
42	Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөнд)			45.50	...	...				
43	Эрүүл мэндийн мэргэжилтний эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь			99.80	...	...				
	- Гэрийн төрөлтийн эзлэх хувь			0.20	...	...				
	- Эмнэлгийн төрөлтийн эзлэх хувь			99.51	...	...				
44	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь			53.40	...	...				
45	20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь			6.00	...	...				
46	Жирэмсний хяналтын хувь	- Эрт үеийн	83.4	...	...					
		- Хожуу үеийн	1.4	...	...					
47	15-24 насны хүн амын дундах ХДХВ-ийн тархалтын хувь			<0.1						
48	Насанд хүрсэн хүн амын дундах ХДХВ-ийн тархалтын хувь			<0.02						
49	Ретровирусийн эсрэг эмчилгээнд хамрагдаж байгаа ХДХВ-ийн халдварын хожуу үедээ орсон хүмүүсийн эзлэх хувь			88.24	85.19	100				
50	Сүрьеэ өвчний тархалтын түвшин 100 000 хүн амд			65.26	...	...				
51	Сүрьеэ өвчний нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд			3.30	4.91	1.77				
52	(DOTS)-ын эмчилгээнд хамрагдсан сүрьеэтэй өвчтний эзлэх хувь			74.80	...	...				
53	ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь			84.50	...	...				
				Бүгд	Хот	Хөдөө				
54	Баталгаат усан хангамжийн эх үүсвэрээс ус хэрэглэж байгаа хүн амын эзлэх хувь			76.00	...	49.00				
55	Эрүүл ахуйн шаардлага хангахуйц нөхцөлд амьдарч байгаа хүн амын эзлэх хувь			50.00	64.00	32.00				
56	Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалтын хувь			80.00	...	...				

БҮЛЭГ 12.ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

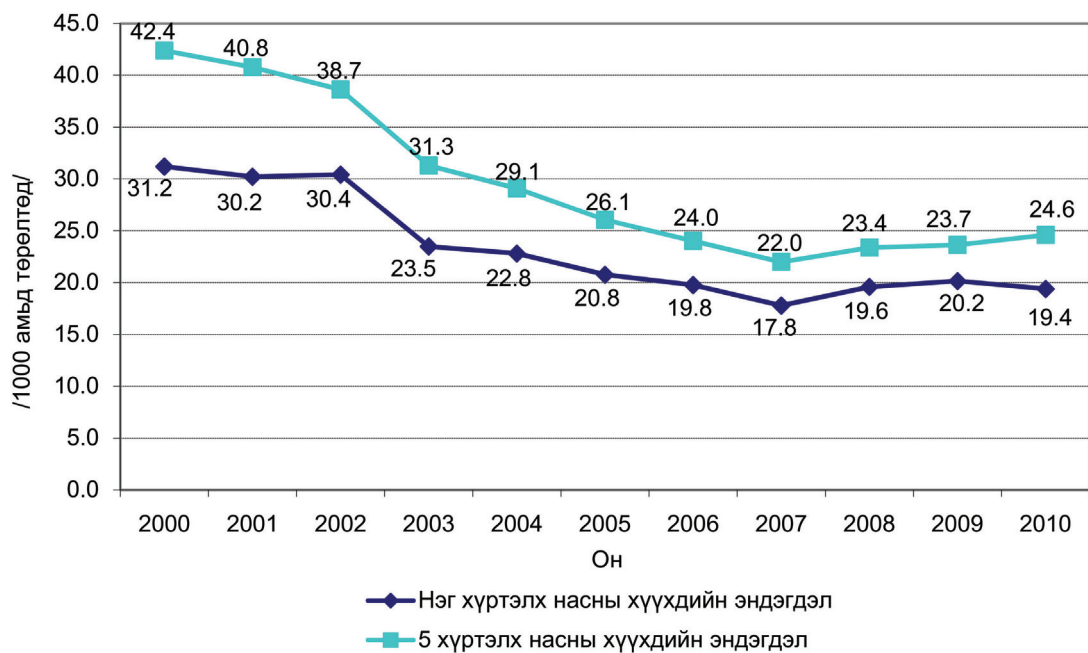
Эрүүл мэндийн зарим үндсэн үзүүлэлтүүд, 2010

№	Аймаг хотын нэр	2010 оны жилийн эцсийн хүн амын тоо	10.000 хүн амд				Эмнэлгийн нэг оронд ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох дундаж мэргэжилтэн	Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо	1000 хүнд ногдох			1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд	5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
			Орны тоо	Хүний их эмч	Эмнэлгийн дундаж мэргэжилтэн	Бүх ажиллагсад					Төрөлт	Нас бараалт	Цэвэр өсөлт		Мөн насны 1000 хүүхдэд	Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Архангай	91633	60.73	14.78	54.87	121.58	164.65	676.77	3.71	3.49	21.14	5.94	15.20	26.2	6.6	31.3
2	Баян-Өлгий	100836	60.78	14.21	46.38	103.31	164.52	703.76	3.26	3.87	24.26	5.26	19.00	22.8	8.0	33.1
3	Баянхонгор	85133	58.53	13.02	57.01	120.47	170.84	768.01	4.38	3.62	21.98	6.31	15.67	26.5	7.3	32.9
4	Булган	62637	59.21	14.56	57.93	123.86	168.89	686.69	3.98	3.57	15.60	5.55	10.05	20.4	4.3	24.5
5	Говь-Алтай	58350	73.90	21.07	81.72	174.47	135.32	474.70	3.88	4.67	22.14	5.81	16.33	20.7	6.0	26.9
6	Говь-Сүмбэр	13772	78.33	28.82	76.11	167.01	127.67	346.99	2.64	6.84	28.01	4.73	23.28	2.7	1.2	5.3
7	Дархан-Уул	91728	57.43	25.42	58.20	126.31	174.12	393.46	2.29	7.80	27.17	6.78	20.39	8.1	3.3	11.7
8	Дорноговь	59539	62.11	31.22	57.36	145.26	161.01	320.26	1.84	6.71	21.86	5.79	16.07	24.7	5.9	28.5
9	Дорнод	73617	65.20	18.20	54.33	128.77	153.38	549.41	2.99	4.09	25.02	6.89	18.13	20.0	5.7	23.8
10	Дундговь	46314	63.41	18.73	62.78	140.24	157.69	534.01	3.35	3.98	18.39	6.21	12.17	21.9	5.6	30.0
11	Завхан	76861	68.89	15.37	63.90	138.94	145.15	650.75	4.16	4.96	21.21	6.16	15.05	26.7	7.1	32.7
12	Орхон	85742	50.92	29.13	62.41	137.96	196.38	343.27	2.14	7.55	27.17	6.96	20.20	14.7	5.0	18.2
13	Өвөрхангай	117408	54.15	14.98	47.85	104.12	184.69	667.39	3.19	2.70	23.43	6.06	17.37	28.3	7.8	33.1
14	Өмнөговь	51013	56.01	23.32	57.20	125.37	178.55	428.83	2.45	5.59	23.26	6.30	16.96	22.1	5.6	26.3
15	Сүхбаатар	55021	57.65	19.28	59.83	138.76	173.46	518.75	3.10	5.01	20.90	6.07	14.82	21.6	5.5	25.9
16	Сэлэнгэ	106525	61.53	15.33	50.77	107.72	162.53	652.12	3.31	3.59	18.06	5.31	12.75	8.4	2.7	13.1
17	Төв	90224	47.33	15.44	49.24	118.62	211.26	647.56	3.19	3.18	10.32	5.15	5.17	25.9	3.1	30.2
18	Увс	78207	60.89	15.54	61.14	124.58	164.23	643.48	3.93	4.15	24.88	6.66	18.22	33.4	9.5	43.2
19	Ховд	88402	65.80	16.73	56.07	113.28	151.98	597.66	3.35	4.38	23.47	4.64	18.83	24.1	7.3	29.9
20	Хөвсгөл	124587	49.70	14.07	55.81	111.94	201.21	710.56	3.97	4.93	23.59	7.21	16.37	29.7	9.1	37.9
21	Хэнтий	71748	60.61	19.69	56.98	134.91	164.98	507.82	2.89	4.42	19.38	5.38	14.01	19.5	5.4	28.1
22	Аймгийн дундаж	1629297	59.24	18.03	56.72	124.36	168.82	554.70	3.15	4.55	21.88	6.02	15.86	22.1	6.2	28.0
23	Улаанбаатар	1151460	72.33	40.33	58.34	171.24	138.26	247.95	1.45	7.62	26.57	6.61	19.96	16.1	5.5	20.6
24	Улсын дундаж	2780757	64.61	27.18	57.38	143.60	154.78	367.92	2.11	5.81	23.80	6.26	17.54	19.4	5.9	24.6

Хүн амын төрөлт, нас баралт, цэвэр өсөлт /2000-2010/

Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /2000-2010/

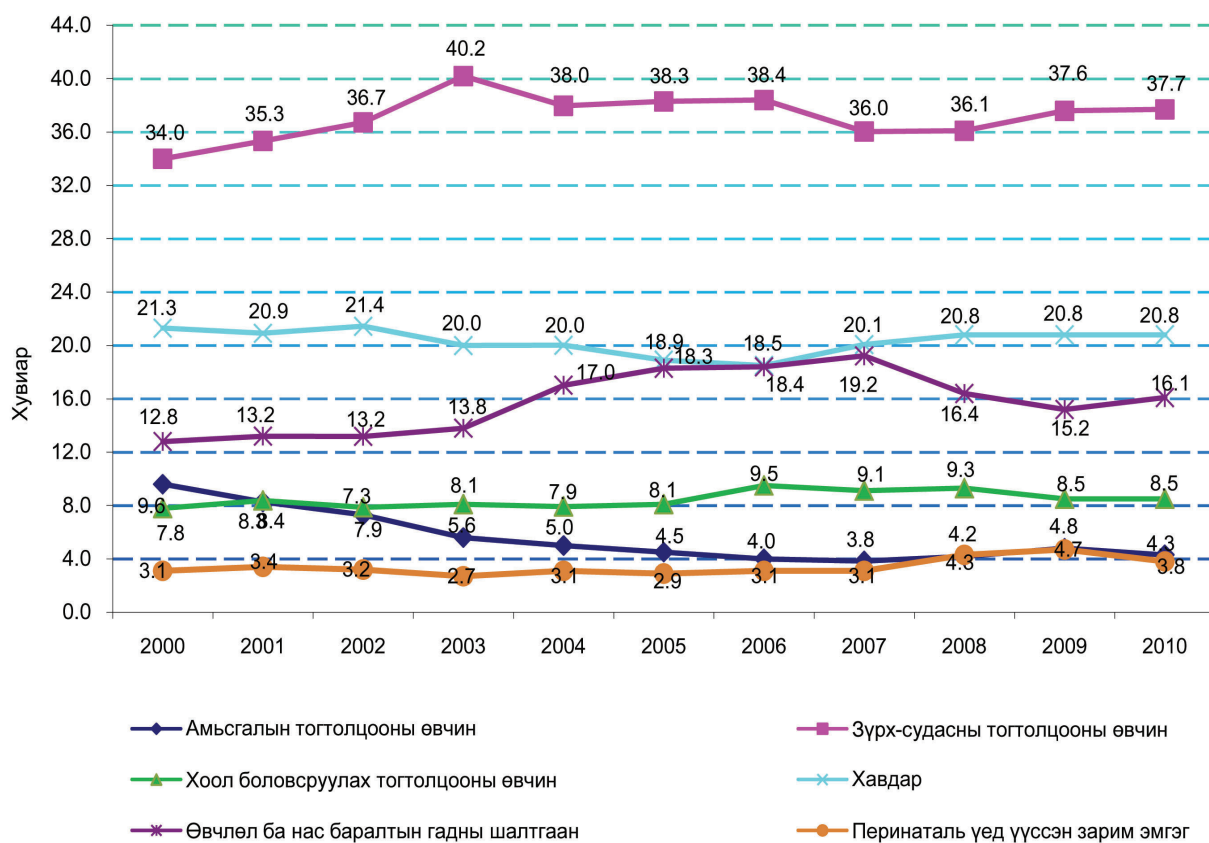
Хүн амын нас баралтын шалтгаан, хүйсээр, 2010

Өвчний бүлэг ӨОУА-10	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	6512	23.61	3647	27.12	2865	20.27
Хавдар	3591	13.02	2016	14.99	1575	11.14
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	2788	10.11	2213	16.46	575	4.07
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1463	5.30	792	5.89	671	4.75
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	749	2.72	437	3.25	312	2.21
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	652	2.36	379	2.82	273	1.93
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	369	1.34	247	1.84	122	0.86
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	318	1.15	182	1.35	136	0.96
Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	285	1.03	161	1.20	124	0.88
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	215	0.78	103	0.77	112	0.79
Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	120	0.44	62	0.46	58	0.41
Өөр бүлэгт ангилаагүй шинж тэмдэг, зовиур, эмнэлзүйн ба лабораторийн хэвийн бус үзүүлэлтүүд	111	0.40	37	0.28	74	0.52
Цус, цус төлжүүлэх эрхтэний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	28	0.10	19	0.14	9	0.06
Яс-булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	24	0.09	7	0.05	17	0.12
Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	19	0.07	13	0.10	6	0.04
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	18	0.07	10	0.07	8	0.06
Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе	14	0.05	-	0.00	14	0.10
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Бүгд	17276	62.63	10325	76.78	6951	49.17

Нас баралтын зонхилох шалтгаан, хүйсээр, 2010

Хүн амын нас баралтын эхний 5 шалтгаан (2000-2010)

Нас баралтын эхний 5 шалтгаан (аймгаар), 2010

№	Аймаг, хотын нэр	10000 хүн амд				
		Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
1	Архангай	28.25	11.95	6.41	3.26	2.93
2	Баян-Өлгий	25.56	3.45	2.96	6.41	7.89
3	Баянхонгор	26.63	13.37	8.21	4.69	3.28
4	Булган	25.60	15.36	5.92	2.56	1.60
5	Говь-Алтай	24.63	12.23	8.66	2.55	2.04
6	Говьсүмбэр	17.74	7.39	8.13	7.39	0.00
7	Дархан-Уул	28.50	15.51	10.56	5.28	1.87
8	Дорноговь	18.50	11.20	10.01	7.13	3.22
9	Дорнод	18.47	17.11	14.67	8.01	3.26
10	Дундговь	22.77	12.56	8.94	2.98	3.83
11	Завхан	29.71	12.04	4.61	4.87	2.31
12	Орхон	27.71	16.11	11.72	5.45	1.07
13	Өвөрхангай	26.65	9.02	7.58	4.17	3.58
14	Өмнөговь	22.92	10.96	7.77	9.57	3.19
15	Сүхбаатар	18.55	17.28	7.27	6.00	2.91
16	Сэлэнгэ	25.91	10.76	5.52	4.48	1.81
17	Төв	19.02	13.54	6.04	3.25	1.23
18	Увс	26.75	17.07	7.90	2.29	4.46
19	Ховд	18.54	9.50	3.96	2.60	3.17
20	Хөвсгөл	33.45	16.41	9.01	3.46	3.78
21	Хэнтий	18.99	2.79	9.22	13.13	2.65
22	Аймгийн дундаж	24.90	12.24	7.70	4.96	3.04
23	Улаанбаатар	21.75	14.14	13.56	5.80	2.24
24	Улсын дундаж	23.61	13.02	10.11	5.30	2.72

5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, 2010

Өвчний бүлэг ӨОУА-10 Бодит тоо	0-1 хүртэлх нас		5 хүртэлх нас	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Төрөх тойрны (перинаталь) үед үүсэх оёг	652	51.1	652	40.2
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	275	21.6	375	23.1
Төрөлхийн гажиг, хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	153	12.0	176	10.9
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	88	6.9	217	13.4
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	29	2.3	56	3.5
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	43	3.4	73	4.5
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	10	0.8	21	1.3
Бусад	25	2.0	52	3.2
Бүгд	1275	100.0	1622	100.0

Нялхсын эндэгдлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан (2006-2010)

Шалтгаан	2006	2007	2008	2009	2010
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	51.0	49.7	51.9	52.5	51.1
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	17.2	19.1	17.3	19.2	21.6
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	12.3	12.4	13.4	11.3	12.0
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	6.3	7.5	7.0	7.1	6.9
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	4.6	4.4	4.4	4.4	2.3
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	5.5	4.2	2.7	3.3	3.4
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	2.5	1.7	1.7	0.8	0.8

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёр дахь шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан
	Дөрөвдүгээр алтгаан
	Тавдугаар шалтгаан

Нялхсын эндэгдэл, 2010

Шалтгаан	Үзүүлэлт
1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	19.4
Нярайн эрт үеийн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	9.7
Нярайн хожуу үеийн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	1.9
Нярайн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	11.6
Амьгүй төрөлт / амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд /	7.3
Перинаталь нас баралт / амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд /	16.9

Нярайн эндэгдэл /2006-2010/

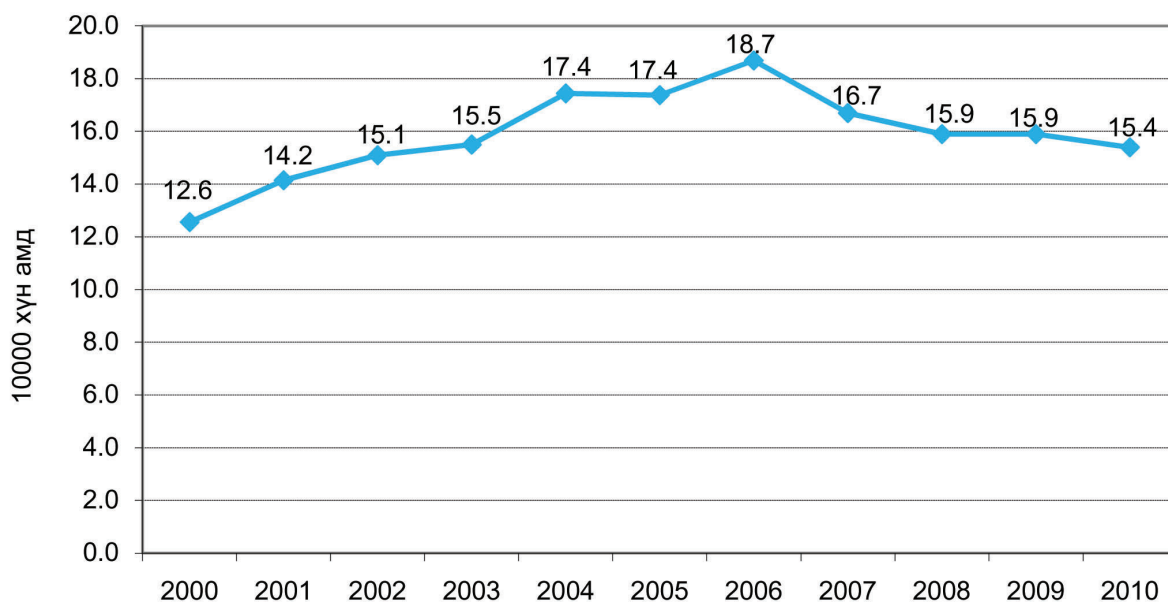
Нялхсын эндэгдэл, 2010

№	Аймаг хотын нэр	Перинаталь нас баралт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Амьгүй төрөлт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн эрт үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн хожуу үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)
	А	1	2	3	4	5
1	Архангай	20.4	6.1	14.9	14.4	0.5
2	Баян-Өлгий	30.7	24.6	9.5	6.2	3.3
3	Баянхонгор	20.0	6.3	16.5	13.8	2.7
4	Булган	8.2	2.0	6.1	6.1	0.0
5	Говь-Алтай	18.3	6.9	13.0	11.5	1.5
6	Говьсүмбэр	7.9	5.3	2.7	2.7	0.0
7	Дархан-Уул	8.4	4.0	4.8	4.4	0.4
8	Дорноговь	20.7	6.1	17.7	14.7	3.1
9	Дорнод	15.6	8.6	10.3	7.0	3.2
10	Дундговь	13.8	3.4	10.4	10.4	0.0
11	Завхан	22.2	9.0	16.4	13.3	3.0
12	Орхон	16.4	6.9	10.8	9.5	1.3
13	Өвөрхангай	19.4	9.7	14.2	9.8	4.4
14	Өмнөговь	19.4	4.2	18.7	15.3	3.4
15	Сүхбаатар	12.0	3.4	9.5	8.6	0.9
16	Сэлэнгэ	9.4	4.7	5.8	4.7	1.0
17	Төв	17.2	5.4	14.0	11.9	2.2
18	Увс	25.9	13.2	17.5	12.8	4.6
19	Ховд	22.5	8.1	16.4	14.5	1.9
20	Хөвсгөл	18.6	10.8	10.2	7.8	2.4
21	Хэнтий	17.2	6.5	12.3	10.8	1.4
22	Аймгийн дундаж	18.2	8.4	12.2	10.0	2.2
23	Улаанбаатар	15.4	6.1	11.0	9.3	1.7
24	Улсын дундаж	16.9	7.3	11.6	9.7	1.9

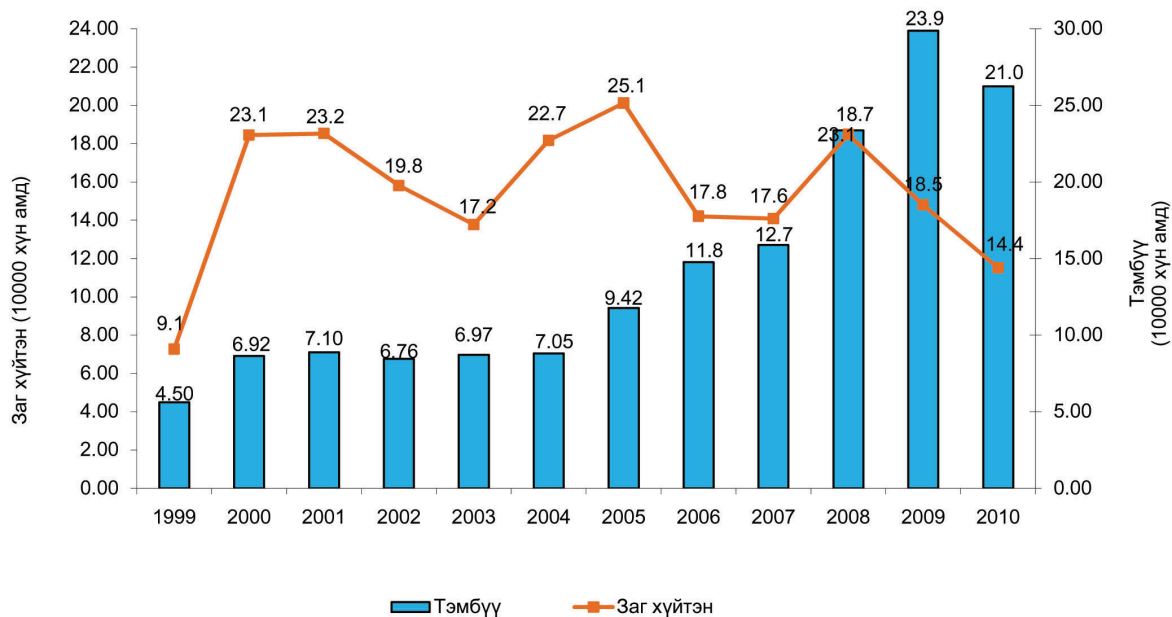
Халдварт өвчний гаралт 10000 хүн амд (2005-2010)

Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	10000 хүн амд					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Балнад	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сальмонеллт бусад халдвар	0.5	0.6	0.7	0.8	0.5	0.5
Цусан суулга	7.2	7.3	9.2	8.9	11.7	12.6
Сүрьеэ	17.4	18.7	16.7	15.9	15.9	15.4
Тарваган тахал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Боом	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2
Бруцеллёз	3.3	2.1	1.6	1.5	1.1	1.5
Улаан эсэргэнэ	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
Менингококкт халдвар	0.3	0.3	0.6	0.3	0.1	0.1
Салхинцэцэг	4.4	5.6	7.7	7.8	6.2	4.6
Улаан бурхан	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
Улаанууд	0.0	4.8	24.4	0.6	0.0	0.0
Вируст гепатит	25.2	26.2	38.4	39.1	25.8	33.3
Вируст гепатит А	21.0	21.8	34.2	35.0	22.1	29.7
Вируст гепатит В	3.4	3.7	3.5	3.4	2.8	2.7
Вируст гепатит С	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
Гахай хавдар	6.7	19.9	3.7	2.1	7.5	1.9
Мөөгөнцөр	-	4.2	4.4	4.9	10.2	16.2
Тэмбүү	9.4	11.8	12.8	18.7	18.5	14.4
Заг хүйтэн	25.1	17.8	17.6	23.1	23.9	21.0
Трихомониаз	25.9	20.5	16.9	24.0	21.7	16.9

Сүрьеэгийн өвчлөл /2000-2010/

Тэмбүү, заг хүйтний өвчлөл /2000-2010/

Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, тархалт, нас баралт, 2010

Хорт хавдар		Тархалт		Тохиолдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо			10000 хүн амд			Бодит тоо			10000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Уруул амны хөндий, заглиур	1	291	1.06	83	56	27	0.30	0.42	0.19	49	33	16	0.18	0.25	0.11
Улаан хоолой	2	700	2.54	339	158	181	1.23	1.17	1.28	302	164	138	1.09	1.22	0.98
Ходоод	3	1606	5.82	619	381	238	2.24	2.83	1.68	509	321	188	1.85	2.39	1.33
Бүдүүн гэдэс	4	252	0.91	89	49	40	0.32	0.36	0.28	49	27	22	0.18	0.20	0.16
Шулуун гэдэс, хошног	5	161	0.58	36	16	20	0.13	0.12	0.14	21	8	13	0.08	0.06	0.09
Элэг	6	3563	12.92	1722	974	748	6.24	7.24	5.29	1410	801	609	5.11	5.96	4.31
Нойрхой	7	144	0.52	68	36	32	0.25	0.27	0.23	52	31	21	0.19	0.23	0.15
Хоол боловсруулах замын бусад	8	47	0.17	18	11	7	0.07	0.08	0.05	20	10	10	0.07	0.07	0.07
Төвөнх	9	114	0.41	26	20	6	0.09	0.15	0.04	23	20	3	0.08	0.15	0.02
Мөгөөрсөн хоолой	10	4	0.01	2	2	0	0.01	0.01	0.00	1	1	0	0.00	0.01	0.00
Уушиг	11	678	2.46	359	297	62	1.30	2.21	0.44	315	248	67	1.14	1.84	0.47
Амьсгалын эрхтний бусад	12	66	0.24	20	11	9	0.07	0.08	0.06	12	6	6	0.04	0.04	0.04
Яс ба үений мөгөөрс	13	227	0.82	64	37	27	0.23	0.28	0.19	38	27	11	0.14	0.20	0.08
Арьс	14	166	0.60	36	11	25	0.13	0.08	0.18	9	3	6	0.03	0.02	0.04
Гялтан ба зөөлөн эд	15	164	0.59	28	12	16	0.10	0.09	0.11	24	11	13	0.09	0.08	0.09
Хөх	16	656	2.38	126	3	123	0.46	0.02	0.87	48	1	47	0.17	0.01	0.33
Умайн хүзүү	17	2127	7.71	358	0	358	1.30	0.00	2.53	130	0	130	0.47	0.00	0.92
Умай	18	115	0.42	20	0	20	0.07	0.00	0.14	4	0	4	0.01	0.00	0.03
Өндгөвч	19	313	1.13	62	0	62	0.22	0.00	0.44	28	0	28	0.10	0.00	0.20
Эм бэлэг эрхтний бусад	20	109	0.40	21	0	21	0.08	0.00	0.15	15	0	15	0.05	0.00	0.11
Эр бэлэг эрхтэн	21	185	0.67	50	50	0	0.18	0.37	0.00	26	26	0	0.09	0.19	0.00
Давсаг	22	85	0.31	20	17	3	0.07	0.13	0.02	14	11	3	0.05	0.08	0.02
Бөөрний	23	295	1.07	73	33	40	0.26	0.25	0.28	30	14	16	0.11	0.10	0.11
Шээсний замын бусад	24	34	0.12	6	3	3	0.02	0.02	0.02	1	0	1	0.00	0.00	0.01
Нүд ба түүний дайврын	25	58	0.21	9	3	6	0.03	0.02	0.04	3	1	2	0.01	0.01	0.01
Тархины	26	197	0.71	69	27	42	0.25	0.20	0.30	44	22	22	0.16	0.16	0.16
Лейкеми	27	111	0.40	24	9	15	0.09	0.07	0.11	25	9	16	0.09	0.07	0.11
Бусад	28	473	1.71	119	58	61	0.43	0.43	0.43	62	38	24	0.22	0.28	0.17
Бүгд	29	12941	46.92	4466	2274	2192	16.19	16.91	15.51	3264	1833	1431	11.83	13.63	10.12

* Мэдээллийн эх сурвалж: Хавдар судлалын төвийн тайлан 2010 он.

Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, тархалт, нас баралт, 2010 (аймгаар)

№	Аймаг хотын нэр	Тархалт		Тохиолдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо			10000 хүн амд			Бодит тоо			1000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
1	Архангай	307	33.4	159	86	73	17.27	18.92	15.67	113	68	45	12.28	14.96	9.66
2	Баян-Өлгий	193	19.0	63	32	31	6.22	6.30	6.13	35	19	16	3.45	3.74	3.17
3	Баянхонгор	327	38.4	134	70	64	15.72	16.78	14.71	120	68	52	14.08	16.30	11.95
4	Булган	321	51.4	99	57	42	15.84	18.23	13.45	99	54	45	15.84	17.27	14.41
5	Говь-Алтай	307	52.2	119	49	70	20.22	16.94	23.38	70	41	29	11.89	14.18	9.69
6	Говь-Сүмбэр	57	42.1	34	13	21	25.12	19.36	30.81	13	8	5	9.61	11.91	7.34
7	Дархан-Уул	557	61.3	212	113	99	23.33	25.69	21.11	149	86	63	16.39	19.55	13.43
8	Дорноговь	238	40.4	88	50	38	14.93	17.13	12.78	65	41	24	11.03	14.04	8.07
9	Дорнод	440	59.8	142	64	78	19.29	17.59	20.95	141	76	65	19.15	20.88	17.46
10	Дундговь	236	50.2	75	36	39	15.96	15.36	16.56	62	31	31	13.19	13.22	13.16
11	Завхан	342	43.8	123	75	48	15.75	19.44	12.15	92	56	36	11.78	14.52	9.11
12	Орхон	412	48.8	101	54	47	11.96	13.20	10.80	114	65	49	13.50	15.89	11.26
13	Өвөрхангай	422	35.9	122	67	55	10.39	11.51	9.28	97	56	41	8.26	9.62	6.92
14	Өмнөговь	295	58.8	64	27	37	12.76	10.89	14.58	58	32	26	11.56	12.91	10.24
15	Сүхбаатар	509	92.6	123	72	51	22.37	26.18	18.56	101	53	48	18.37	19.27	17.47
16	Сэлэнгэ	293	27.9	198	99	99	18.86	18.95	18.77	135	82	53	12.86	15.70	10.05
17	Төв	464	51.9	168	95	73	18.80	21.07	16.49	154	96	58	17.23	21.29	13.10
18	Увс	397	50.6	177	103	74	22.55	26.20	18.88	135	76	59	17.20	19.33	15.05
19	Ховд	353	39.9	109	58	51	12.32	13.21	11.45	87	53	34	9.84	12.07	7.63
20	Хөвсгөл	541	43.5	267	161	106	21.47	26.37	16.74	189	119	70	15.20	19.49	11.06
21	Хэнтий	291	40.6	67	37	30	9.36	10.47	8.27	42	27	15	5.87	7.64	4.14
22	Аймгийн дүн	7302	44.9	2644	1418	1226	16.26	17.62	14.92	2071	1207	864	12.73	15.00	10.52
23	Улаанбаатар	5639	49.8	1822	856	966	16.10	15.86	16.32	1193	626	567	10.54	11.60	9.58
24	Улсын дүн	12941	46.9	4466	2274	2192	16.19	16.91	15.51	3264	1833	1431	11.83	13.63	10.12

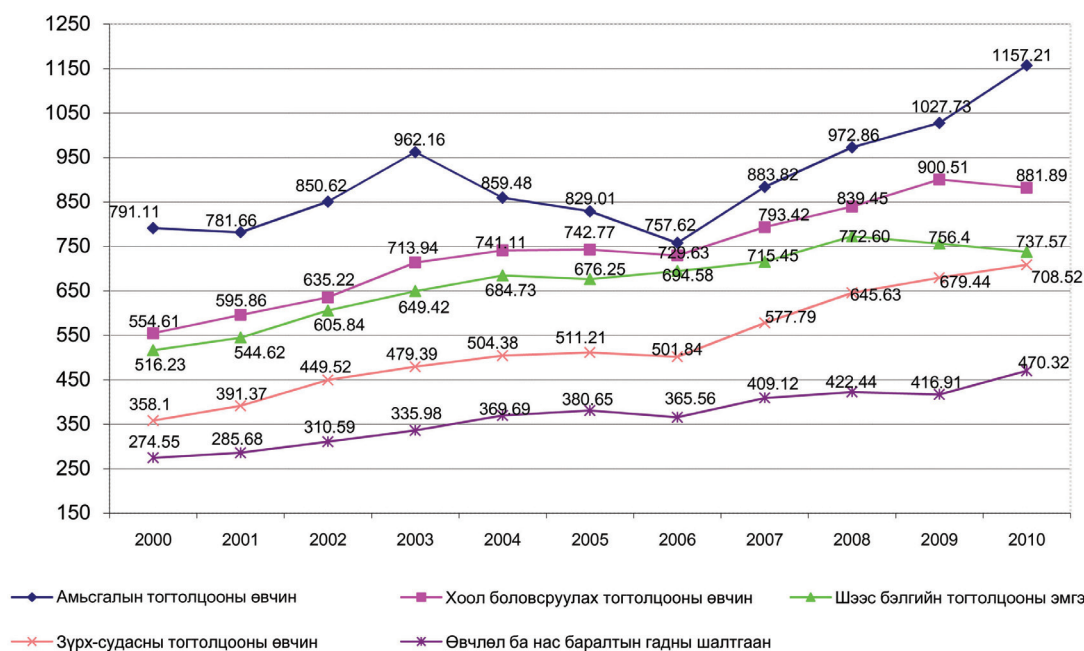
Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2010

Аймаг хотын нэр	10000 хүн амд				
	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан
Архангай	1295.94	1186.86	1099.40	1067.68	138.63
Баян-Өлгий	755.96	431.31	715.79	530.48	53.28
Баянхонгор	1219.37	1730.93	1132.45	1112.97	206.57
Булган	950.89	553.06	742.22	737.74	130.90
Говь-Алтай	1231.33	1486.50	1094.41	865.91	258.74
Говьсүмбэр	3528.54	2239.79	1630.15	1667.10	588.95
Дархан-Уул	1762.48	1167.14	838.50	982.85	423.70
Дорноговь	1420.20	815.90	877.33	725.79	358.91
Дорнод	1661.48	1541.82	594.53	499.72	274.79
Дундговь	859.07	622.44	715.01	568.60	113.64
Завхан	832.88	542.32	757.07	550.77	107.82
Орхон	1170.37	713.61	564.76	528.16	272.49
Өвөрхангай	1329.04	979.05	898.60	904.64	221.78
Өмнөговь	2531.84	1311.06	823.95	953.90	430.91
Сүхбаатар	1101.33	862.92	735.80	533.03	267.33
Сэлэнгэ	1326.58	590.62	733.96	666.53	243.07
Төв	1558.58	693.91	862.32	783.09	285.58
Увс	1266.81	845.05	1027.72	690.28	177.57
Ховд	1085.32	536.10	626.32	604.27	104.35
Хөвсгөл	1061.78	662.42	871.03	824.46	157.94
Хэнтий	1525.36	955.41	533.92	501.52	238.40
Аймгийн дундаж	1296.69	903.36	823.50	749.66	219.57
Улаанбаатар	956.81	851.03	614.10	649.40	830.60
Улсын дундаж	1157.21	881.89	737.57	708.52	470.32

Амбулатори, стационарын өвчлөлийн бүтэц, 2010

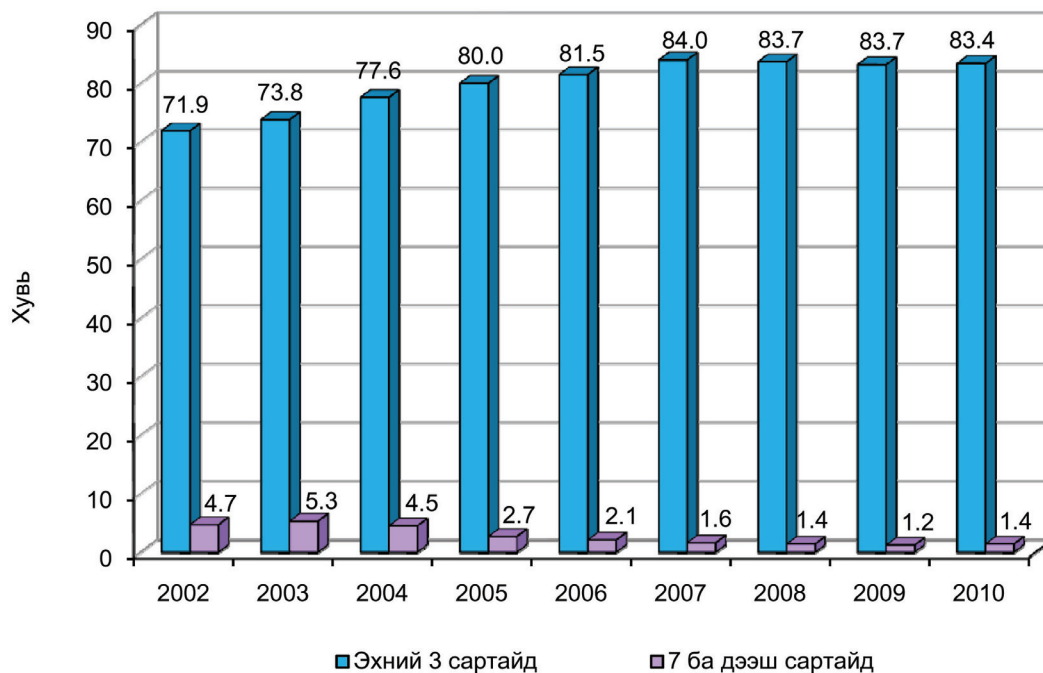
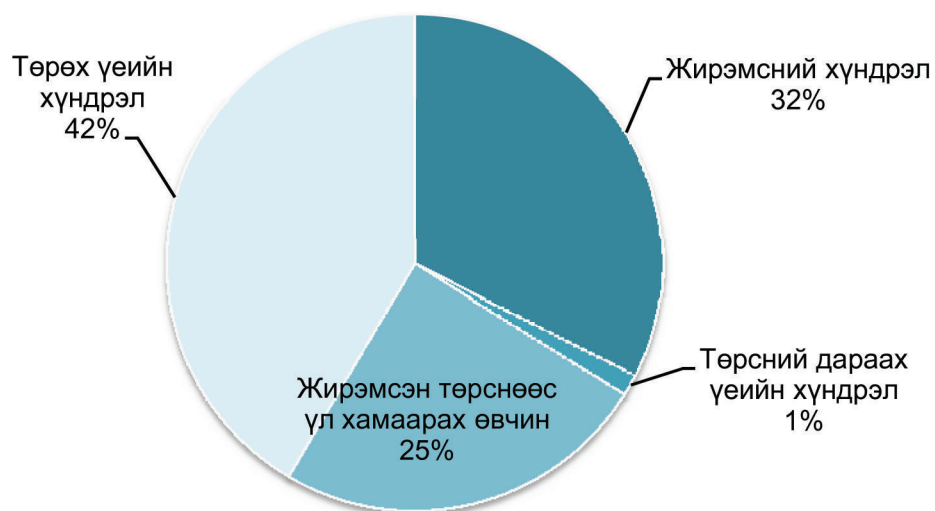
№	ӨОУА-10 нэршил	Амбулаторын өвчлөл			Стационарын өвчлөл		
		Тох.тоо	10000 хүн амд	Нийт тох-д эзлэх %	Тох.тоо	10000 хүн амд	Нийт тох-д эзлэх %
1	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	319190	1157.21	19.3	111195	403.13	16.4
2	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	243248	881.89	14.7	92363	334.86	13.6
3	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	203441	737.57	12.3	83876	304.09	12.3
4	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	195428	708.52	11.8	98008	355.32	14.4
5	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	129726	470.32	7.9	27286	98.92	4.0
6	Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	46732	169.43	2.8	24061	87.23	3.5
7	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	90086	326.60	5.5	43174	156.53	6.4
8	Яс-булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	45801	166.05	2.8	24911	90.31	3.7
9	Жирэмсэн, төрөлт, төрсний дараах үе	102904	373.07	6.2	99795	361.80	14.7
10	Бусад	274807	996.30	16.6	74957	271.75	11.0
11	Бүгд	1651363	5987.0	100.0	679626	2463.96	100.0

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан (10000 хүн амд), 2000-2010

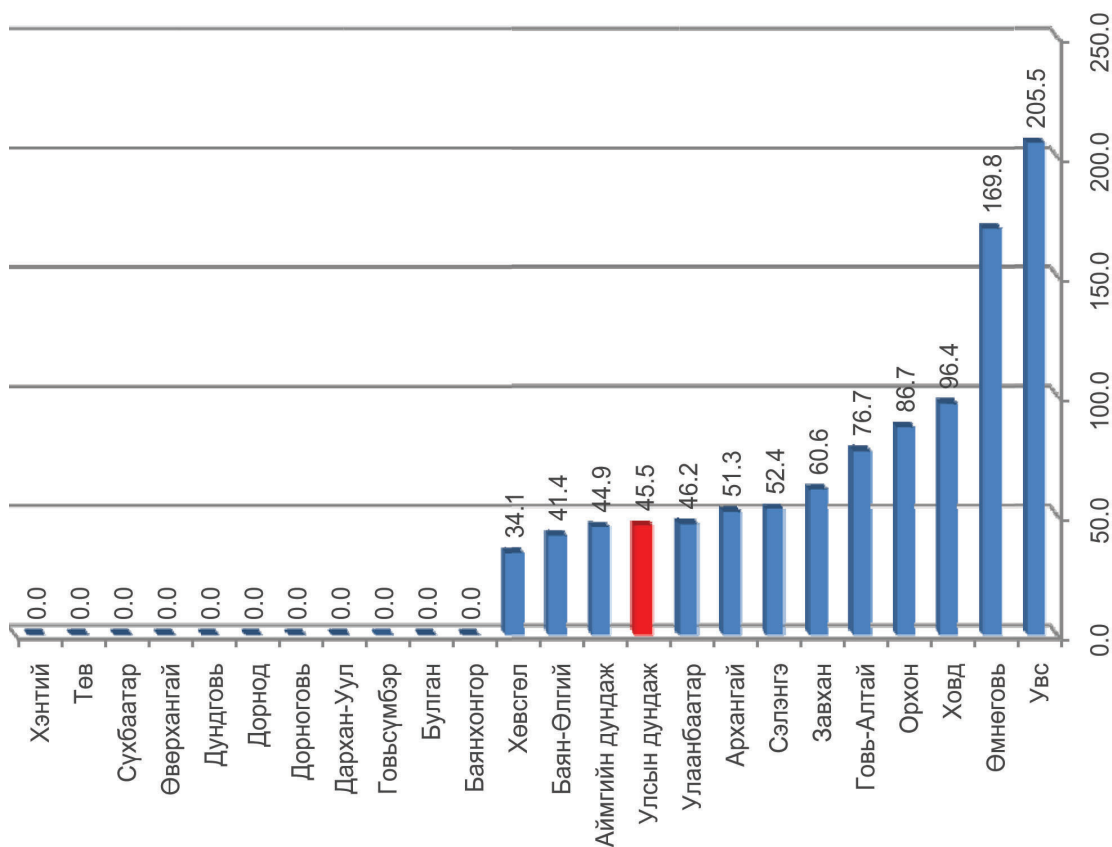
Жирэмсний хяналт, 2010

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд хяналтанд авсан			6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Цус багадаалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Өсвөр насны жирэмслэлтийн эзлэх хувь	Хожуу жирэмслэлтийн хувь
		Бүгд	Эхний 3 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд				
	А	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	100.0	95.6	0.3	82.9	12.1	5.2	8.9
2	Баян-Өлгий	100.0	89.8	1.1	92.6	32.1	1.0	14.8
3	Баянхонгор	100.0	88.3	1.1	99.6	4.7	6.8	8.4
4	Булган	100.0	85.8	1.7	98.4	6.6	3.5	7.1
5	Говь-Алтай	100.0	83.1	0.5	98.5	6.0	4.0	11.5
6	Говьсүмбэр	100.0	81.1	1.7	99.2	3.8	7.6	15.5
7	Дархан-Уул	100.0	85.5	1.3	70.9	6.7	5.8	14.1
8	Дорноговь	100.0	82.0	1.0	98.6	2.5	8.5	8.1
9	Дорнод	100.0	81.1	1.6	92.9	17.8	5.2	10.7
10	Дундговь	100.0	86.3	0.5	95.7	3.5	9.8	11.7
11	Завхан	100.0	89.7	0.4	95.3	10.9	3.1	11.6
12	Орхон	100.0	89.6	0.8	100.0	9.2	6.8	14.0
13	Өвөрхангай	100.0	84.1	0.6	81.9	15.9	8.2	10.6
14	Өмнөговь	100.0	86.0	0.7	78.2	2.6	8.3	7.1
15	Сүхбаатар	100.0	85.1	0.5	95.3	3.8	4.3	6.5
16	Сэлэнгэ	100.0	83.2	0.6	99.2	4.3	5.2	8.9
17	Төв	100.0	88.9	0.5	96.6	1.7	2.6	4.7
18	Увс	100.0	85.5	0.8	89.0	8.8	2.4	14.2
19	Ховд	100.0	92.1	0.3	91.0	11.2	1.9	12.6
20	Хөвсгөл	100.0	88.2	0.5	60.8	4.8	7.7	11.2
21	Хэнтий	100.0	76.6	1.5	98.0	5.2	7.3	7.5
22	Аймгийн дундаж	100.0	86.4	0.8	88.8	8.7	5.3	10.4
23	Улаанбаатар	100.0	79.7	2.1	73.6	7.4	5.8	12.1
24	Улсын дундаж	100.0	83.4	1.4	81.9	8.1	5.5	11.2

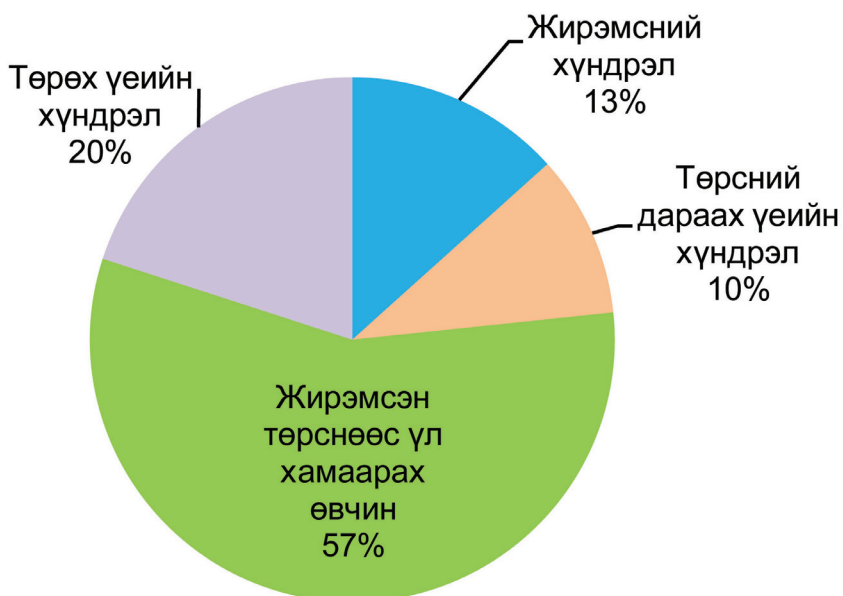
Жирэмсний хяналт, /2002-2010/**Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, 2010**

ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ /100000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД/, 2010

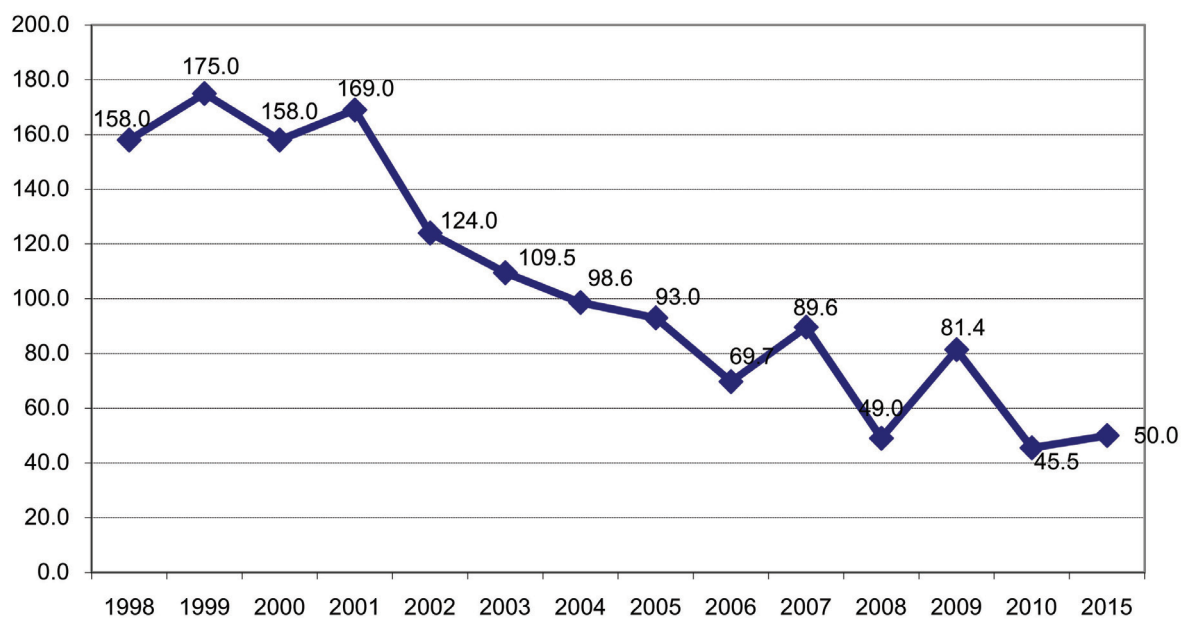
№	Аймаг хотын нэр	100000 амьд төрөлт тутмаас		
		Бүгд	Аймаг, хотын нэ	Хөдөөгийн эмнэлгүүд
	A	1	2	3
1	Архангай	51.3	85.8	0.0
2	Баян-Өлгий	41.4	57.6	0.0
3	Баянхонгор	0.0	0.0	0.0
4	Булган	0.0	0.0	0.0
5	Говь-Алтай	76.7	99.6	0.0
6	Говьсүмбэр	0.0	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	0.0	0.0	0.0
8	Дорноговь	0.0	0.0	0.0
9	Дорнод	0.0	0.0	0.0
10	Дундговь	0.0	0.0	0.0
11	Завхан	60.6	112.5	0.0
12	Орхон	86.7	44.1	0.0
13	Өвөрхангай	0.0	0.0	0.0
14	Өмнөговь	169.8	106.2	452.5
15	Сүхбаатар	0.0	0.0	0.0
16	Сэлэнгэ	52.4	106.8	0.0
17	Төв	0.0	0.0	0.0
18	Увс	205.5	229.2	163.7
19	Ховд	96.4	0.0	323.6
20	Хөвсгөл	34.1	55.6	0.0
21	Хэнтий	0.0	0.0	0.0
22	Аймгийн дундаж	44.9	42.3	42.8
23	Улаанбаатар	46.2	0.0	0.0
24	Улсын дундаж	45.5	42.3	42.8

Эхийн эндэгдлийн шалтгаан, 2010

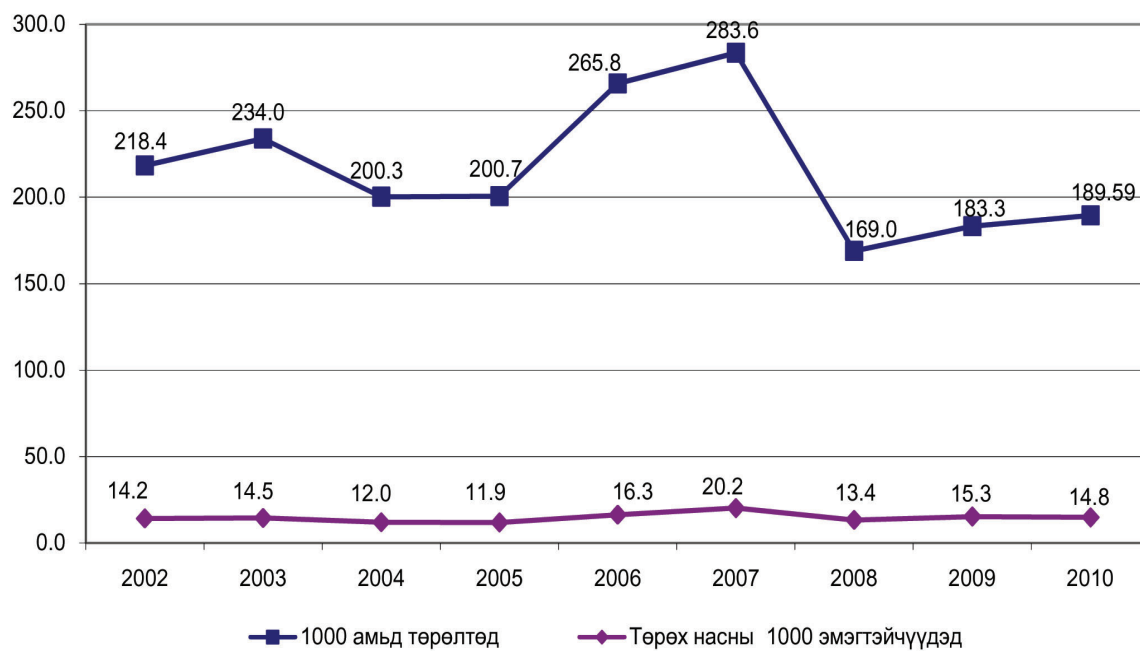
Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд /1998-2010/

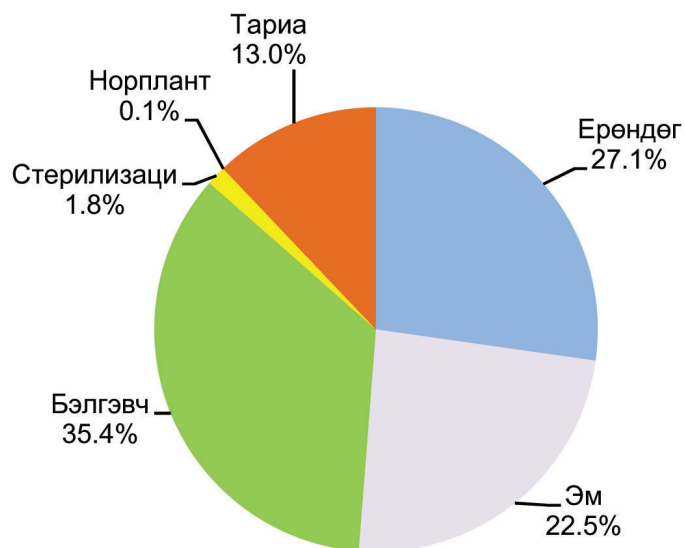
Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, 2010

№	Аймаг, хотын нэр	ЖСА хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Үүнээс					
			Бэлдмэл (эм)	Тариа	Норплант	Бэлгэвч	Ерөндөг	Стерилизаци
	А	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	82.1	23.8	13.4	0.1	37.3	24.2	1.3
2	Баян-Өлгий	50.2	18.4	24.0	0.0	17.1	40.4	0.1
3	Баянхонгор	59.2	15.0	10.6	0.2	9.7	60.1	4.5
4	Булган	42.5	25.6	13.1	0.1	24.6	36.0	0.6
5	Говь-Алтай	56.4	23.9	18.3	0.1	17.8	39.4	0.6
6	Говьсүмбэр	50.2	35.4	21.5	0.0	28.0	13.6	1.5
7	Дархан-Уул	52.5	32.4	13.1	0.0	27.7	26.2	0.6
8	Дорноговь	65.2	26.8	13.7	0.3	39.8	18.6	0.9
9	Дорнод	64.7	27.9	15.7	0.0	25.1	28.0	3.3
10	Дундговь	60.0	41.4	12.0	0.0	22.4	23.4	0.7
11	Завхан	82.6	17.8	20.1	0.1	28.5	32.8	0.7
12	Орхон	64.1	25.3	9.1	0.1	33.2	31.2	1.1
13	Өвөрхангай	60.9	23.7	23.8	0.1	18.0	31.7	2.8
14	Өмнөговь	50.6	35.2	14.4	0.0	22.2	22.6	5.6
15	Сүхбаатар	54.9	15.8	11.4	0.0	6.0	59.1	7.7
16	Сэлэнгэ	31.5	19.2	17.9	0.4	36.5	24.2	1.8
17	Төв	46.5	26.1	18.8	0.0	21.7	33.3	0.1
18	Увс	42.5	30.4	23.3	0.0	25.5	19.2	1.5
19	Ховд	49.6	13.4	11.7	0.0	51.9	21.2	1.9
20	Хөвсгөл	58.4	17.5	21.1	0.0	15.7	43.4	2.2
21	Хэнтий	47.3	27.9	13.8	0.1	21.3	33.6	3.2
22	Аймгийн дундаж	56.0	23.7	16.3	0.1	25.4	32.6	2.0
23	Улаанбаатар	50.3	24.5	6.5	0.0	48.5	19.8	0.7
24	Улсын дундаж	53.4	24.0	12.1	0.0	35.2	27.2	1.4

Үр хөндөлт /2010/

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, хувиар 2010

Үр хөндөлт, 2010

№	Аймаг, хотын нэр	Үр хөндөлт		Үр хөндөлт насаар					Хожуу үр хөндөлт	
		Төрөх насны 1000 эмэгтэйд 15-49	1000 амьд төрөлтөд	Бүгд	20 -оос доош насны		35-аас дээш насны		Бодит тоо	Хувь
	А	1	2		Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь		
1	Архангай	8.00	106.67	208	23	11.1	43	20.7	0	0.0
2	Баян-Өлгий	4.30	43.48	105	1	1.0	46	43.8	0	0.0
3	Баянхонгор	6.42	81.21	153	16	10.5	44	28.8	2	1.3
4	Булган	1.85	31.70	31	0	0.0	11	35.5	0	0.0
5	Говь-Алтай	5.90	73.68	96	0	0.0	45	46.9	0	0.0
6	Говьсүмбэр	11.55	132.63	50	3	6.0	19	38.0	0	0.0
7	Дархан-Уул	9.79	118.29	293	20	6.8	43	14.7	0	0.0
8	Дорноговь	25.15	342.59	444	45	10.1	69	15.5	0	0.0
9	Дорнод	12.76	154.30	285	19	6.7	59	20.7	11	3.9
10	Дундговь	3.01	44.98	39	6	15.4	10	25.6	0	0.0
11	Завхан	3.45	43.61	72	4	5.6	22	30.6	3	4.2
12	Орхон	19.77	241.98	558	52	9.3	93	16.7	0	0.0
13	Өвөрхангай	11.54	136.99	377	13	3.4	101	26.8	35	9.3
14	Өмнөговь	7.75	101.02	119	15	12.6	31	26.1	17	14.3
15	Сүхбаатар	3.52	48.28	56	5	8.9	13	23.2	0	0.0
16	Сэлэнгэ	10.74	172.87	330	21	6.4	99	30.0	0	0.0
17	Төв	3.37	90.61	84	5	6.0	23	27.4	0	0.0
18	Увс	25.92	265.67	517	22	4.3	194	37.5	0	0.0
19	Ховд	7.51	84.82	176	3	1.7	56	31.8	2	1.1
20	Хөвсгөл	0.22	2.73	8	5	62.5	1	12.5	4	50.0
21	Хэнтий	13.85	199.86	277	22	7.9	65	23.5	10	3.6
22	Аймгийн дундаж	9.23	120.11	4278	300	7.0	1087	25.4	84	2.0
23	Улаанбаатар	21.65	271.33	8214	446	5.4	1567	19.1	358	4.4
24	Улсын дундаж	14.82	189.59	12492	746	6.0	2654	21.2	442	3.5

Төрөлт, төрөх үед үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж (Аймгаар), 2010

№	Аймаг хотын нэр	Төрөлтийн эзлэх хувь						Эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн төрөлтийн эзлэх хувь	20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь	35-иас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь	2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь
		Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэгт	Хувийн эмнэлэгт	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Сумын эмнэлэгт	Их эмчийн ортой салбарт	Гэртээ				
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Архангай	59.9	0.0	0.0	39.9	0.1	0.2	0.0	5.0	8.7	1.5
2	Баян-Өлгий	70.6	0.0	0.0	29.3	0.0	0.1	0.0	0.9	13.6	3.4
3	Баянхонгор	81.2	0.0	0.0	18.5	0.0	0.3	0.0	7.5	9.2	3.6
4	Булган	65.7	0.0	0.0	33.9	0.0	0.3	0.0	6.3	12.3	3.0
5	Говь-Алтай	77.1	0.0	0.0	22.4	0.2	0.3	0.2	4.0	11.4	4.1
6	Говьсүмбэр	99.2	0.0	0.0	0.3	0.0	0.5	0.0	7.1	14.5	1.3
7	Дархан-Уул	95.9	0.0	0.0	3.5	0.0	0.6	0.2	5.7	13.7	2.9
8	Дорноговь	81.8	0.0	14.9	2.9	0.0	0.5	0.2	9.7	9.2	4.5
9	Дорнод	92.0	0.0	0.0	7.7	0.0	0.3	0.0	5.6	11.5	4.5
10	Дундговь	77.8	0.0	0.0	22.1	0.0	0.1	0.0	8.9	10.6	4.3
11	Завхан	53.7	0.0	19.6	26.0	0.0	0.7	0.1	3.0	11.0	2.8
12	Орхон	98.8	0.0	0.0	0.7	0.0	0.6	0.5	5.8	12.0	4.9
13	Өвөрхангай	59.5	1.7	10.1	28.1	0.3	0.4	0.1	8.6	11.0	5.7
14	Өмнөговь	80.7	0.0	0.0	18.9	0.0	0.3	0.0	9.8	8.4	5.0
15	Сүхбаатар	87.3	0.0	0.0	12.5	0.0	0.2	0.0	4.9	7.5	4.6
16	Сэлэнгэ	49.4	0.0	33.2	17.0	0.0	0.4	0.1	6.9	11.8	3.7
17	Төв	59.4	0.0	0.0	40.6	0.0	0.0	0.0	6.1	11.0	4.2
18	Увс	67.0	0.0	0.0	31.3	0.0	1.7	0.5	2.7	15.3	6.6
19	Ховд	69.9	0.0	11.7	18.1	0.0	0.3	0.2	2.1	13.8	3.3
20	Хөвсгөл	61.3	0.0	0.0	38.6	0.0	0.1	0.0	7.4	10.7	4.5
21	Хэнтий	73.7	0.0	9.4	16.0	0.6	0.3	0.1	9.3	9.6	2.6
22	Аймгийн дундаж	73.2	0.1	5.1	21.2	0.1	0.4	0.1	5.8	11.4	4.0
23	Улаанбаатар	98.5	0.9	0.0	0.0	0.0	0.6	0.3	6.2	12.8	5.0
24	Улсын дундаж	84.8	0.5	2.7	11.5	0.0	0.5	0.2	6.0	12.1	4.4

0-1 хүртэлх насны хүүхдийн өргөн вакцинжуулалтын хамралт, 2010

	Аймаг хотын нэр	Хамрагдсан хувь				
		БЦЖ	Халдварт саа	Улаанбурхан,гахай хавдар, улаанууд	В.Гепатит	СХТ+Геп В+ХиВ
1	Архангай	98.7%	97.5%	96.2%	98.8%	97.3%
2	Баян-Өлгий	99.5%	98.7%	98.4%	99.6%	98.7%
3	Баянхонгор	98.2%	99.2%	98.1%	99.3%	99.1%
4	Булган	99.9%	98.8%	99.3%	100.0%	98.6%
5	Говь-Алтай	99.1%	94.4%	95.1%	99.8%	93.7%
6	Говьсүмбэр	100.0%	96.1%	97.0%	100.0%	96.1%
7	Дархан-Уул	99.5%	98.9%	99.0%	99.5%	99.0%
8	Дорноговь	99.2%	99.4%	99.5%	98.8%	99.4%
9	Дорнод	98.2%	99.5%	99.7%	98.4%	100.0%
10	Дундговь	99.7%	99.8%	100.0%	99.7%	99.8%
11	Завхан	98.9%	92.5%	91.8%	98.8%	92.2%
12	Орхон	98.8%	99.0%	99.1%	100.0%	99.0%
13	Өвөрхангай	97.7%	99.5%	99.3%	97.7%	99.4%
14	Өмнөговь	97.4%	97.2%	96.9%	98.3%	97.2%
15	Сүхбаатар	98.9%	94.7%	98.9%	96.6%	97.7%
16	Сэлэнгэ	99.1%	98.0%	95.4%	99.0%	98.1%
17	Төв	96.8%	99.1%	97.6%	96.8%	99.0%
18	Увс	98.9%	99.0%	99.0%	99.4%	99.0%
19	Ховд	100.0%	97.9%	98.1%	100.0%	97.9%
20	Хөвсгөл	99.3%	97.8%	97.4%	99.8%	98.3%
21	Хэнтий	98.3%	100.0%	99.6%	98.2%	100.0%
22	Аймгийн дундаж	98.9%	98.1%	97.8%	99.0%	97.8%
23	Улаанбаатар	99.0	94.2%	95.5%	97.0%	93.2%
24	Улсын дундаж	98.5%	96.5%	96.9%	98.1%	96.1%

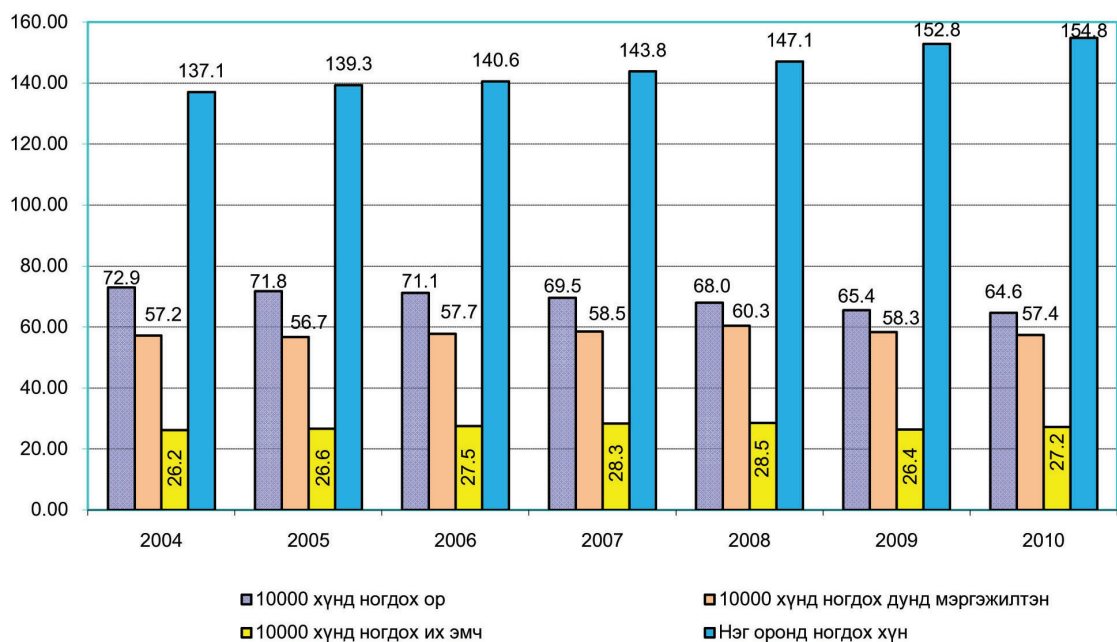
Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын тоо, тусламж үйлчилгээний шатлалаар, 2010

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	м/д	Удирдах ажилтан	НЭМ-ийн мэргэжилтэн	Статистикч их эмч	"МХА"-ны улсын байцаагч	Их эмч		Бусад дээд мэргэжилтэн	Тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн-Бүгд	Үүнээс:										Бусад ажиглагчид		Нийт ажиллагчид				
						Бүгд	Үүнээс: Эмэгтэй			Сувилгагч	Үүнээс: Арга зүйч	Эх баригч	Балийн бага эмч	Шүдний техникч	Лаборант	Эрлийн техникч	Эм найруулагч	Бусад								
Анхдагч шатлалыг эмнэлгүүд	А	Бүгд	1	0	44	0	0	1587	1344	4	339	4914	2472	36	367	1055	581	3	187	5	217	27	3726	10614	8270	
		Бага эмчийн ортой салбар	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	10	0	0	0	0	0	0	0	0	6	26	12	
		Их эмчийн ортой салбар	3	0	0	0	0	0	8	7	0	3	45	29	0	6	3	5	0	0	0	2	0	50	106	78
		Өрхийн эмнэлэг	4	0	40	0	0	816	760	0	45	851	758	4	3	14	75	0	0	0	0	1	513	2265	1953	
		Тосгоны эмнэлэг	5	0	2	0	0	31	22	1	13	131	75	0	11	10	19	1	10	0	5	0	111	289	227	
		Сумын эмнэлэг	6	0	0	0	0	564	437	3	239	3271	1349	26	289	874	411	1	143	2	178	24	2565	6642	5038	
		Сум дундын эмнэлэг	7	0	2	0	0	168	118	0	39	596	251	6	58	144	71	1	34	3	32	2	481	1286	962	
Хоёрдогч шатлалыг эмнэлгүүд	Бүгд	8	80	16	21	0	1693	1370	41	242	3332	2426	135	163	13	321	4	267	68	64	6	2151	7576	6561		
		Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	9	39	14	10	0	699	627	15	110	984	747	76	20	0	92	0	82	24	19	0	691	2562	2263	
		Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	10	7	0	1	0	100	74	3	11	243	143	4	25	13	36	3	12	5	6	0	173	538	433	
		Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	11	34	2	10	0	894	669	23	121	2105	1536	55	118	0	193	1	173	39	39	6	1287	4476	3865	
		Бүгд	12	74	6	27	0	1526	1095	76	339	3027	2426	69	85	0	129	14	226	62	54	31	2291	7366	6217	
		Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	13	10	2	5	0	319	248	13	45	757	560	19	37	0	64	3	64	17	12	0	421	1572	1374	
		Төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэг, төвүүд	14	64	4	22	0	1207	847	63	294	2270	1866	50	48	0	65	11	162	45	42	31	1870	5794	4843	
Гуравдагч шатлалыг эмнэлгүүд	Амаржих газрууд	Бусад эмнэлгүүд (хилийн цэрэг, төмөр зам, хорихын эмнэлгүүд)	15	11	0	2	0	94	74	4	0	186	111	5	52	0	13	0	7	0	3	0	188	485	433	
		Ортой хувийн эмнэлэг	16	43	1	8	0	312	229	14	58	621	469	21	1	0	78	1	35	12	21	4	474	1531	1317	
		Үүдэн хувийн эмнэлэг	17	56	2	3	0	569	422	16	137	692	572	14	13	0	35	6	43	12	8	3	640	2115	1703	
		Эрүүл мэндийн эмнэлэг	18	69	8	0	0	980	832	4	72	713	435	3	12	0	49	151	51	8	7	0	353	2199	1871	
		Эрүүл мэндийн яам, агентлаг	19	25	60	0	0	0	0	3	46	4	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	40	178	137	
		Эрдэм шинжилгээний байгууллагууд	20	11	35	1	0	0	0	5	48	13	2	0	0	0	2	0	7	0	2	0	25	138	112	
		Эрүүл мэндийн газар	21	35	240	19	0	16	15	4	98	142	41	3	3	0	82	0	4	0	3	9	169	723	550	
		Эрүүл мэндийн нэгдэл	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Байгалийн голомтот халдварт өвчнийг эсэргүүцэн судлах төв, алба	23	15	0	2	0	55	45	0	69	92	6	0	0	2	28	0	54	0	0	2	146	379	227	
		Цусны станц	24	1	0	0	0	12	12	0	6	26	19	0	0	0	1	0	6	0	0	0	10	55	50	
		Яаралтай тусламжийн төв	25	4	0	0	0	92	56	2	23	27	20	1	0	0	5	0	0	0	2	0	137	285	134	
		Анагаах ухааны сургууль, коллеж/улс, хувийн/	26	19	22	0	0	465	347	43	186	57	41	9	0	0	2	1	7	0	6	0	120	912	667	
		Аршаан сувилагч, сувилагч	27	10	0	1	0	61	50	1	31	121	80	2	0	0	36	0	1	2	0	2	290	515	370	
		Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	28	122	0	0	0	0	0	165	126	224	1	0	0	0	0	0	0	0	223	0	265	902	676	
		Эмийн үйлдвэр	29	41	0	0	0	0	0	62	19	93	7	0	0	0	0	0	2	0	84	0	141	356	289	
		Хувийн эмийн сан	30	0	0	0	0	0	0	729	70	1326	6	0	0	0	3	0	0	0	1317	0	759	2884	2664	
		Бусад газар (сургууль, цэцэрлэг, ясли, уурхай, МХА гэх мэт)	31	0	3	0	104	35	28	3	1	218	44	0	1	0	151	0	3	0	19	0	31	395	343	
		Бүгд	32	616	437	84	104	7497	5919	1176	1910	15828	9179	298	697	1070	1519	180	900	169	2030	84	11956	39608	32591	

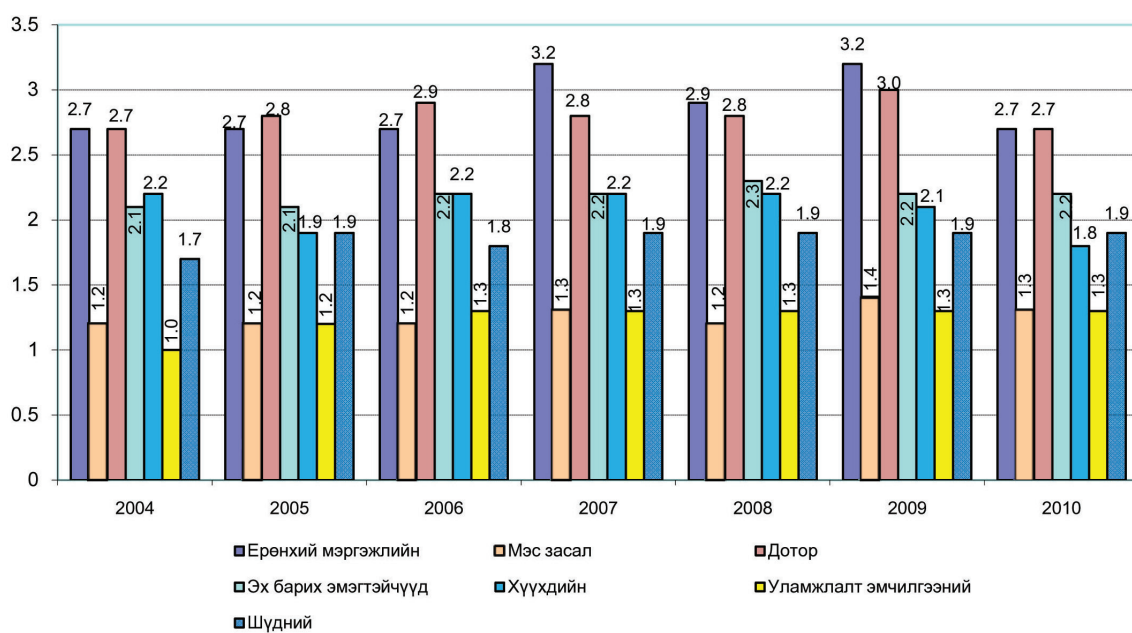
10000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэжлээр, 2010

№	Аймаг хотын нэр	Дотрын	Хүүхдийн	Эх барих эмэгтэйнүүдийн	Мэс заслын	Мэдээлжүүлэгчлэлт, эрчимт эмчилгээний	Гэмтэл, сорог заслын	Хавдар судлаач	Чих хамар хоолойн	Нүдний	Мэдрэлийн	Сэтгэцийн эмгэг судлалын	Шүд	Эрүү нүүрний	Уламжлалт анагаахын	Зүү, төөнүүр заслын	Сэргээн засах эмчилгээний	Арьс гоо заслын	Арьс харшлын	Халдвартын	Сүрьеэгийн	Дүрс оношлогооны	Лабораторийн	Эмгэг судлаач, шүүхийн шинжилгээний	Невролог	Уролог	Хоол судлаач	Эрүүл ахуйн	Дох/ББЗДХ	Тархаар судлаач	Гоц халдвартын	Мэргэжлийн шалтгаант эмгэгийн	Өрх, сумын	Ерөнхий мэргэжлийн	Бусад	Бүгд	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
1	Архангай	1.7	1.6	2.1	0.8	0.4	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.1	0.1	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.3	0.3	0.3	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.0	0.7	3.8	0.0	14.8
2	Баян-Өлгий	2.5	1.1	1.8	0.8	0.4	0.2	0.1	0.2	0.3	0.4	0.2	0.5	0.2	0.4	0.1	0.1	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	0.2	0.0	2.0	1.6	0.0	14.2	
3	Баянхонгор	1.1	0.6	0.7	0.4	0.1	0.1	0.0	0.1	0.4	0.2	0.2	0.6	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	3.2	3.5	0.0	13.0	
4	Булган	2.9	1.6	1.0	0.6	0.6	0.0	0.2	0.2	0.2	0.5	0.3	0.0	0.2	0.3	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2	0.3	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	2.4	1.8	0.3	14.6	
5	Говь-Алтай	1.0	2.0	2.2	1.4	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3	0.7	0.2	1.0	0.2	0.8	0.2	0.0	0.0	0.2	0.5	0.2	0.5	0.5	0.3	0.0	0.0	0.2	0.5	0.2	0.3	0.0	0.0	1.4	5.4	0.0	21.1	
6	Говьсүмбэр	1.5	2.2	1.5	1.5	0.7	0.0	0.7	0.0	0.0	0.7	0.0	0.7	0.0	0.7	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.7	0.7	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.9	3.0	3.7	28.8	
7	Дархан-Уул	2.1	1.5	2.3	1.1	0.7	0.4	0.1	0.4	0.6	0.7	0.6	2.4	0.1	1.0	0.1	0.1	0.0	0.4	0.8	0.8	0.4	0.7	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.0	0.1	5.0	2.4	0.0	25.4	
8	Дорноговь	2.5	2.0	2.9	1.2	0.7	0.5	0.5	0.5	0.3	1.4	0.3	0.8	0.0	0.5	0.2	0.3	0.3	0.0	0.7	0.3	0.8	0.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	3.9	9.2	0.0	31.2	
9	Дорнод	1.4	1.4	1.2	0.8	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.7	0.4	0.8	0.3	0.5	0.0	0.1	0.3	0.0	0.1	0.4	0.8	0.5	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.1	0.0	0.0	3.7	2.0	0.0	18.2	
10	Дундговь	1.5	1.9	1.1	0.6	0.6	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4	0.2	0.9	0.2	0.2	0.0	0.2	0.2	0.0	0.4	0.2	0.6	0.4	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.0	5.7	1.5	0.0	18.7	
11	Завхан	0.8	0.6	0.6	0.6	0.4	0.1	0.1	0.1	0.3	0.8	0.1	0.5	0.1	0.6	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.1	0.4	0.3	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.0	3.2	4.6	0.0	15.4	
12	Орхон	4.0	1.3	2.1	1.1	0.7	0.5	0.4	0.6	0.6	0.7	0.5	2.3	0.5	1.8	0.0	0.4	0.0	0.5	0.4	0.2	1.1	1.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	5.0	3.1	0.0	29.1	
13	Өвөрхангай	1.8	1.4	1.6	1.0	0.4	0.1	0.1	0.3	0.2	0.4	0.2	0.8	0.2	1.0	0.3	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.4	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	1.4	1.7	0.3	15.0	
14	Өмнөговь	1.0	1.6	1.8	0.8	0.2	0.0	0.2	0.2	0.4	0.6	0.2	1.4	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.4	0.4	0.6	0.2	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.4	0.0	0.0	2.0	9.2	0.0	23.3	
15	Сүхбаатар	2.0	1.8	1.8	0.5	0.5	0.4	0.2	0.4	0.2	0.9	0.4	0.9	0.2	0.4	0.2	0.2	0.0	0.4	0.4	0.5	0.5	0.4	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	1.8	3.5	0.4	19.3	
16	Сэлэнгэ	1.3	1.5	1.7	0.8	0.5	0.1	0.1	0.5	0.1	0.4	0.1	1.1	0.0	0.9	0.0	0.1	0.2	0.0	0.3	0.4	0.2	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	1.4	2.8	0.0	15.3	
17	Төв	1.1	1.3	1.5	0.4	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.6	0.1	1.1	0.0	0.4	0.1	0.1	0.2	0.1	0.3	0.4	0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	4.8	0.8	0.2	15.4	
18	Увс	1.4	1.0	1.3	0.8	0.4	0.1	0.1	0.1	0.3	0.3	0.3	0.4	0.1	0.4	0.1	0.1	0.1	0.0	0.3	0.3	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.3	0.0	4.3	2.4	0.0	15.5	
19	Ховд	2.4	1.1	1.4	1.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.5	0.2	0.9	0.0	0.6	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.8	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	2.8	2.4	0.0	16.7	
20	Хөвсгөл	1.0	1.4	1.3	0.7	0.2	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.2	0.9	0.1	0.6	0.1	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	2.2	3.1	0.0	14.1	
21	Хэнтий	1.1	2.1	1.3	1.3	1.0	0.3	0.1	0.3	0.3	0.6	0.1	0.4	0.0	1.8	0.0	0.0	0.1	0.1	0.6	0.4	0.3	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	4.2	2.4	0.0	19.7	
22	Аймгийн дундаж	1.7	1.4	1.6	0.8	0.4	0.2	0.2	0.3	0.3	0.5	0.2	0.9	0.1	0.7	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.3	0.4	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	3.0	3.1	0.1	18.0	
23	Улаанбаатар	4.1	2.3	3.1	2.1	1.6	0.8	0.4	0.8	0.8	1.4	0.8	3.4	0.3	2.1	0.2	0.6	0.4	0.4	1.0	0.5	1.8	1.7	0.5	0.3	0.2	0.0	0.0	0.4	0.8	0.1	0.0	4.7	2.0	0.7	40.3	
24	Улсын дундаж	2.7	1.8	2.2	1.3	0.9	0.4	0.3	0.5	0.5	0.9	0.5	1.9	0.2	1.3	0.2	0.3	0.2	0.2	0.6	0.4	1.0	1.0	0.3	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.4	0.1	0.0	3.7	2.7	0.3	27.2

Эрүүл мэндийн байгууллагын хүртээмж, /2004-2010/

10000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэжлээр, /2004-2010/

Дундаж ор хоног, мэргэжлээр Бүгд, 2010

м/д	Аймаг	Эмнэлгийн тасаар																							Бүгд
		Дотор	Мэс засал	Terex	Эмэгтэйчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Гэмтэл	Нефролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Шүд	Эрүүл нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ	БЗДХ	Хөнгөвчлөх эмчилгээ	Бусад	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Архангай	8.2	7.1	4.6	9.0	7.2	10.9	0.0	20.5	9.1	12.7	0.0	0.0	0.0	0.0	8.3	8.7	0.0	0.0	7.5	9.0	0.0	0.0	0.0	7.7
2	Баян-Өлгий	9.0	8.0	4.7	9.1	7.7	14.0	8.3	37.9	9.7	20.6	9.8	0.0	0.0	0.0	3.9	8.7	9.1	0.0	7.9	7.9	0.0	0.0	0.0	8.6
3	Баянхонгор	8.3	5.4	5.0	6.8	7.2	12.3	8.5	47.5	8.6	7.9	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	8.8	5.8	0.0	9.3	7.7	8.9	0.0	0.0	7.8
4	Булган	9.2	7.0	4.3	8.4	7.3	11.4	9.9	24.4	9.7	9.6	0.0	0.0	0.0	11.2	7.7	8.3	0.0	0.0	0.0	8.5	0.0	0.0	0.0	8.4
5	Говь-Алтай	8.6	3.6	3.5	6.3	7.7	10.3	9.9	41.6	7.9	10.6	8.2	0.0	0.0	17.7	6.1	6.3	0.0	0.0	7.2	9.1	0.0	0.0	0.0	7.5
6	Говьсүмбэр	9.3	9.4	3.9	7.3	6.6	11.4	0.0	0.0	8.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.0
7	Дархан-Уул	8.8	5.6	4.2	7.1	6.6	9.8	8.7	32.6	9.4	12.4	10.9	0.0	0.0	6.7	6.1	8.7	0.0	7.6	8.1	9.0	0.0	0.0	0.0	8.1
8	Дорноговь	9.0	5.5	4.6	2.6	6.5	12.5	0.0	31.5	9.1	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.9	0.0	0.0	9.2	7.5
9	Дорнод	8.2	8.2	4.2	6.1	6.6	11.9	10.2	46.6	10.5	11.5	0.0	0.0	0.0	32.7	10.2	8.3	0.0	0.0	0.0	9.6	0.0	0.0	0.0	8.4
10	Дундговь	9.0	6.1	5.0	6.4	7.5	8.7	8.6	47.0	8.7	9.6	7.6	0.0	0.0	8.1	12.5	9.3	0.0	5.7	8.3	8.1	0.0	0.0	0.0	8.1
11	Завхан	8.8	8.4	6.3	8.6	7.6	9.6	9.0	32.4	9.7	9.7	9.0	0.0	0.0	0.0	7.8	3.9	0.0	0.0	11.1	7.8	0.0	0.0	0.0	8.4
12	Орхон	9.1	5.1	6.0	7.0	6.9	12.9	0.0	19.4	10.0	11.6	8.9	0.0	0.0	16.6	0.0	6.8	0.0	0.0	0.0	9.6	0.0	0.0	0.0	8.4
13	Өвөрхангай	8.4	7.1	4.0	11.8	6.8	13.0	9.5	38.0	10.3	11.2	9.8	0.0	0.0	18.3	7.9	8.1	0.0	0.0	7.7	7.2	0.0	8.2	0.0	7.9
14	Өмнөговь	8.2	6.7	3.8	5.1	6.1	8.8	10.9	18.9	9.1	8.9	0.0	0.0	0.0	4.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.8	7.4	7.0
15	Сүхбаатар	9.3	6.6	4.4	5.9	8.2	11.0	9.0	42.4	9.9	11.4	8.7	0.0	0.0	0.0	0.0	5.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.6
16	Сэлэнгэ	8.7	6.7	4.4	7.2	7.1	12.2	8.0	35.7	9.1	9.8	0.0	0.0	0.0	0.0	8.7	8.0	0.0	0.0	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	7.9
17	Төв	8.5	6.8	4.5	5.8	6.5	13.2	8.8	28.5	10.4	0.0	8.7	0.0	0.0	13.6	9.0	7.3	0.0	0.0	0.0	9.5	0.0	0.0	6.2	8.1
18	Увс	8.2	6.3	4.2	5.2	7.2	9.7	11.4	16.5	9.8	11.7	0.0	0.0	0.0	7.0	8.0	4.9	0.0	0.0	6.8	10.4	0.0	0.0	0.0	7.0
19	Ховд	8.7	6.8	4.1	8.9	6.9	8.4	10.3	22.4	9.4	13.5	0.0	0.0	0.0	15.7	7.8	7.0	0.0	7.6	0.0	8.1	0.0	0.0	0.0	7.9
20	Хөвсгөл	7.8	5.4	2.5	6.1	6.6	9.9	8.4	29.6	8.9	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.8	0.0	0.0	0.0	7.0
21	Хэнтий	8.2	5.9	4.8	7.6	7.0	11.9	9.7	26.7	9.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.2	8.8	0.0	0.0	9.4	0.0	0.0	0.0	0.0	7.8
22	Аймгийн дундаж	8.6	6.4	4.4	7.1	7.0	11.2	9.3	30.2	9.4	11.5	9.4	0.0	0.0	9.8	8.4	7.9	14.2	7.6	8.2	8.3	0.0	7.4	6.5	7.9
23	Улаанбаатар	8.7	7.5	4.0	7.5	6.7	11.2	9.8	36.9	8.9	28.1	12.5	10.6	8.3	16.3	6.3	5.9	0.0	6.8	8.9	9.3	0.0	0.0	8.0	8.5
24	Улсын дундаж	8.6	6.9	4.2	7.2	6.9	11.2	9.6	33.4	9.1	20.8	11.8	10.6	8.3	14.2	6.9	6.5	14.2	7.0	8.7	8.8	0.0	7.2	7.4	8.2

Эмнэлгийн орны ашиглалт, 2010

	Аймаг хотын нэр	Бүгд				Аймаг хотын нэгдсэн эмнэлэг				Хөдөөгийн эмнэлэг			
		Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Архангай	323.68	88.7	7.74	41.81	333.48	91.4	8.27	40.34	317.20	86.9	7.07	44.85
2	Баян-Өлгий	327.71	89.8	8.56	38.29	317.87	87.1	8.85	35.91	328.44	90.0	7.98	41.18
3	Баянхонгор	307.75	84.3	7.84	39.27	308.66	84.6	7.84	39.37	304.09	83.3	7.71	39.44
4	Булган	289.38	79.3	8.35	34.65	275.15	75.4	8.50	32.38	284.91	78.1	8.24	34.57
5	Говь-Алтай	239.50	65.6	7.50	31.92	220.66	60.5	7.94	27.80	261.39	71.6	7.63	34.26
6	Говьсүмбэр	355.08	97.3	8.04	44.15	340.34	93.2	7.92	42.99	451.15	123.6	8.71	51.77
7	Дархан-Уул	357.60	98.0	8.11	44.07	346.30	94.9	7.97	43.46	363.55	99.6	7.79	46.69
8	Дорноговь	285.86	78.3	7.55	37.89	318.69	87.3	6.90	46.19	279.61	76.6	7.72	36.23
9	Дорнод	288.65	79.1	8.41	34.33	270.71	74.2	8.31	32.56	318.46	87.3	8.57	37.17
10	Дундговь	290.11	79.5	8.07	35.96	293.71	80.5	8.18	35.89	282.48	77.4	7.94	35.57
11	Завхан	286.70	78.5	8.41	34.10	266.47	73.0	8.77	30.37	275.02	75.3	8.24	33.37
12	Орхон	335.15	91.8	8.39	39.96	330.78	90.6	8.35	39.61	307.80	84.3	7.53	40.90
13	Өвөрхангай	289.17	79.2	7.94	36.43	290.63	79.6	8.17	35.56	280.57	76.9	7.70	36.45
14	Өмнөговь	246.35	67.5	7.04	34.97	288.24	79.0	7.13	40.44	257.12	70.4	6.86	37.46
15	Сүхбаатар	347.18	95.1	8.63	40.22	374.79	102.7	8.40	44.61	317.43	87.0	8.73	36.36
16	Сэлэнгэ	287.68	78.8	7.93	36.27	325.75	89.2	8.52	38.22	277.57	76.0	7.44	37.30
17	Төв	302.27	82.8	8.09	37.39	321.69	88.1	8.46	38.02	316.57	86.7	7.64	41.46
18	Увс	286.64	78.5	7.04	40.69	271.21	74.3	6.78	39.99	330.27	90.5	7.18	45.98
19	Ховд	302.65	82.9	7.89	38.35	391.10	107.2	6.73	58.15	207.40	56.8	9.39	22.09
20	Хөвсгөл	306.92	84.1	6.98	43.97	334.72	91.7	6.75	49.58	292.61	80.2	6.87	42.57
21	Хэнтий	298.14	81.7	7.81	38.17	293.66	80.5	8.50	34.56	309.42	84.8	7.36	42.02
22	Аймгийн дундаж	301.95	82.7	7.90	38.20	311.00	85.2	7.90	39.37	291.87	80.0	7.70	37.93
23	Улаанбаатар	325.85	89.3	8.48	38.44	0.00	0.0	0.00	0.00	319.00	87.4	7.53	42.39
24	Улсын дундаж	312.93	85.7	8.17	38.31	311.00	85.2	7.90	39.37	292.36	80.1	7.69	38.01

Эмнэлгийн орны тоо тасгаар 10 000 хүн амд, 2010

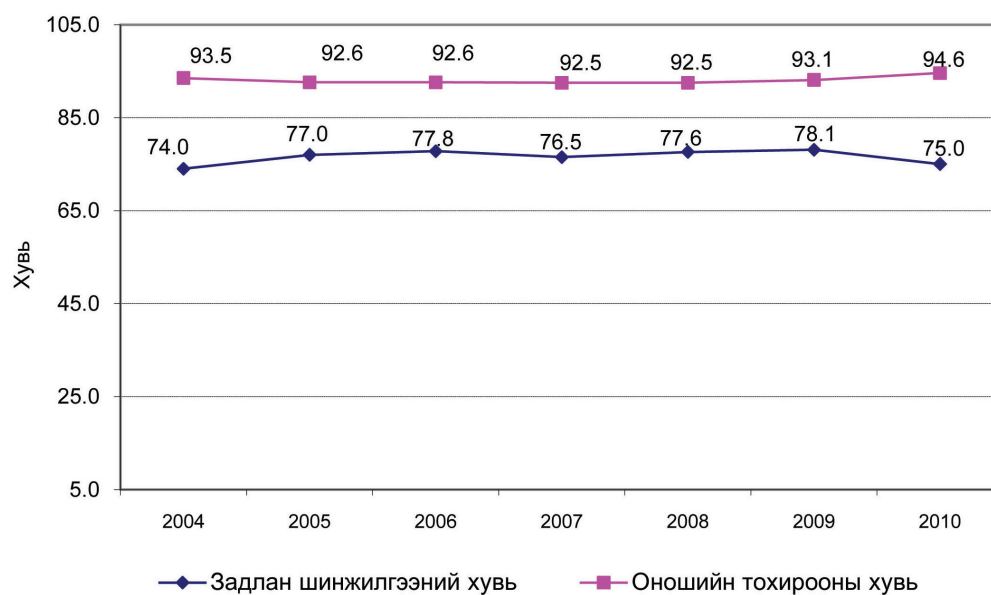
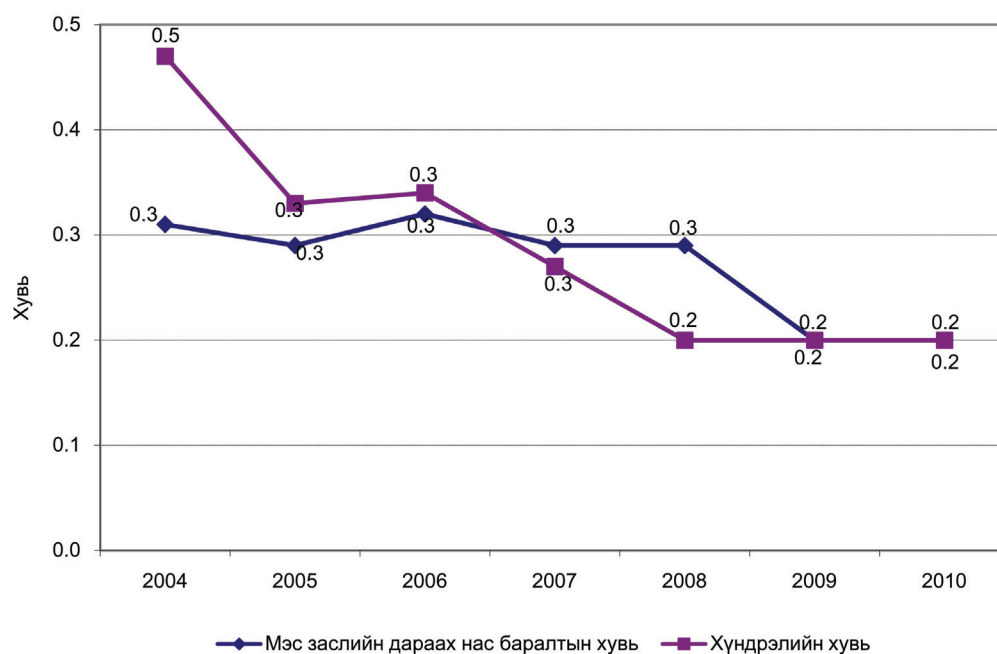
м/д	Аймаг	Эмнэлгийн тасгаар																				Бүгд			
		Дотор	Мас засал	Tөрөх	Эмэгтэйнүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Гэмтэл	Невролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Шүд	Эрүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ		БЗДХ	Хөнгөвчлөх эмчилгээ	Бусад
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Архангай	25.3	4.3	6.8	2.5	10.4	3.8	0.0	1.1	3.3	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.2	1.4	0.0	0.0	0.2	60.7
2	Баян-Өлгий	24.5	3.7	6.8	1.7	10.1	1.5	1.2	0.7	1.4	1.0	1.1	0.0	0.0	0.8	0.7	1.2	0.0	1.2	0.4	0.0	0.0	0.0	3.0	60.8
3	Баянхонгор	17.8	3.6	7.0	4.1	9.5	4.1	1.2	0.6	2.9	1.2	1.3	0.0	0.0	0.6	1.4	0.2	0.0	0.2	0.2	0.7	0.0	0.0	1.8	58.5
4	Булган	18.2	4.6	6.2	3.0	11.5	5.6	1.6	1.1	2.9	0.6	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.3	0.2	0.0	0.0	2.6	0.0	0.0	0.0	59.2
5	Говь-Алтай	24.5	6.5	7.6	3.7	13.4	7.8	1.4	1.4	3.9	0.3	1.4	0.0	0.0	0.5	0.2	0.3	0.0	0.3	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	73.9
6	Говьсүмбэр	22.2	9.6	4.4	8.9	16.3	10.3	1.5	0.0	3.7	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	78.3
7	Дархан-Уул	12.0	3.2	4.1	3.4	8.0	3.1	2.0	3.3	4.3	2.2	3.2	0.0	0.0	0.9	0.4	1.5	0.0	0.2	0.2	5.0	0.0	0.4	0.0	57.4
8	Дорноговь	16.1	6.6	6.3	1.9	10.2	5.4	0.0	1.7	4.8	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.1	0.0	0.0	3.2	62.1
9	Дорнод	18.6	5.6	5.4	1.8	11.3	4.1	1.4	4.8	3.8	2.7	0.0	0.0	0.0	0.7	1.8	0.7	0.0	0.0	0.7	2.0	0.0	0.0	0.0	65.2
10	Дундговь	22.8	3.2	8.3	1.5	13.2	5.3	0.6	0.6	1.7	0.2	1.1	0.0	0.0	1.1	0.4	0.6	0.0	0.2	0.4	2.1	0.0	0.0	0.0	63.4
11	Завхан	23.8	6.3	8.1	2.2	13.1	4.2	0.9	0.4	4.6	0.4	1.0	0.0	0.0	0.4	0.3	0.1	0.3	0.0	0.4	2.6	0.0	0.0	0.0	68.9
12	Орхон	14.7	3.6	4.5	1.2	3.4	4.7	0.0	2.4	2.4	3.0	3.0	0.0	0.0	0.9	0.0	1.2	0.0	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	4.6	50.9
13	Өвөрхангай	18.0	3.9	6.0	2.9	8.8	5.4	0.6	1.3	1.0	0.8	1.2	0.0	0.0	0.3	0.2	0.9	0.0	0.3	0.3	2.0	0.0	0.2	0.2	54.1
14	Өмнөговь	14.7	5.8	5.4	3.6	11.8	4.0	0.6	0.4	4.4	0.4	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.4	3.8	56.0
15	Сүхбаатар	20.0	2.5	5.6	2.4	9.3	4.4	1.8	1.6	4.2	1.8	1.8	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.2	1.5	0.0	0.0	0.0	57.6
16	Сэлэнгэ	19.5	3.8	5.0	6.6	12.5	4.6	0.4	2.9	2.2	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	1.9	0.0	0.2	0.1	0.8	0.0	0.0	0.0	61.5
17	Төв	13.7	1.1	5.1	1.5	8.8	4.5	0.7	1.1	4.3	0.0	0.6	0.0	0.0	0.4	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2	3.9	0.0	0.0	1.1	47.3
18	Увс	20.6	4.5	6.6	3.7	11.2	3.2	1.3	1.3	1.5	0.6	0.0	0.0	0.0	0.5	1.8	0.3	0.0	0.1	0.1	1.0	0.0	0.0	2.5	60.9
19	Ховд	23.2	3.7	7.2	2.6	11.8	3.7	1.7	1.1	3.2	1.1	0.0	0.0	0.0	0.5	0.2	0.9	0.0	0.2	0.0	2.3	0.0	0.2	2.1	65.8
20	Хөвсгөл	17.8	4.0	5.6	2.1	10.1	3.8	0.6	0.7	1.5	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8	0.0	0.2	0.8	49.7
21	Хэнтий	13.8	4.5	5.9	2.7	13.7	5.7	0.6	3.2	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.6	1.4	0.0	0.0	0.6	5.7	0.0	0.0	0.0	60.6
22	Аймгийн дундаж	19.0	4.2	6.1	2.8	10.5	4.4	0.9	1.6	2.9	1.0	0.8	0.0	0.0	0.4	0.4	0.7	0.0	0.2	0.2	2.1	0.0	0.1	1.1	59.2
23	Улаанбаатар	19.5	6.6	4.5	3.3	5.4	3.3	1.9	2.4	4.9	4.0	4.4	1.6	0.6	1.3	1.3	1.3	0.0	0.3	1.1	3.8	0.0	0.1	0.7	72.3
24	Улсын дундаж	19.2	5.2	5.5	3.0	8.4	3.9	1.3	1.9	3.7	2.2	2.2	0.6	0.3	0.8	0.8	0.9	0.0	0.3	0.6	2.8	0.0	0.1	1.0	64.6

Аймаг хотын нэгдсэн эмнэлгүүдийн задлан шинжилгээ, Үндсэн оношийн зөрөөний хувь, 2010

№	Аймаг хотын нэр	Нийт нас баралт	Задлан шинжилгээний хувь	Үндсэн оношийн зөрөөний хувь
A	Б	1	2	3
1	Архангай	53	83.0	2.3
2	Баян-Өлгий	100	1.0	0.0
3	Баянхонгор	93	75.3	7.1
4	Булган	29	34.5	0.0
5	Говь-Алтай	61	37.7	0.0
6	Говьсүмбэр	13	84.6	36.4
7	Дархан-Уул	136	64.0	4.6
8	Дорноговь	48	91.7	11.4
9	Дорнод	111	80.2	5.6
10	Дундговь	31	51.6	0.0
11	Завхан	54	38.9	0.0
12	Орхон	95	90.5	5.8
13	Өвөрхангай	100	46.0	2.2
14	Өмнөговь	40	85.0	2.9
15	Сүхбаатар	38	76.3	0.0
16	Сэлэнгэ	39	64.1	0.0
17	Төв	38	57.9	4.5
18	Увс	62	85.5	0.0
19	Ховд	59	57.6	2.9
20	Хөвсгөл	96	79.2	0.0
21	Хэнтий	31	77.4	12.5
22	Аймгийн дундаж	1327	63.7	4.3
23	Улаанбаатар	1871	83.0	6.1
24	Улсын дундаж	3198	75.0	5.4

Хагалгааны дараах хүндрэл, нас баралтын хувь, 2010

№	Аймаг хотын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Хүндрэлийн хувь	Нас баралтын хувь
A	Б	1	2	3
1	Архангай	964	0.3	0.0
2	Баян-Өлгий	1149	1.1	0.0
3	Баянхонгор	1612	0.1	0.1
4	Булган	615	0.8	0.0
5	Говь-Алтай	1597	0.0	0.0
6	Говьсүмбэр	289	0.0	0.7
7	Дархан-Уул	2403	0.3	0.0
8	Дорноговь	1504	0.1	0.1
9	Дорнод	1645	0.4	0.6
10	Дундговь	477	0.8	0.0
11	Завхан	1071	0.5	0.0
12	Орхон	2931	0.4	0.1
13	Өвөрхангай	2387	0.2	0.2
14	Өмнөговь	746	0.7	0.5
15	Сүхбаатар	665	0.0	0.0
16	Сэлэнгэ	1205	0.0	0.0
17	Төв	572	0.0	0.5
18	Увс	1586	0.0	0.0
19	Ховд	1599	0.0	0.0
20	Хөвсгөл	1610	0.3	0.2
21	Хэнтий	1007	0.4	0.2
22	Аймгийн дундаж	27634	0.3	0.1
23	Улаанбаатар	52080	0.2	0.3
24	Улсын дундаж	79714	0.2	0.2

Задлан шинжилгээ, оношийн тохирооны хувь, /2004-2010/**Мэс заслын хагалгааны үзүүлэлт, /2004-2010/**

10000 хүн тутмаас стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчид, 2010

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Халдварт ба шимсгэгчт зарим өвчин	Үүнээс						Хавдар	Үүнээс							Цус, цус төлжүүлэх эрхтний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	Үүнээс		Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин
				Сүрьеэгийн өвчлөл	Вирүст хепатитын өвчлөл	Бруцеллёзын өвчлөл	Тамбүүгийн өвчлөлийн түвшин	Зэг хүйтний өвчлөлийн түвшин	Трихоманназын өвчлөлийн түвшин		Элэгний хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Улаан хоолойн хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Ходоодны хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Уушгны хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Умайн хузыуний хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Хөхний хорт хавдрын шалтгаан тохиолдлын түвшин	Чихрийн шижин өвчний тархалтын түвшин			Үүнээс					
	A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1	Архангай	2,525.3	77.1	12.1	33.1	24.1	0.0	0.0	0.0	18.4	10.8	0.8	1.2	0.4	0.4	0.1	8.8	25.5	4.0	4.0	19.9	152.0	3.8		
2	Баян-Өлгий	2,327.6	49.4	5.6	37.4	3.7	0.0	0.0	0.0	25.8	3.2	4.0	3.7	0.0	0.3	1.3	37.3	22.0	2.4	2.4	25.8	108.9	21.4		
3	Баянхонгор	2,272.8	104.6	5.2	88.6	6.2	0.0	0.0	0.0	20.9	10.0	0.4	1.9	0.4	0.6	0.5	9.3	33.9	2.0	2.0	38.6	142.4	52.8		
4	Булган	2,048.1	66.3	15.7	21.1	20.0	0.0	0.5	0.0	28.6	17.1	0.6	4.2	1.4	1.1	0.0	5.4	19.4	8.3	8.3	22.2	133.6	6.4		
5	Говь-Алтай	2,334.4	127.9	5.4	91.9	22.1	0.0	0.0	0.0	42.1	13.8	2.2	2.7	0.8	1.2	0.7	9.0	19.9	7.1	7.1	24.3	136.4	8.7		
6	Говьсүмбэр	3,434.7	141.9	20.7	57.6	30.3	0.0	1.5	0.0	11.8	3.7	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	10.3	22.2	12.6	12.6	13.3	144.1	3.0		
7	Дархан-Уул	2,525.1	137.1	38.2	57.2	22.7	0.0	0.1	0.0	24.2	5.4	1.0	2.3	0.7	1.5	0.6	6.6	23.3	13.6	13.6	99.6	153.8	13.2		
8	Дорноговь	2,345.6	110.5	12.9	48.2	33.1	0.0	0.2	0.0	13.7	2.7	0.0	1.7	0.5	1.0	0.2	5.1	13.9	6.3	6.3	19.2	196.5	9.3		
9	Дорнод	2,214.0	125.9	27.0	37.1	44.0	0.0	0.0	0.0	43.3	10.9	1.0	3.7	1.6	4.2	1.1	8.7	16.0	4.5	4.5	91.3	106.4	39.4		
10	Дундговь	2,269.5	31.3	4.9	16.4	7.0	0.0	0.0	0.0	12.1	2.8	0.2	0.2	0.6	0.4	1.1	8.3	20.6	6.2	6.2	14.9	142.4	7.2		
11	Завхан	2,337.4	69.0	5.0	31.1	12.0	0.1	0.5	0.0	29.7	9.7	2.6	2.4	2.2	1.0	0.0	14.6	19.1	6.7	6.7	13.4	193.7	7.6		
12	Орхон	2,030.5	105.5	22.6	45.2	19.3	0.7	0.1	0.0	21.9	5.2	0.7	1.4	0.6	1.4	0.0	6.4	22.9	12.2	12.2	61.9	69.4	2.7		
13	Өвөрхангай	1,961.9	64.0	7.0	33.8	12.5	0.3	0.4	0.0	32.1	7.8	1.6	1.3	1.1	1.6	0.8	7.6	23.8	2.5	2.5	16.1	83.5	10.9		
14	Өмнөговь	1,941.7	37.7	6.6	12.4	4.0	0.0	0.0	0.0	19.7	5.2	0.8	2.4	1.4	1.0	1.8	9.2	19.3	6.4	6.4	35.5	147.9	9.6		
15	Сүхбаатар	2,314.9	111.3	18.4	36.2	47.8	0.0	0.0	0.0	24.9	7.5	2.5	1.8	1.6	0.7	0.9	19.5	12.4	3.5	3.5	33.8	185.3	7.8		
16	Сэлэнгэ	2,222.8	58.3	20.9	23.2	3.4	0.2	0.5	0.0	17.1	4.1	0.5	2.4	1.1	1.0	0.3	5.6	13.0	5.4	5.4	31.2	148.4	7.3		
17	Төв	1,760.5	63.1	16.7	23.6	12.1	0.1	0.2	0.0	16.7	4.7	0.4	2.0	1.5	0.6	0.0	4.1	10.1	2.6	2.6	4.6	154.9	2.7		
18	Увс	2,467.4	77.7	21.3	29.3	15.9	0.0	0.0	0.0	31.6	7.8	4.1	6.0	0.9	1.9	0.5	10.1	16.3	5.9	5.9	25.6	154.8	53.0		
19	Ховд	2,523.6	51.8	9.5	12.2	8.0	0.1	0.0	0.0	40.2	5.9	2.3	6.0	2.6	1.8	1.6	13.3	15.3	3.3	3.3	30.1	137.1	11.1		
20	Хөвсгөл	2,159.8	93.4	10.0	58.8	17.9	0.0	0.0	0.0	24.0	6.6	1.1	2.9	0.8	1.7	0.8	17.8	21.1	2.5	2.5	16.8	157.8	4.1		
21	Хэнтий	2,304.1	165.5	40.9	57.1	49.9	0.0	0.0	0.0	24.7	9.8	0.6	1.7	1.4	2.0	0.4	9.2	14.2	4.1	4.1	10.3	157.4	14.4		
22	Аймгийн дундаж	2,251.4	86.1	15.4	40.3	18.3	0.1	0.1	0.0	25.6	7.4	1.4	2.6	1.1	1.3	0.6	11.2	19.4	5.3	5.3	31.6	140.5	14.5		
23	Улаанбаатар	2,769.4	88.8	21.2	24.3	8.9	0.0	0.0	0.0	93.6	11.7	2.3	11.2	2.7	5.7	6.8	14.4	31.3	16.1	16.1	71.0	179.5	47.0		
24	Улсын дундаж	2,464.0	87.2	17.7	33.8	14.4	0.1	0.1	0.0	53.5	9.1	1.8	6.1	1.7	3.1	3.1	12.5	24.3	9.7	9.7	47.7	156.5	27.9		

Эрүүл мэндийн үзүүлэлт, 2010

103

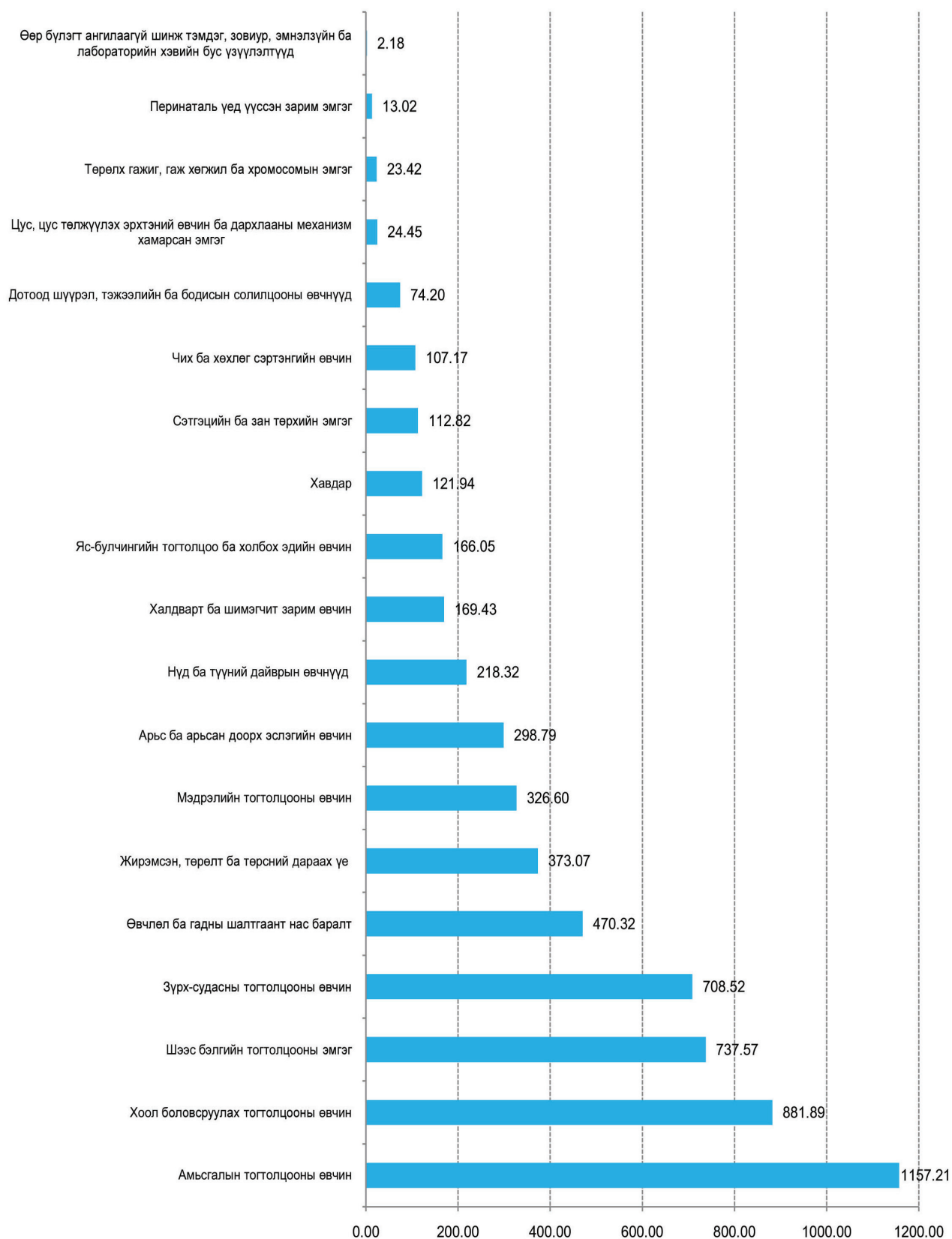
Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл (10000 хүн амд), 2010

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Халдварт ба шимсэгчт зарим өвчин						Үүнээс						Үүнээс						Үүнээс						Үүнээс			
			Сүрьеэгийн өвчлөл	Вирүст хелатитын өвчлөл	Бруцеллёзын өвчлөл	Тэмбүүгийн өвчлөлийн түвшин	Зэг хүйтний өвчлөлийн түвшин	Трихоманаэзын өвчлөлийн түвшин	Халдвар	Элэгний хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Улаан хоолойн хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Ходоодны хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Уушгны хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Умайн хүзүүний хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Хөхний хорт хавдрын шалтгаант тохиолдлын түвшин	Цус, цус төлжүүлэх эрхтэний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисны солилцооны өвчнүүд	Чихрийн шижин өвчний тархалтын түвшин	Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Нүд ба түүний дайварын өвчнүүд	Чих ба хөхлөг сэртэнгэний өвчин	Зүрх-сүлдасны тогтолцооны өвчин	Цочмог болон архаг хэрэглэгийн тархалтын түвшин	Цусны даралт ихсэх өвчний тархалтын түвшин	Зүрхний ишеми өвчний тархалтын түвшин	Тархинд цус харвалт өвчний тархалтын түвшин			
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
1	Архангай	6460.4	68.1	5.8	32.9	0.0	5.6	2.9	7.4	11.6	4.8	0.3	1.4	0.8	1.0	0.1	35.3	99.2	15.1	144.8	405.3	115.4	148.5	1067.7	176.6	482.6	233.3	31.1		
2	Баян-Өлгий	3493.6	72.1	3.7	35.2	0.2	1.0	23.4	6.9	6.6	1.1	1.8	0.9	0.1	0.7	0.3	61.2	26.5	2.6	44.7	164.9	26.2	16.8	530.5	31.5	356.2	46.8	13.4		
3	Баянхонгор	8010.9	339.6	5.3	97.8	0.0	22.8	44.5	62.5	18.1	6.6	0.8	0.4	0.4	0.1	0.0	22.2	77.2	3.3	149.1	425.1	482.2	164.6	1113.0	159.8	503.2	167.2	16.2		
4	Булган	4282.2	135.2	8.8	20.3	1.1	5.6	14.4	56.7	15.8	6.4	1.4	2.6	1.6	0.6	0.0	8.3	35.0	12.6	27.5	211.6	110.7	91.1	737.7	73.6	315.1	211.1	22.7		
5	Говь-Алтай	6967.4	161.4	4.4	111.4	0.0	6.1	31.1	3.2	36.0	12.1	2.0	2.4	1.2	1.0	0.7	43.3	31.3	10.4	127.8	502.5	285.6	128.4	865.9	92.1	441.7	212.7	17.7		
6	Говьсүмбэр	13085.5	206.2	14.8	77.6	0.0	17.0	37.7	5.2	12.6	3.7	0.0	0.7	1.5	0.7	0.0	16.3	55.4	26.6	46.6	547.6	450.8	402.0	1667.1	252.7	740.4	429.3	17.7		
7	Дархан-Уул	7337.7	144.8	26.5	33.7	3.7	14.2	16.3	5.9	72.5	14.1	3.5	7.7	3.6	9.8	3.6	14.3	49.8	30.0	241.4	245.5	407.3	145.3	982.8	150.2	461.0	222.6	23.0		
8	Дорноговь	6078.2	238.6	14.9	46.2	2.4	30.5	50.7	19.0	14.3	4.6	0.7	1.2	1.5	0.3	1.0	12.4	39.0	20.4	41.9	362.8	79.2	85.0	725.8	100.6	283.9	218.2	9.3		
9	Дорнод	6753.0	257.9	21.1	39.1	3.0	19.4	49.3	21.9	32.2	5.2	0.8	1.2	0.8	0.4	0.0	39.5	56.5	13.6	198.6	261.5	293.5	214.5	499.7	66.7	193.6	115.5	8.8		
10	Дундговь	3991.7	75.8	6.2	20.2	0.0	2.6	5.5	21.5	11.3	6.0	1.1	0.9	1.3	0.2	0.2	12.1	33.6	9.8	42.8	211.5	71.3	47.7	568.6	102.4	189.8	167.7	12.1		
11	Завхан	3877.4	96.9	4.4	31.0	1.0	5.9	9.1	16.1	16.8	6.9	1.3	2.3	2.4	0.6	0.1	31.0	29.3	9.3	34.8	240.2	61.1	30.2	550.8	51.5	206.3	216.5	15.5		
12	Орхон	4773.7	132.4	12.4	37.2	0.0	14.0	7.1	8.2	15.5	3.4	0.6	0.6	0.6	0.0	0.1	9.2	74.8	35.6	131.1	156.6	112.0	28.4	528.2	33.6	227.1	182.3	13.0		
13	Өвөрхангай	6242.5	103.0	7.5	31.7	0.2	10.5	11.4	10.0	45.7	7.0	0.9	0.9	1.3	1.9	0.3	39.0	69.8	5.4	54.1	374.2	313.3	118.7	904.6	203.1	449.4	138.9	21.9		
14	Өмнөговь	8427.2	60.6	6.6	8.2	0.0	11.0	5.6	6.4	25.1	4.6	1.0	1.2	0.8	1.8	0.4	25.3	58.2	14.2	72.7	470.6	304.7	319.7	953.9	221.0	358.2	202.3	13.6		
15	Сүхбаатар	5286.4	145.1	17.6	29.1	122	7.6	18.4	10.4	27.1	11.6	0.7	2.0	1.6	0.2	0.2	25.8	36.0	10.4	76.6	351.2	217.7	61.3	533.0	77.3	218.2	99.7	4.5		
16	Сэлэнгэ	5065.1	99.7	23.9	19.7	0.0	11.4	20.7	12.7	9.1	4.6	1.0	1.3	0.8	0.3	0.2	10.7	42.9	24.7	139.2	247.7	225.7	161.2	666.5	91.7	344.5	125.0	16.4		
17	Төв	5948.7	70.7	12.0	21.9	1.3	7.7	6.3	7.0	54.9	15.9	0.6	4.3	4.6	1.3	0.6	12.5	50.4	29.0	163.6	291.1	265.2	189.3	783.1	107.8	404.8	146.8	19.2		
18	Увс	5661.0	108.8	8.5	27.0	1.5	3.8	15.7	7.4	26.2	9.7	5.2	4.1	1.1	1.0	0.1	43.7	67.6	12.1	69.4	223.6	204.3	141.5	690.3	194.3	251.1	152.1	12.9		
19	Ховд	4235.9	72.4	5.5	11.5	0.0	6.4	5.1	6.6	11.1	3.3	0.6	2.3	0.3	0.5	0.2	22.8	36.6	4.3	31.4	235.6	47.6	56.2	604.3	79.1	212.3	182.9	22.2		
20	Хөвсгөл	5202.8	192.1	8.4	71.3	0.0	15.4	41.8	26.6	14.2	7.3	1.3	1.7	1.2	0.1	0.0	33.9	48.5	6.1	27.6	382.5	244.5	74.1	824.5	77.8	324.2	342.3	12.4		
21	Хэнтий	5375.5	169.5	24.6	54.9	9.4	5.3	13.0	25.8	7.3	4.1	0.1	0.3	0.0	0.4	0.0	13.8	19.1	4.7	39.1	310.0	154.9	152.4	501.5	42.6	264.4	102.0	24.7		
22	Аймгийн дундаж	5695.7	136.9	11.4	39.8	1.5	10.5	20.0	16.7	23.9	6.9	1.3	2.0	1.3	1.2	0.4	26.8	50.7	13.7	94.2	302.7	208.0	118.4	749.7	108.3	337.6	178.3	17.0		
23	Улаанбаатар	6405.5	216.1	20.8	23.2	1.5	19.7	22.0	16.9	262.9	23.5	10.6	33.1	9.5	34.0	19.5	21.1	108.0	51.9	139.6	360.9	233.1	91.1	649.4	57.9	246.7	175.3	20.0		
24	Улсын дундаж	5987.0	169.4	15.3	33.0	1.5	14.3	20.8	16.8	121.9	13.7	5.1	14.8	4.7	14.6	8.2	24.5	74.2	29.4	112.8	326.6	218.3	107.2	708.5	87.6	300.3	177.0	18.2		

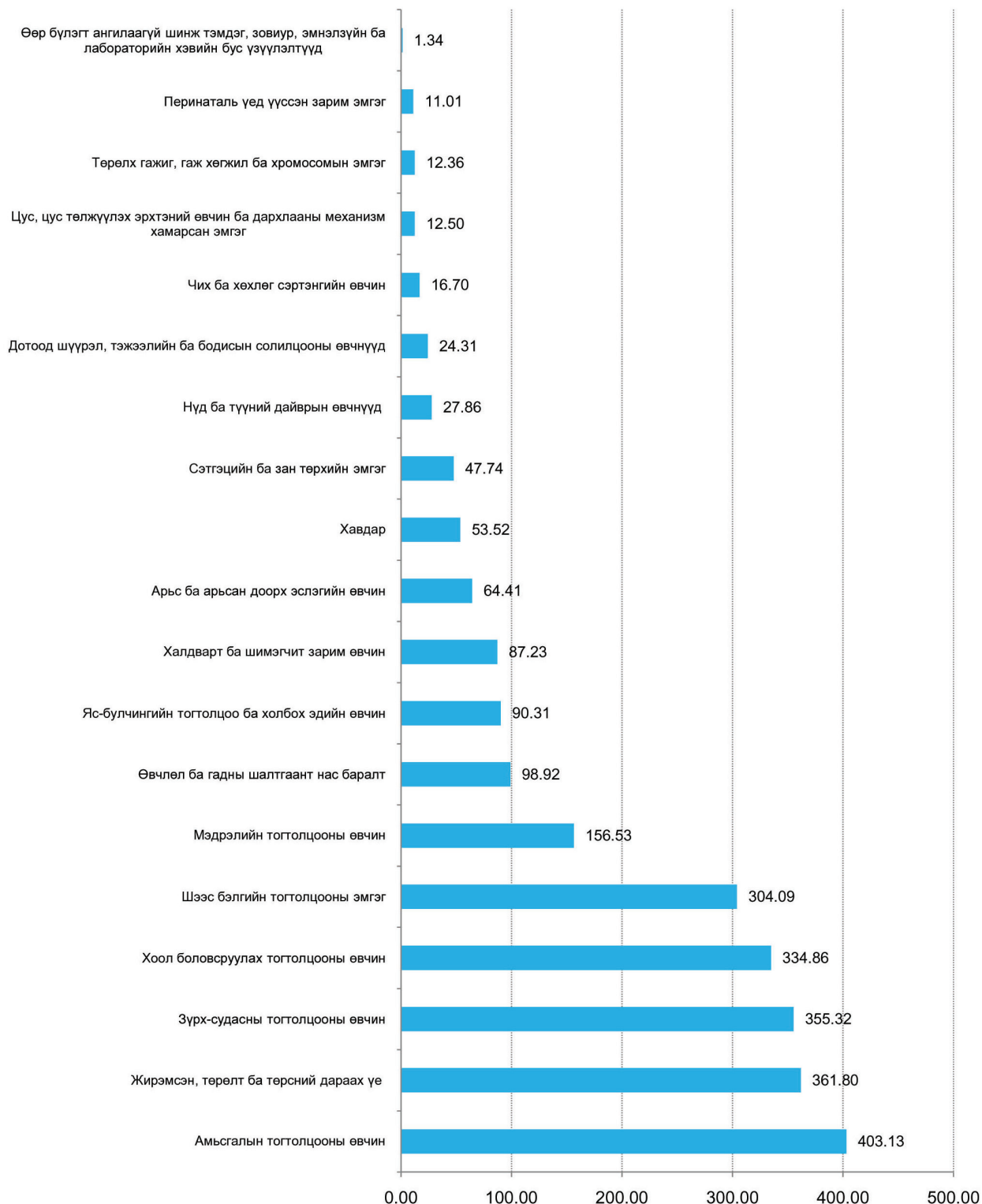
Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл (10000 хүн амд), 2010 /үргэлжлэл/

№	Аймаг хотын нэр	Амьсгалын тогтолцооны өвчин				Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин				Үүнээс				Арьс ба арьсан доорх эсвэгийн өвчин				Яс-буглын нийлмэл өвчин ба холбох эдийн өвчин				Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг		Үүнээс		Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе		Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг		Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг		Эер бүлэгт ангилагдсан эмнэлгүүдийн шинж тэмдэг, зовиур, үзүүлэлтүүд		Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
		Томуу, томуу төст өвчний тохиолдлын түвшин	Хатгаа өвчний тохиолдлын түвшин	Амьсгалын дээд замын цочмог үрэвсэлт өвчний тохиолдлын түвшин	Уушгны аргаар бөглөрөлт өвчний тархалтын түвшин	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	A	28	29	30	31	32	1295.94	427.42	316.38	30.10	13.58	1186.86	27.92	1.63	73.88	1.30	116.69	145.15	1099.40	0.33	882.43	357.45	7.93	16.41	0.00	138.63	0.00	53.28	0.00	206.57	0.12	130.90	0.00	258.74	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	243.07	0.00	285.58	0.00	177.57	8.41	177.57	0.00	104.35	0.00	157.94	0.00	238.40	0.00	588.95	0.00	423.70	0.00	358.91	0.00	274.79	5.70	113.64	0.00	107.82	0.00	272.49	0.00	221.78	1.70	430.91	0.00	267.33	0.00	

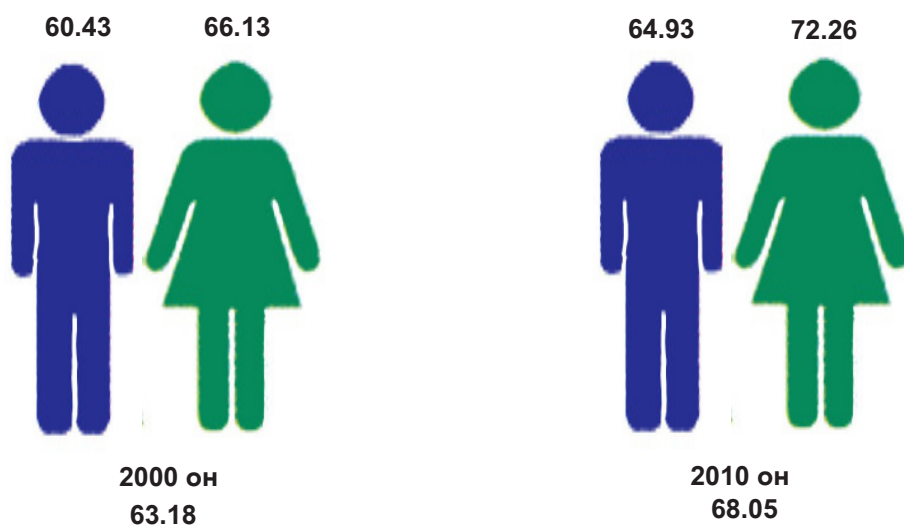
Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, /10000 хүн амд/, 2010

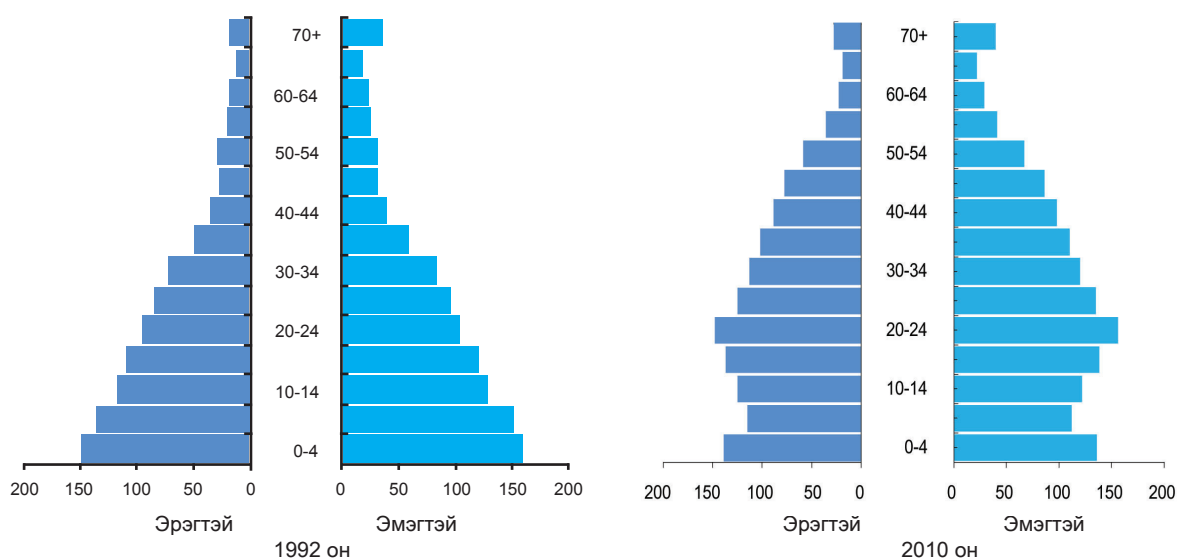
10000 хүн тутмаас стационарт хэвтэн эмчлүүлэгсэд, 2010

Хүн амын дундаж наслалт

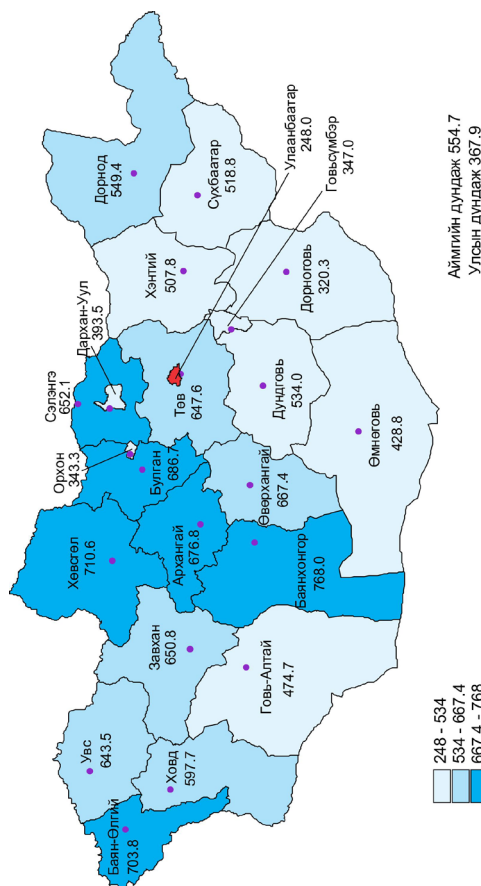
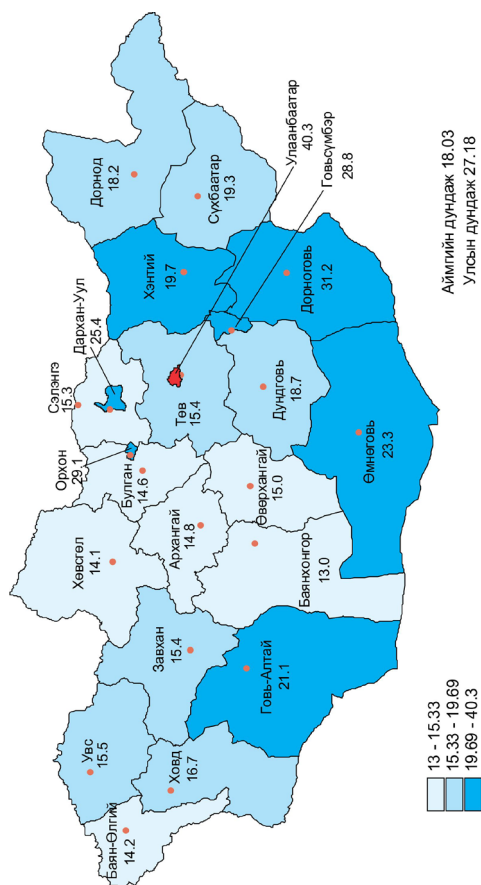
Хүн амын нас-хүйсийн суврага

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

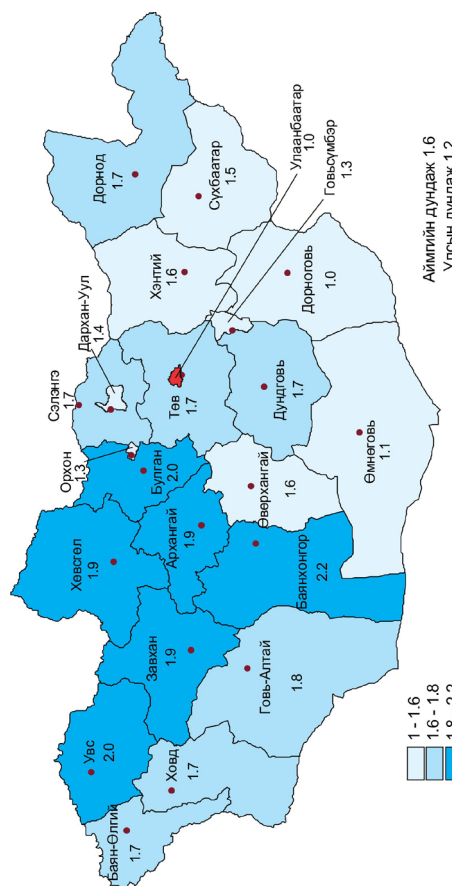
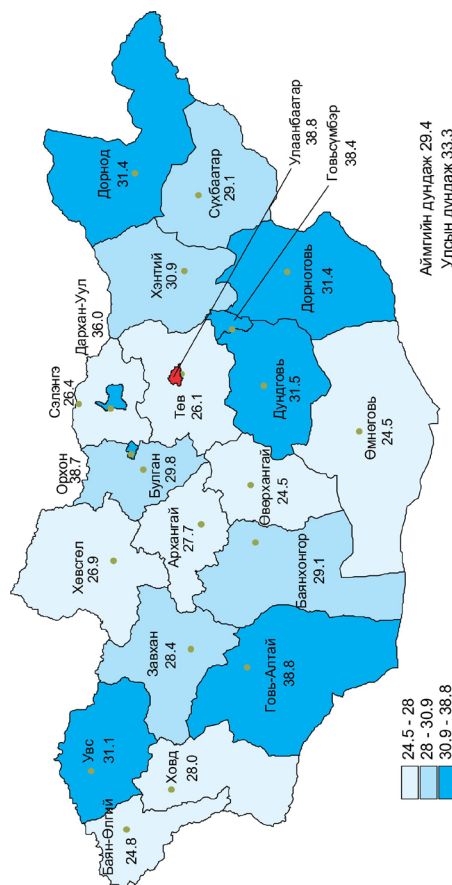
10000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо

Нэг их эмчид ногдох хүний тоо

10000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо

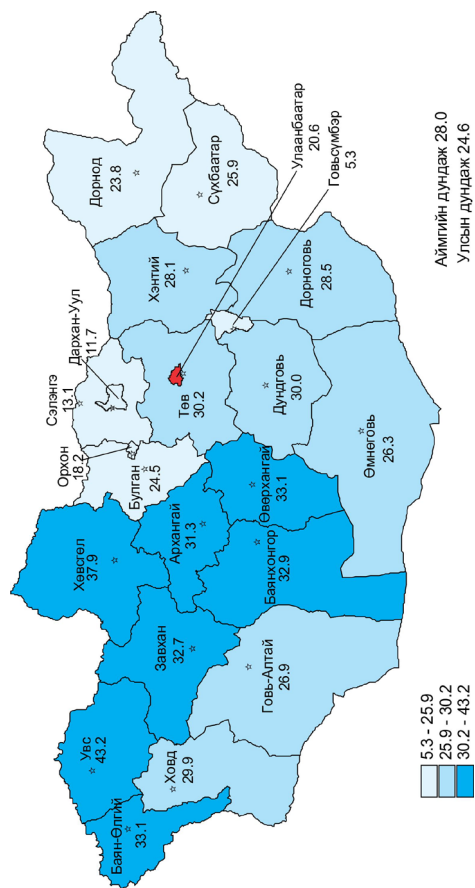
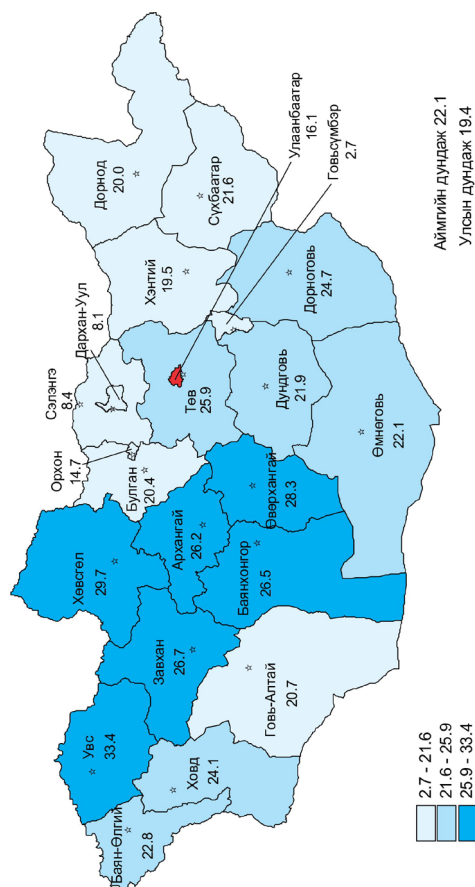
Их эмч сувилагчийн харьцаа

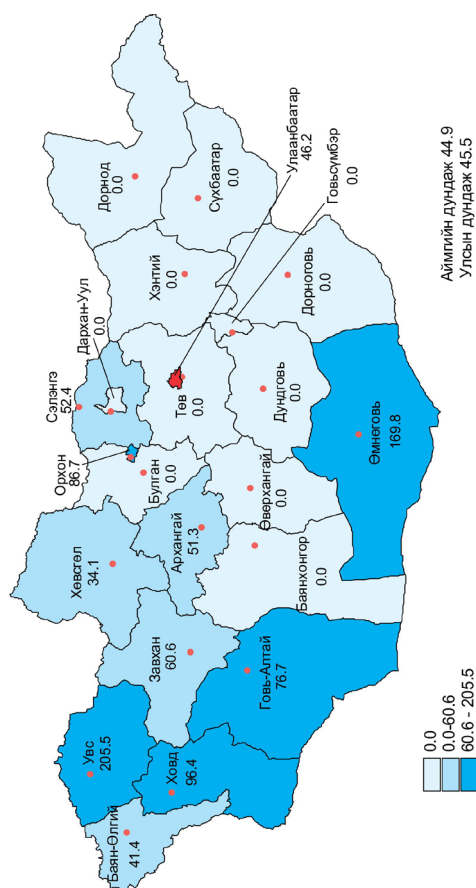
ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд

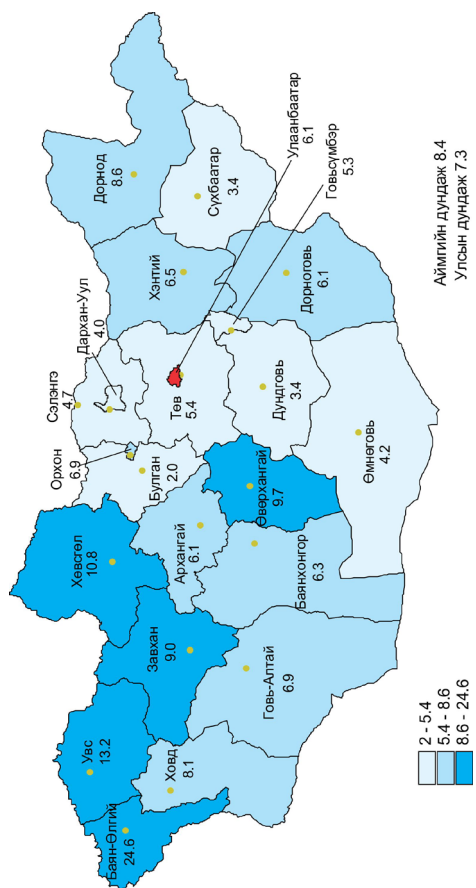
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд

Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд

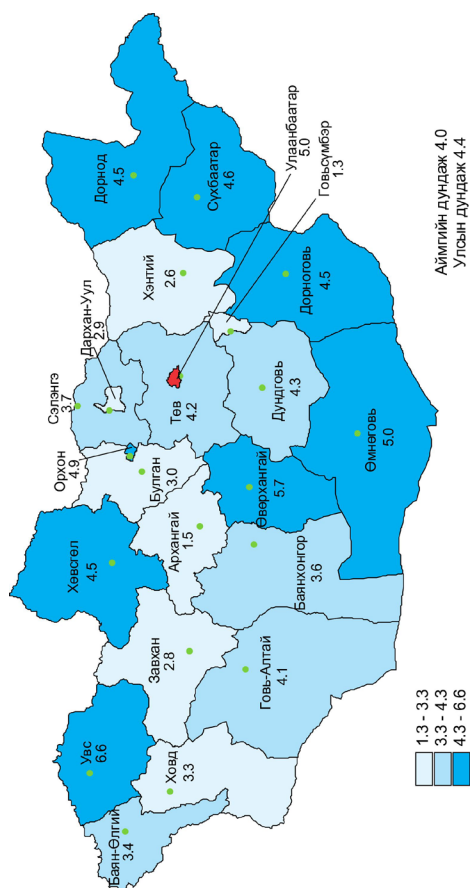

Амьгүй төрөлт /1000 амьд, амьгүй төрөлтөд/

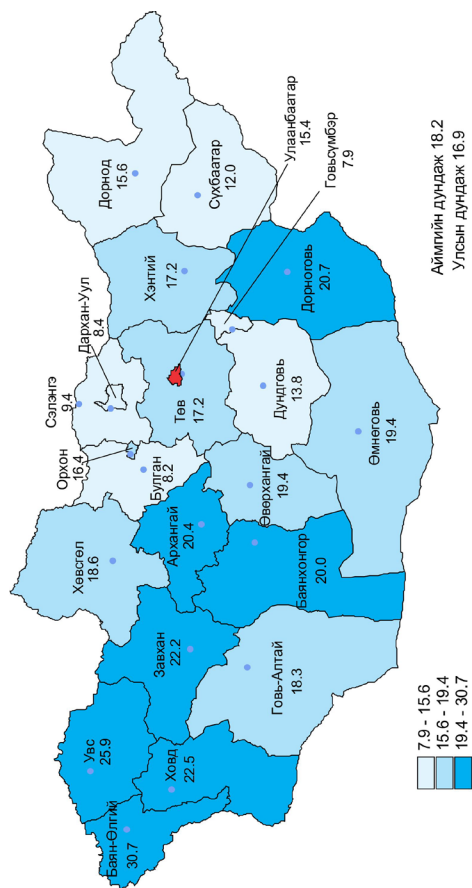

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

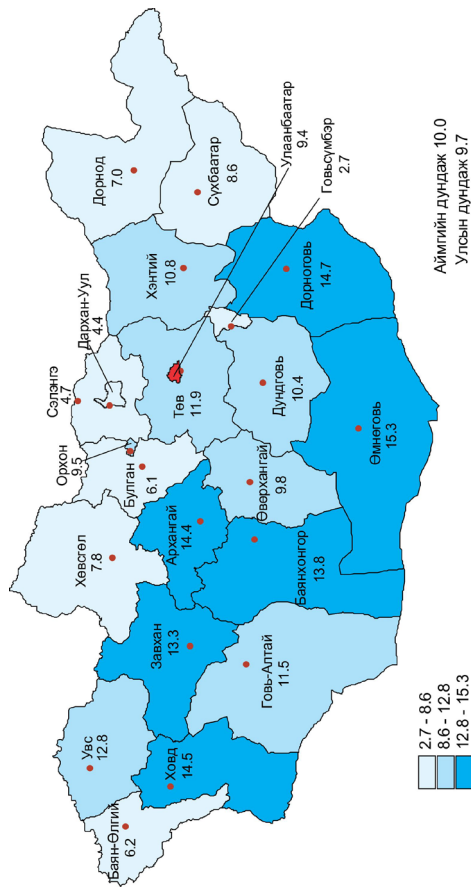
2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь

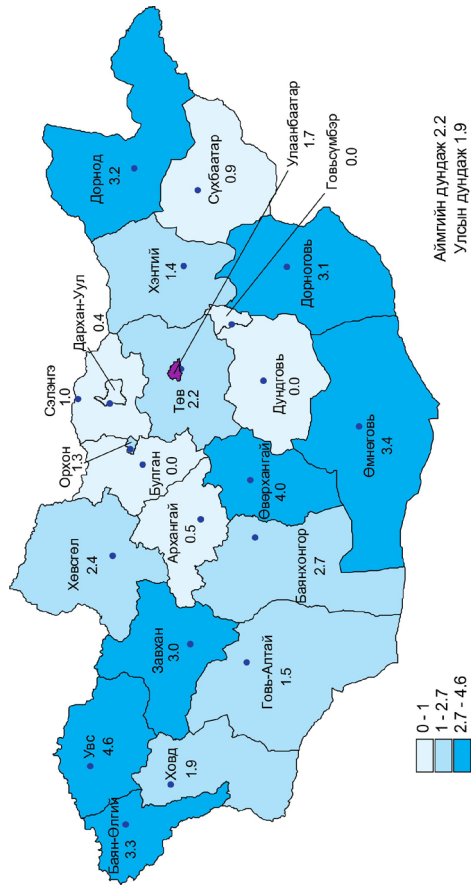
Перинаталь эндэгдлийн түвшин /амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд/

Нярайн эрт үеийн нас баралтын түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

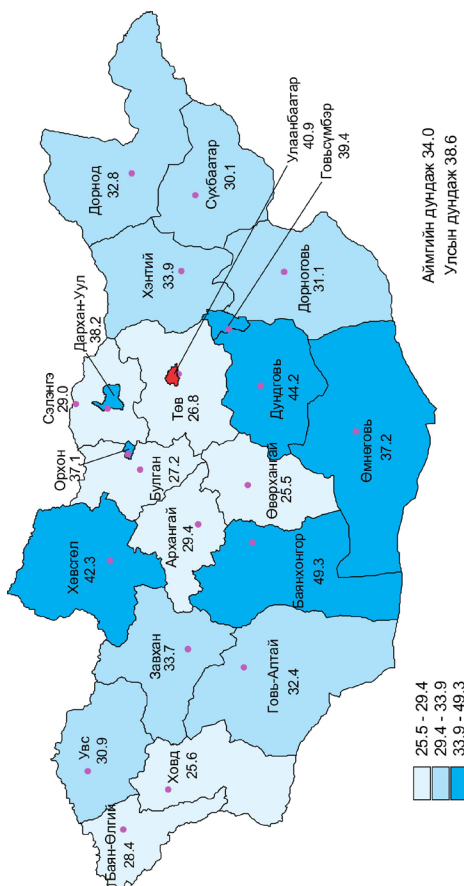
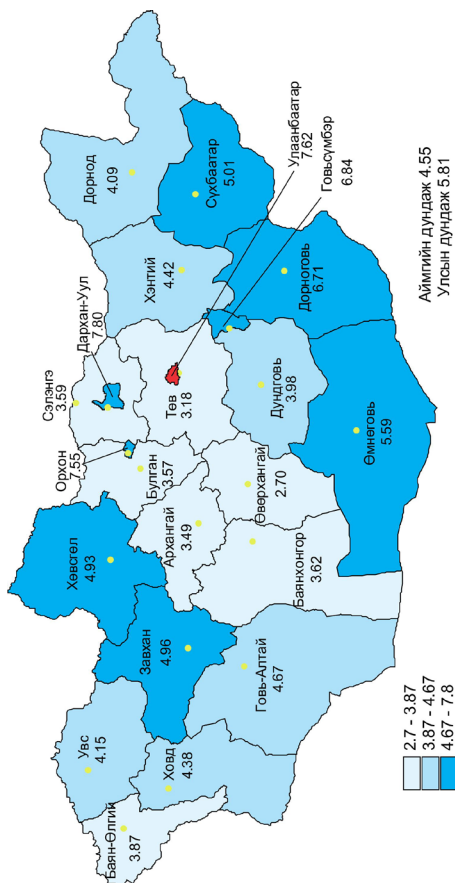
Нярайн хожуу үеийн нас баралтын түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

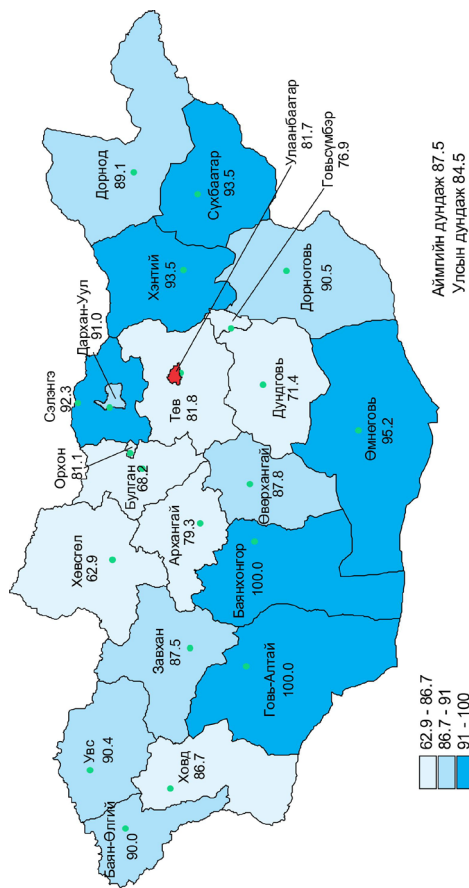
ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа

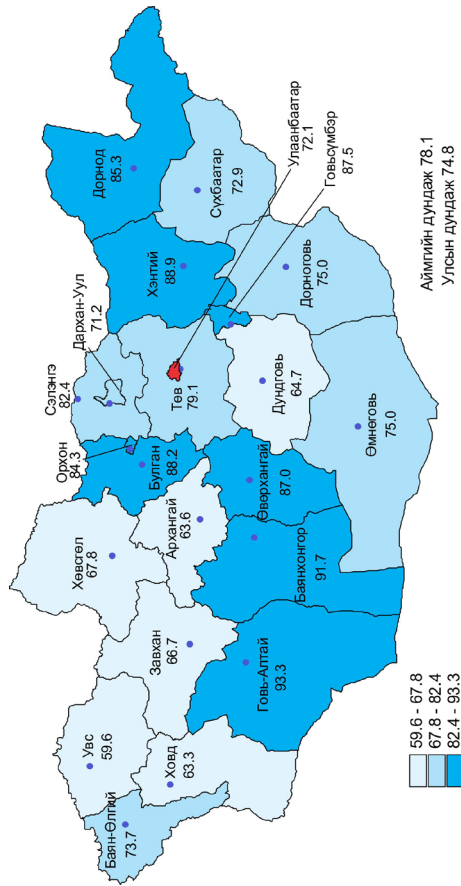
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь

Сүрьеэ өвчний эдгэрэлтийн хувь

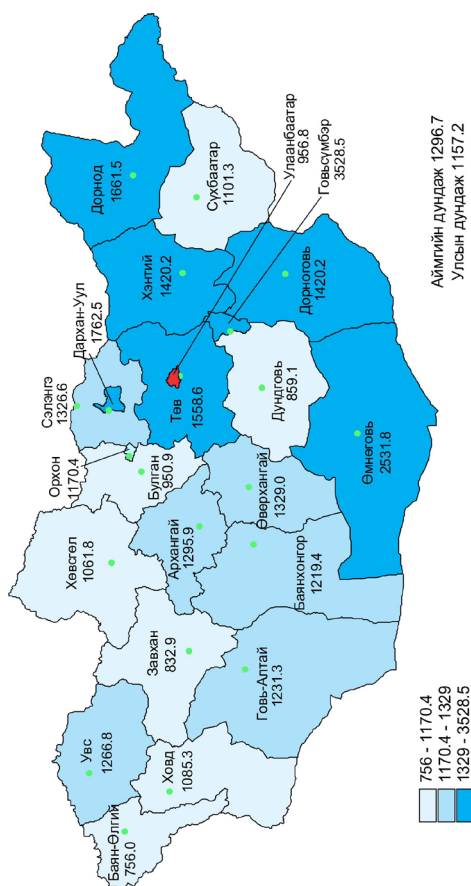

Сүрьеэ өвчний оношийн баталгаажилтын хувь

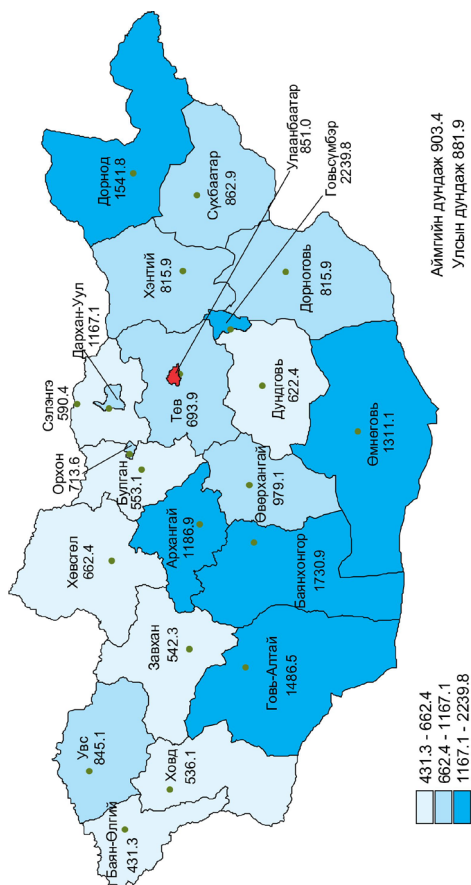

ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

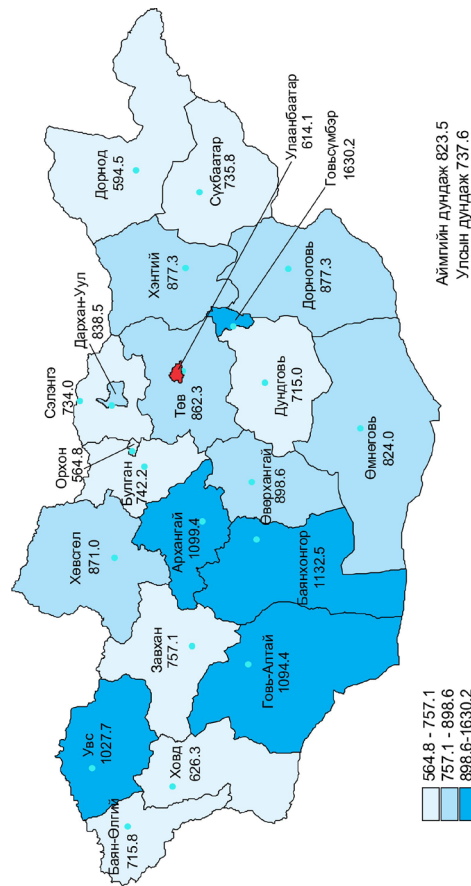
Амьсгалын тогтолцооны өвчин

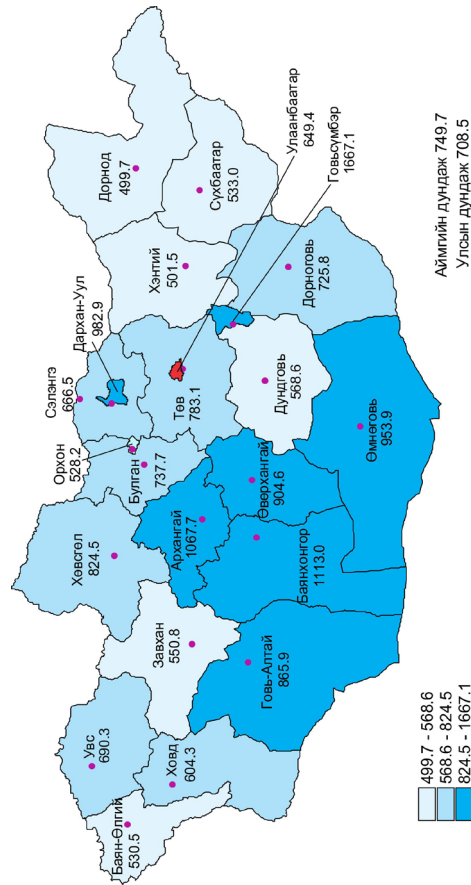
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин

Шээс бэлгэсний тогтолцооны эмгэг

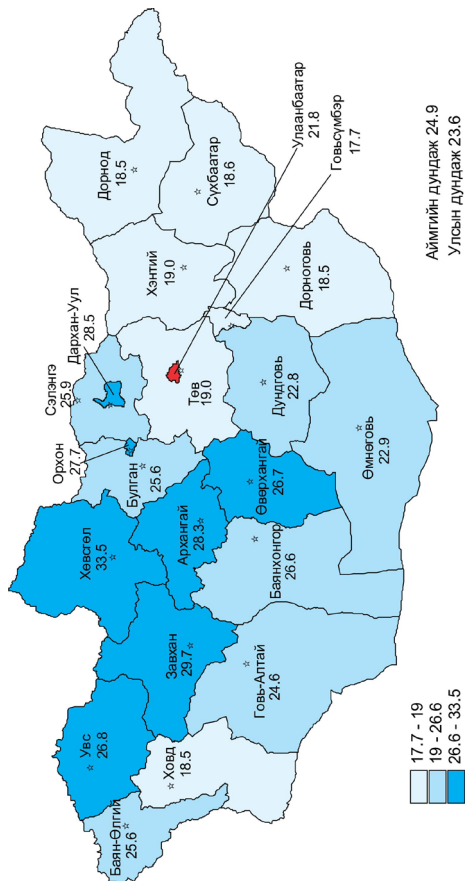

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин

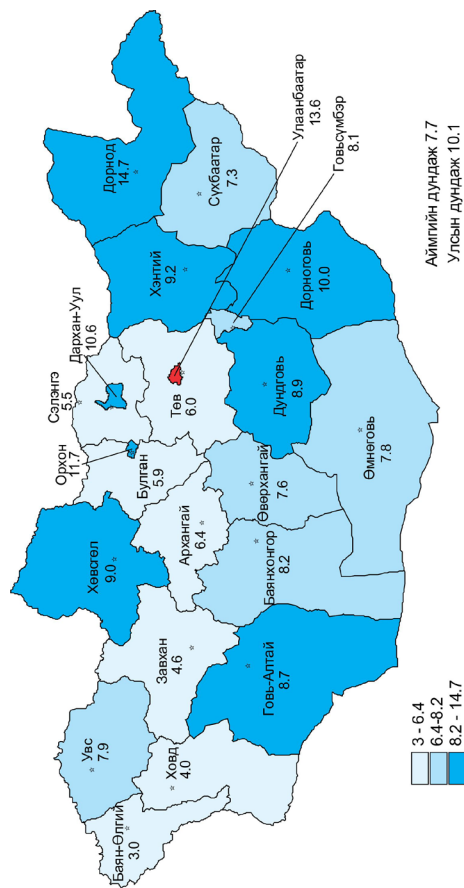

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

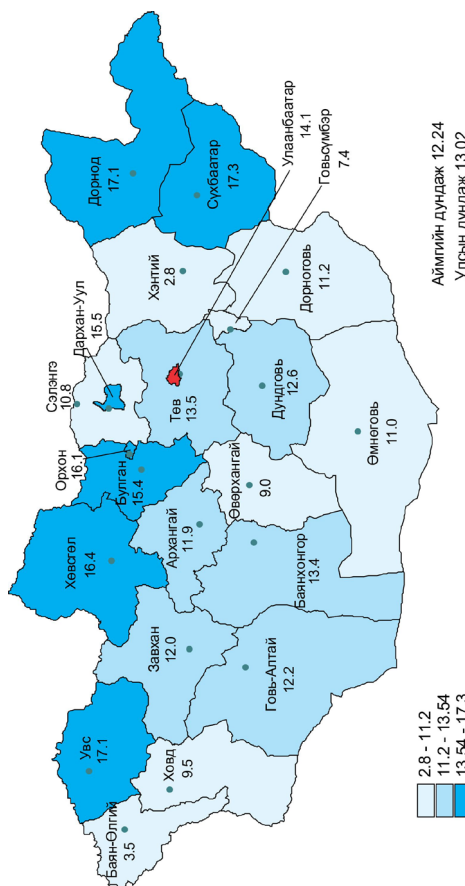
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний нас баралт

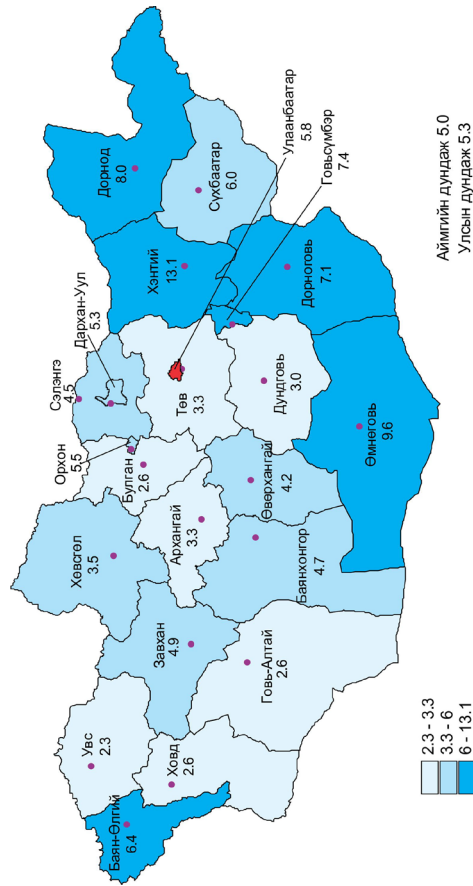
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан

Хавдар

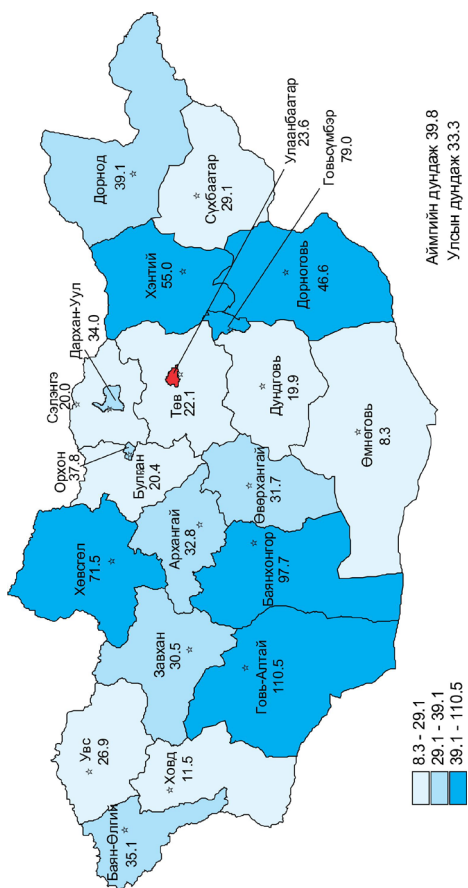

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний нас баралт

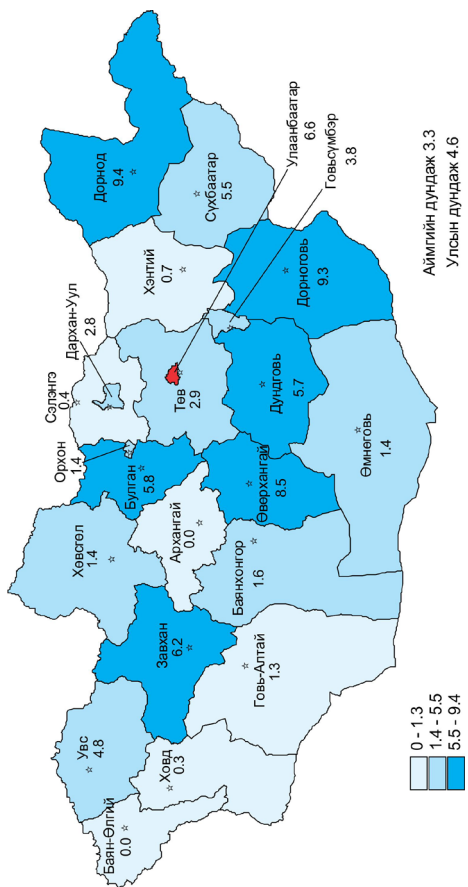

ЗАРИМ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, 10 000 ХҮН АМД

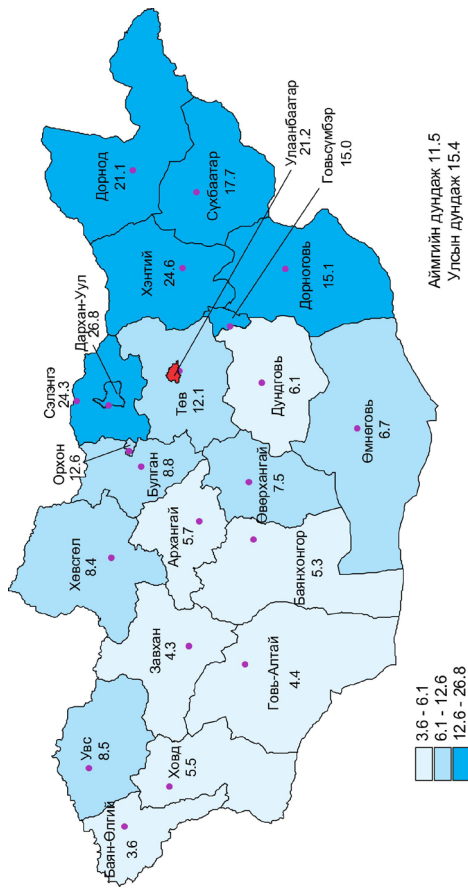
Вирүст хепатит

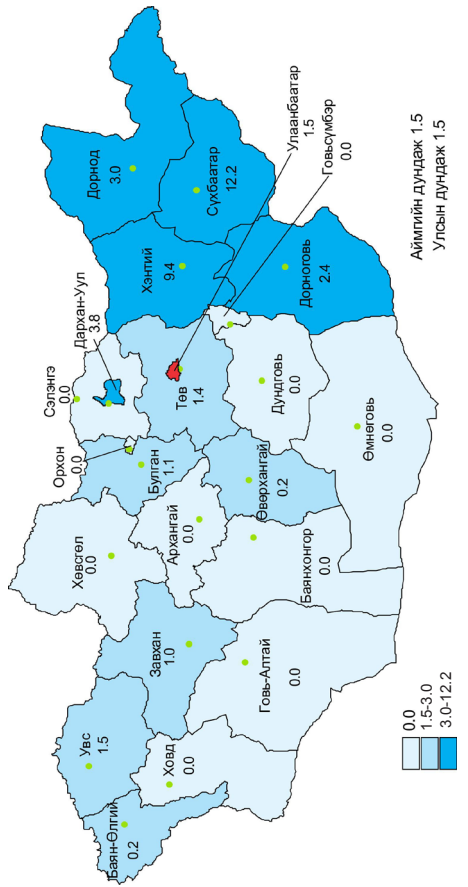
Салхин цэцэг

Сүрьеэ

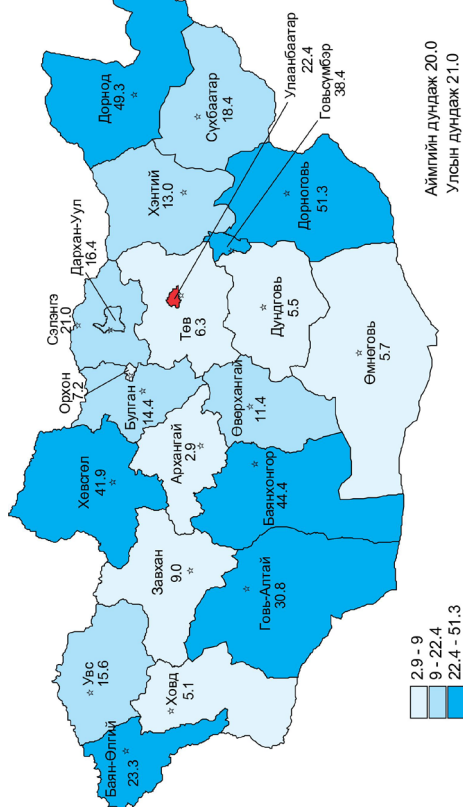

Бруцеллёз

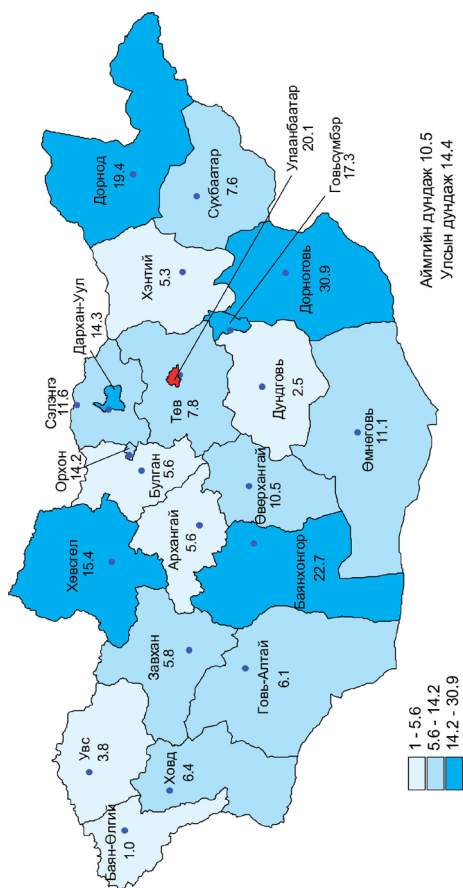

ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМЫН ХАЛДВАР, 10 000 ХҮН АМД

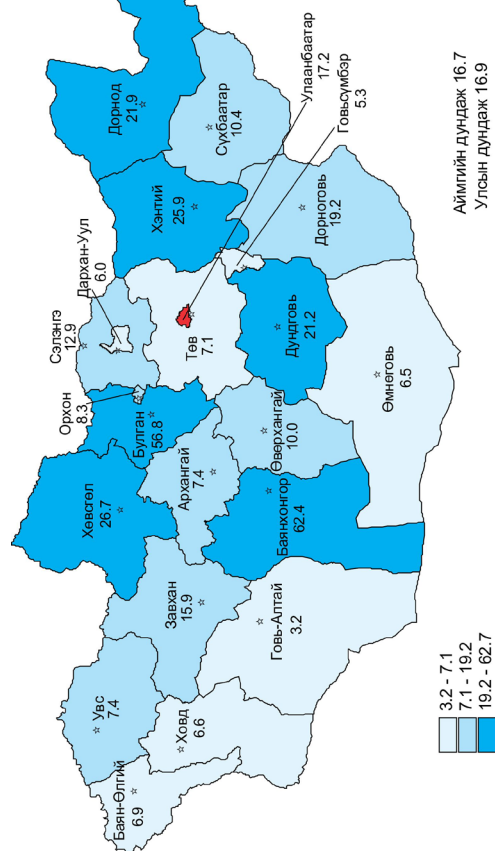
Заг хүйтэн

Тэмбүү

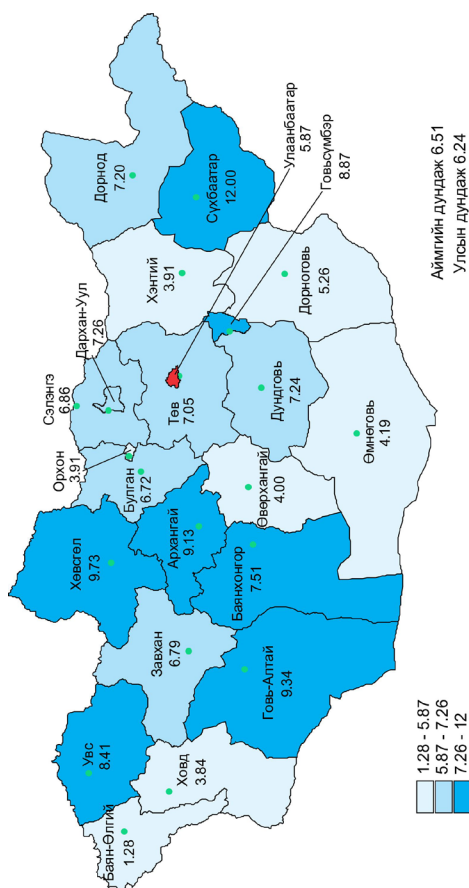

Трихомониаз

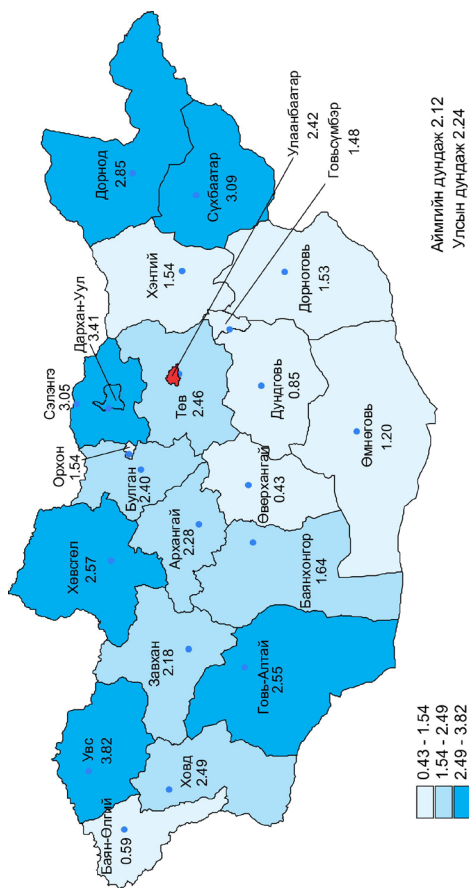

ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 10 000 ХҮН АМД

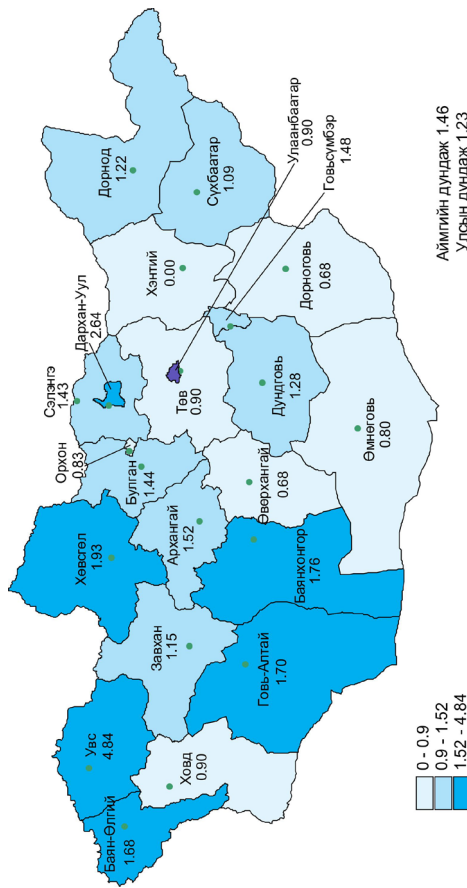
Элэгний хорт хавдрын өвчлөл

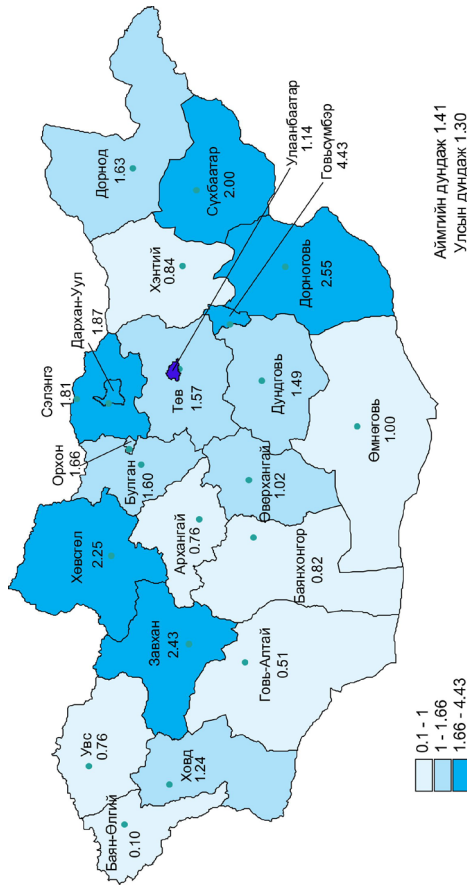
Ходоодны хорт хавдрын өвчлөл

Улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөл

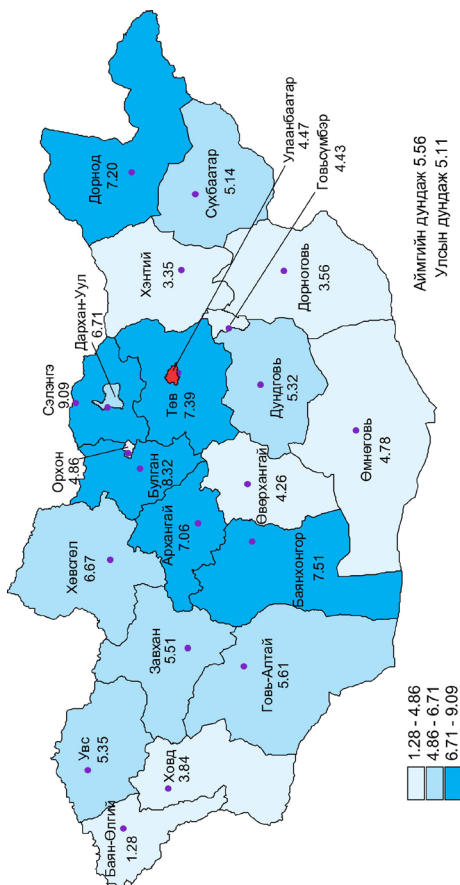

Уушигний хорт хавдрын өвчлөл

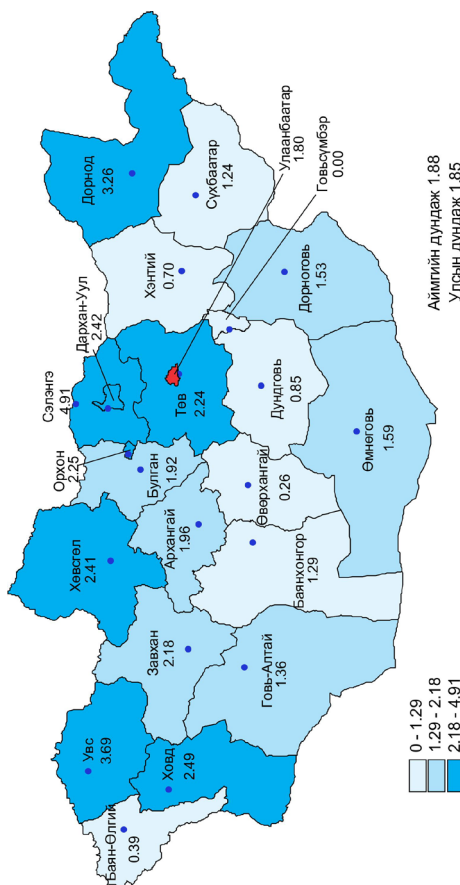

ХОРТ ХАВДРЫН НАС БАРАЛТ, 10 000 ХҮН АМД

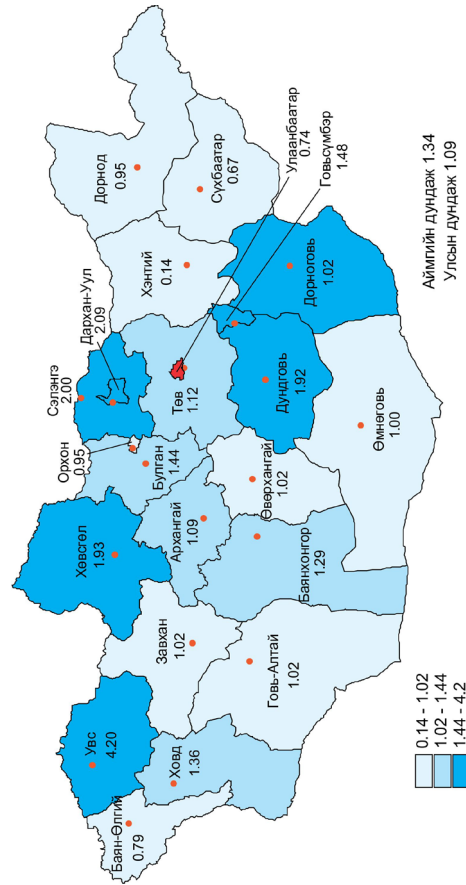
Элэгний хорт хавдрын нас баралт

Ходоодны хорт хавдрын нас баралт

Улаан хоолойн хорт хавдрын нас баралт

Уушигний хорт хавдрын нас баралт

